

Załącznik do Uchwały
Nr XLIX/434/14
Rady Miejskiej w Bierutowie
z dnia 23 października 2014 r.

STRATEGIA ROZWOJU

MIASTA I GMINY BIERUTÓW

NA LATA 2014–2020

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI.....	2
WSTĘP.....	3
METODOLOGIA.....	4
WIZJA I MISJA ROZWOJU MIASTA I GMINY BIERUTÓW	7
KIERUNKI ROZWOJU, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE.....	8
Kierunek rozwoju: Konkurencyjna gospodarka	9
Kierunek rozwoju: Rozwój kapitału ludzkiego	11
Kierunek rozwoju: Inwestycje w zasoby	14
Kierunek rozwoju: Współpraca z otoczeniem	16
ZADANIA I WSKAŹNIKI DO REALIZACJI.....	17
ZADANIA STRATEGICZNE DO REALIZACJI W OKRESIE 2014–2020.....	26
FINANSOWANIE	27
KOHERENTNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	28
SYSTEM MONITORINGU, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII.....	30
ZAKOŃCZENIE	30
ZAŁĄCZNIKI	32
Załącznik nr 1: Sytuacja społeczno-gospodarcza Miasta i Gminy Bierutów	33
Załącznik nr 2: Analiza SWOT.....	71
Załącznik nr 3: Sprawozdanie ze spotkania warsztatowego.....	86
Załącznik nr 4: Raport z badania ankietowego	93

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów, to najważniejszy dokument programowy, w oparciu o który samorząd realizuje obowiązek prowadzenia polityki rozwoju lokalnego. W obliczu nowej perspektywy budżetowania środków unijnych, która generuje zmiany w możliwościach finansowania działań rozwojowych, a także faktu, iż raz sformułowane strategie należy systematycznie dostosowywać do stale zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych, oddajemy w Państwa ręce dokument nowej strategii rozwoju, której głównym celem jest stworzenie realnych podstaw planu rozwoju Miasta i Gminy Bierutów w okresie 2014–2020.

Aktualna Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów została opracowana w oparciu o perspektywę wizji regionu w 2020 roku, podkreślając jej specyfikę i wskazując na indywidualne rozwiązania, odpowiednie do jej charakterystyki, wyzwań i potrzeb. Przedłożona strategia będzie zatem dokumentem pomocnym przy realizacji wyznaczonych perspektywicznych kierunków rozwoju regionu, dążeniu do osiągnięcia najważniejszych celów i kierunków działania uprzednio przyjętych do realizacji w granicach Miasta i Gminy Bierutów w wyznaczonym okresie siedmiu lat, a także skutecznym i efektywnym zarządzaniu Gminą z punktu wielopoziomowego jej rozwoju. Niemniej jednak jest to dokument programowy, który określa cele rozwoju i stwarza ramy dla przyszłych projektów, ale nie wskazuje precyzyjnie, co i z jakich środków zostanie zrealizowane. Takie podejście zgodne jest z zasadami przygotowywania dokumentów strategicznych, w których wskazuje się wyłącznie kluczowe obszary interwencji i budowania przewag. Natomiast w celu wskazania szczegółowych zadań do realizacji ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie oraz źródeł finansowania należy stworzyć właściwe dokumenty wykonawcze.

Prezentowany dokument pomyślnie przeszedł proces konsultacji społecznych. W zorganizowanych w tym celu spotkaniach, a także badaniach elektronicznych, uczestniczyli mieszkańcy Miasta i Gminy Bierutów, samorządowcy, przedsiębiorcy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych. Doświadczenia i wnioski zdobyte podczas konsultacji miały na celu otwarcie dyskusji na temat kierunków rozwoju Miasta i Gminy Bierutów, wytyczenie wizji, celów a także zaproponowanie konkretnych rozwiązań, które następnie po ich weryfikacji i analizie zostały uwzględnione w niniejszym dokumencie. Proces tworzenia zapisów strategicznych wsparty był również rzetelnymi analizami oraz wnioskami i sugestiami napływającymi od partnerów społecznych, przedstawicieli władz Gminy, a także ekspertów poszczególnych dziedzin społeczno-gospodarczych.

Dzięki zaangażowaniu w proces budowy Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów społeczności lokalnej i funkcjonujących w jej granicach podmiotów, dokument ten wyraża interes publiczny postrzegany przede wszystkim z poziomu lokalnego, a sprawy regionalne rozważa w głównej mierze względem ich w zakresie stosunku nadrzędnego. Z tego też względu prezentowany

dokument nie tylko nawiązuje do poprzedniej strategii Miasta i Gminy Bierutów celem zachowania ciągłości i spójności lokalnej polityki rozwoju, ale także koresponduje ze strategicznymi dokumentami ogólnymi i sektorowymi wyższego rzędu.

METODOLOGIA

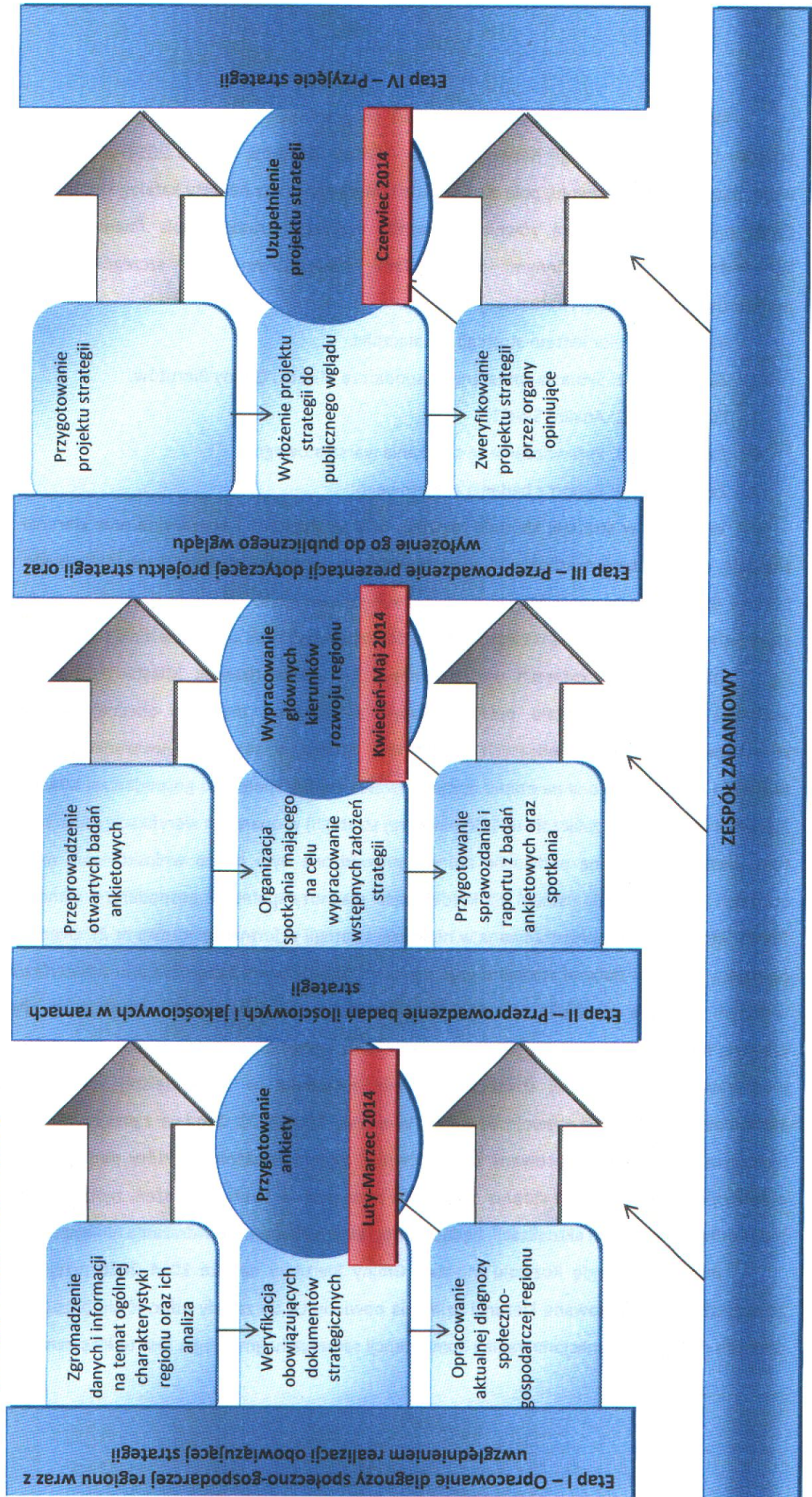
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014–2020 powstała z inicjatywy Burmistrza Miasta i Gminy. Jej obecny kształt to wynik wielomiesięcznej pracy interdyscyplinarnej grupy złożonej z przedstawicieli Miasta i Gminy Bierutów pod przewodnictwem Sekretarza Miasta i Gminy oraz zewnętrznych ekspertów firmy Doradztwo i Szkolenia Krzysztof Ślusarski.

Prace nad strategią obejmowały następujące etapy:

1. Opracowanie formularzy ankietowych i przeprowadzenie badania ilościowego wśród mieszkańców, przedsiębiorców oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych.
2. Opracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej.
3. Opracowanie analiz SWOT-TOWS.
4. Organizacja spotkania warsztatowego celem wypracowania wstępnych założeń strategicznych.
5. Opracowanie kierunków rozwoju Miasta i Gminy Bierutów.
6. Przeprowadzenie elektronicznych konsultacji społecznych i wyłożenie projektu strategii do publicznego wglądu.
7. Uzupełnienie projektu i przyjęcie strategii.

Przedstawioną ścieżkę procesu budowy niniejszej strategii rozwoju obrazuje poniższy diagram oraz umieszczony za nim opis wyjaśniający istotę przyjętej metodologii pracy nad dokumentem.

RYСУNEK 1 HARMONOGRAM PRAC

Niniejszy dokument składa się z części programowej, stanowiącej najważniejszy rezultat procesu budowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014–2020, zawierającej wizję, misję, kierunki rozwoju, pola strategiczne i operacyjne oraz otwarty katalog kierunków działań. Część programowa zawiera również wskaźniki realizacji strategii, opis finansowania, analizę koherentności strategii z innymi dokumentami strategicznymi oraz szczegółową procedurę monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii.

Integralnym elementem strategii są załączniki:

1. Załącznik nr 1: Sytuacja społeczno-gospodarcza Miasta i Gminy Bierutów,
2. Załącznik nr 2: Analiza SWOT,
3. Załącznik nr 3: Sprawozdanie ze spotkania warsztatowego,
4. Załącznik nr 4: Raport z badania ankietowego.

Wskazane w strategii kierunki rozwoju, pola strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań znajdują swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonej szerokiej analizie stanu aktualnego Miasta i Gminy Bierutów oraz zasobów, jakimi dysponuje jej samorząd. Założenia strategii w pełni wpisują się w wizję i cele strategiczne rozwoju regionu dolnośląskiego oraz ogólne kierunki rozwoju dla Polski.

Dla każdego z czterech wypracowanych kierunków rozwoju Miasta i Gminy Bierutów w okresie 2014–2020 została przeprowadzona szczegółowa diagnoza obecnej sytuacji, wraz ze wskazaniem istoty zachodzących procesów i zjawisk, a także ich uwarunkowań. Diagnoza ta została przeprowadzona na etapie opracowywania analizy społeczno-gospodarczej Miasta i Gminy Bierutów (stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszej strategii) w oparciu o weryfikację danych zastanych (tzw. desk research), na podstawie których prowadzone było dalsze wnioskowanie na potrzeby strategii. Podsumowanie ustaleń dla każdej części diagnozy społeczno-gospodarczej stanowi analiza SWOT (która została zaprezentowana w niniejszej strategii w formie załącznika nr 2). Ocena korelacji pomiędzy silnymi i słabymi stronami oraz szansami rozwojowymi i zagrożeniami zidentyfikowanymi w danym obszarze stanowiła punkt wyjścia dla sformułowania wyzwań cząstkowych dla tegoż obszaru. Na tej podstawie oraz w oparciu o spotkanie warsztatowe (z którego sprawozdanie zostało przedstawione w niniejszej strategii w formie załącznika nr 3) w dalszej kolejności zostały sformułowane wyzwania rozwojowe Gminy w okresie 2014–2020. Zgodnie z przyjętym porządkiem logicznym dokumentu opracowany został również system wskaźników, który pomocny będzie na etapie cyklicznej weryfikacji stopnia osiągnięcia przyjętych w strategii założeń, zgodnie z procedurą monitoringu, ewaluacji i aktualizacji, będącej integralnym elementem wdrażania niniejszej strategii.

Budując Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014–2020 przyjęto zasadę, że wszystkie zidentyfikowane kierunki działania powinny co do zasady odnosić się bezpośrednio do realnych możliwości funkcjonowania i kompetencji samorządu gminnego. Jest to klasyczne podejście

instytucjonalne. Niemniej jednak, w wyniku konsultacji społecznych z mieszkańcami, przedsiębiorcami i przedstawicielami organizacji pozarządowych a także przeprowadzonego wśród nich badania ankietowego (na podstawie którego opracowano raport zaprezentowany w niniejszej strategii w formie załącznik nr 4), do poszczególnych pól strategicznych dodano pola operacyjne oraz kierunki działań, które mają charakter obszarowy i wykraczają poza bezpośrednie strefy kompetencji samorządu gminnego. Tym samym należy mieć na uwadze, iż realizacja celów obszarowych tylko w ograniczonym stopniu zależna jest od działań Miasta i Gminy Bierutów.

WIZJA I MISJA ROZWOJU MIASTA I GMINY BIERUTÓW

Mając na względzie dobro wspólnoty lokalnej Miasta i Gminy Bierutów sformułowano wizję oraz misję gminy na lata 2014–2020:

Wizja:

„Miasto i Gmina Bierutów w 2020 r. to przestrzeń przyjazna do życia, otwarta na potrzeby mieszkańców, gdzie podejmowane są wyłącznie działania proekologiczne z dobrze rozbudowaną infrastrukturą techniczną oraz komunikacyjną, sprzyjając przy tym realizacji inicjatyw oddolnych”

Wizją regionu jest Miasto i Gmina Bierutów będące przestrzenią przyjazną mieszkańcom, gdzie zwraca się uwagę na ich kluczowe potrzeby, w tym bezpieczeństwo, opiekę zdrowotną, edukację, a także zaplecze sportowe i przestrzeń do spędzania czasu wolnego. Upatrywanie źródła potencjału rozwojowego w kapitale ludzkim wynika z faktu, iż Miasto i Gmina Bierutów dostrzega największą szansę na osiągnięcie przewagi konkurencyjnych w zakresie rozwoju regionu w kierunku stworzenia w nim warunków do pełnienia funkcji „sypialni” pracowników okolicznych stref inwestycyjnych. Z tego też względu wysoki potencjał kapitału ludzkiego został przywołany w wizji strategii rozwoju, tuż obok zrównoważonego rozwoju, uwzględniającego z jednej strony podejmowanie działań proekologicznych oraz rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, co sprawi, iż gmina stanie się miejscem atrakcyjnym do osiedlenia się, a z drugiej strony uwaga zostanie zwrócona na realizację inicjatyw oddolnych zwłaszcza w zakresie wzrostu aktywności społeczności pod kątem prowadzenia lokalnych działalności gospodarczych w granicach gminy.

Misja:

„Miasto i Gmina Bierutów miejscem, w którym warto żyć, które zapewnia komfort życia”

KIERUNKI ROZWOJU, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

TABELA 1 MATRYCA KIERUNKÓW ROZWOJU ORAZ CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH

KIERUNKI ROZWOJU	CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
I. Konkurencyjna gospodarka	I.1. Wykorzystanie walorów gminy dla jej rozwoju gospodarczego	I.1.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości
		I.1.2. Rozwój rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego
		I.1.3. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego
		I.1.4. Promowanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego gminy
II. Rozwój kapitału ludzkiego	II.1. Wzrost poziomu życia mieszkańców gminy	II.1.1. Poprawa warunków i jakości usług świadczonych przez instytucje ochrony zdrowia i opieki społecznej
		II.1.2. Poprawa warunków i jakości edukacji oraz sportu
		II.1.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego
		II.1.4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego
III. Inwestycje w zasoby	III.1. Poprawa stanu infrastruktury technicznej gminy	III.1.1. Poprawa stanu infrastruktury sieciowej
		III.1.2. Zrównoważony rozwój infrastruktury transportowej
		III.1.3. Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa i tworzenie dogodnych warunków życia mieszkańców
IV. Współpraca z otoczeniem	IV.1. Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej	IV.1.1. Wzrost dostępności i jakości świadczenia usług publicznych
		IV.1.2. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego

Źródło: Opracowanie własne

Pierwszym kierunkiem rozwoju Miasta i Gminy Bierutów w latach 2014–2020 jest gospodarka, po to, by wzbogacić ją o takie struktury gałęzi przemysłu, które uczynią ją konkurencyjną. Interwencje w procesy sfery gospodarczej w tym przypadku, realizowane będą pod postacią lokalnej polityki gospodarczej, której celem będzie zmniejszenie wad lokalnego rynku oraz modyfikacja jego więzi z rynkami ponadlokalnymi, a także korygowanie negatywnych dostosowań strukturalnych na lokalnym rynku tak, aby wprowadzić Miasto i Gminę Bierutów na długofalową ścieżkę rozwoju. Rozwojowi gospodarczemu gminy sprzyjać będzie zatem otwartość i elastyczność w zakresie przedsiębiorczości, a także skłonność do kooperacji oraz wchodzenia we wspólne przedsięwzięcia inwestycyjne. W tym celu, w okresie 2014–2020 nacisk w prowadzonej polityce rozwój lokalnego przez Miasto i Gminę Bierutów w ramach kierunku rozwoju „Konkurencyjna gospodarka”, zostanie położony na **Wykorzystanie walorów gminy dla jej rozwoju gospodarczego**, który to obszar jednocześnie stanowić będzie cel strategiczny podejmowanych we wskazanym okresie czasu działań.

Wyżej wskazanemu celowi strategicznemu przypisano poszczególne cele operacyjne, a dalej kierunki działania do realizacji w Mieście i Gminie Bierutów w okresie 2014–2020.

W ramach działań w zakresie **Wspierania rozwoju przedsiębiorczości**, planuje się obranie kierunków mających na celu z jednej strony stwarzanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, a z drugiej strony zwalczanie bezrobocia i wspieranie aktywizacji zawodowej mieszkańców. Z uwagi na konieczność wspierania przedsiębiorczości w Mieście i Gminie Bierutów zaplanowano zarówno stymulowanie współpracy samorządu gminnego z przedsiębiorcami, w zakresie wsparcia rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw przede wszystkim w ramach prowadzenia drobnej lokalnej działalności gospodarczej. Z tym, że promowane będą w szczególności przedsiębiorstwa o charakterze innowacyjnym, wykorzystujące nowoczesne technologie oraz wytwarzające konkurencyjne produkty. Ponadto, wsparciem należy objąć także działania w obszarze organizacji kursów i szkoleń skierowanych do przedsiębiorców, w tym w zakresie pozyskiwania środków z funduszy pomocowych, rozwoju umiejętności, wykorzystania nowoczesnych technologii cyfrowych i umiejętności językowych. Wdrażane będą również rozwiązania przyczyniające się do aktywizacji zawodowej mieszkańców, w szczególności poprzez: wsparcie osób zakładających własną działalność gospodarczą, czy stworzenie systemu informacyjnego dotyczącego potrzeb i aktualnych trendów panujących na lokalnym rynku pracy. W kontekście konieczności zwalczania bezrobocia i wspierania aktywizacji zawodowej mieszkańców, niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych zwłaszcza osób starszych, z uwagi na obecne zmiany

demograficzne i rosnące w ich efekcie wpływy osób starszych na kondycję rynku pracy. Z tego też względu zasadnym jest również promowanie i prowadzenie szkoleń oraz społecznych kampanii informacyjnych skierowanych do pracodawców w zakresie przeciwdziałania wykluczeniom spowodowanym wiekiem czy wspieranie tworzenia miejsc pracy związanych z zaspokajaniem potrzeb osób starszych.

W ramach działań w zakresie **Zrównoważonego wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego** planuje się obranie kierunków mających na celu poprawę stanu środowiska w gminie. Ograniczenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych przyczyni się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz globalnie przyczyni się do realizacji polskich zobowiązań akcesyjnych w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Korzystne warunki Miasta i Gminy Bierutów w zakresie możliwości wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, stanowią szansę dla gminy, aby partycypowała ona w stopniu znacznym w procesie budowy bezpieczeństwa energetycznego kraju. Przeszkodą na drodze do osiągnięcia tego celu mogą być jednak wysokie koszty inwestycji, które w dalszym ciągu postrzegane są jako rozwiązania innowacyjne, a nie tradycyjne, a także świadomość społeczności lokalnej pod kątem korzyści wynikających ze stosowania tego typu rozwiązań. Dlatego też efektywność realizacji zielonych projektów wymaga nie tylko zaangażowania środków finansowych, ale również konieczność edukowania społeczności poprzez transfer wiedzy w zakresie wykorzystywania ekoinnowacyjnych technologii i kształtowanie postaw proekologicznych. Z tego też względu promocja wykorzystania technologii niskoemisyjnych oraz produkcji i dystrybucji OZE w Mieście i Gminie Bierutów została zaprogramowana dwutorowo. Planuje się wdrożenie kolejnych projektów inwestycyjnych korzystających z tego typu źródeł. Równoległe będą prowadzone działania miękkie zwiększające świadomość mieszkańców gminy w zakresie ochrony środowiska i ekologii oraz promocji lokalnego rolnictwa w zakresie działań wspierających naturalne i ekologiczne wyroby rolno-spożywcze.

W ramach działań w zakresie **Rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego**, planuje się zaakcentowanej funkcji rolniczej gminy poprzez promowanie regionalnych oraz naturalnych i ekologicznych wyrobów rolno-spożywczych oraz doradztwie i szkoleniach dla gospodarstw rozpoczynających taką produkcję. Gmina będzie także wspierać i propagować wszelkie inicjatywy zmierzające do rozwoju gospodarstw, tworzenia się Grup Producentkich a także gospodarstw, które wprowadzą przetwórstwo produktów rolnych na terenie gminy, gdyż rozwój przetwórstwa pozwoli na uzyskanie nowych miejsc pracy i wyższych efektów z posiadanego areалу rolnego.

W ramach działań w zakresie **Promowania potencjału turystyczno-rekreacyjnego gminy**, planuje się obranie kierunków mających na celu wykorzystanie i zagospodarowanie walorów

turystycznych oraz rozwój i budowa infrastruktury turystycznej w regionie. Należy przy tym wyraźnie podkreślić, iż funkcja turystyczna nie będzie pełnić pierwszorzędnej roli w gospodarce regionu. Niemniej jednak należy wykorzystać możliwości związane z walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi gminy związane m.in. z turystyką pieszą, rowerową i wodną. Ocenia się, że zasoby o potencjale turystycznym zlokalizowane na terenie Miasta i Gminy Bierutów, predestynują teren ten do rozwoju turystyki weekendowej, głównie aktywnej, ale także kulturowej. Istotną rolę w wykorzystaniu niniejszych walorów mógłby pełnić rozwój agroturystyki w regionie. Wskazany potencjał Miasta i Gminy Bierutów obliguje jednak samorząd gminy do ponadlokalnej współpracy na rzecz wykorzystania walorów regionu, ale także do uzupełniania niedostatków infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej. Zwłaszcza, iż samorząd ten ma ograniczone zasoby infrastruktury turystycznej, podczas gdy potrzeba osiągnięcia wysokiej skuteczności realizacji działań na rzecz jej rozwoju jest głęboko zakorzeniona w podejściu sieciowym i wspólnych przedsięwzięciach dysponentów zasobów turystycznych. Ponadto, istotnym elementem turystyki XXI wieku będzie niewątpliwie cyfryzacja zasobów oraz zwiększenie dostępności informacji turystycznej poprzez wykorzystanie ICT.

CEL STRATEGICZNY: I.1. Wykorzystanie walorów gminy dla jej rozwoju gospodarczego

CELE OPERACYJNE: I.1.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

I.1.2. Rozwój rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego

I.1.3. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego

I.1.4. Promowanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego gminy

KIERUNEK ROZWOJU: ROZWÓJ KAPITAŁU LUDZKIEGO

Drugim kierunkiem rozwoju Miasta i Gminy Bierutów w latach 2014–2020 jest kapitał ludzki, gdyż we współczesnym świecie, w obliczu coraz silniejszej globalnej konkurencji, rozwój kapitału ludzkiego poprzez zdobywanie wysokich kompetencji i kwalifikacji dostosowanych do wyzwań zmieniającej się rzeczywistości, stanowi jeden z nieodzownych warunków szybkiego rozwoju gospodarczego i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, a co za tym idzie, sprzyja poprawie jakości życia społeczeństwa lokalnego. Konieczne jest zatem stymulowanie interakcji pomiędzy podmiotami życia społeczno-gospodarczego, przy jednoczesnym podnoszeniu efektywności ich działań. Z tego też względu Miasto i Gmina Bierutów, uznając kapitał społeczny za istotny czynnik rozwoju regionu, dostrzega konieczność zmian w sferze społecznej poprzez poszukiwanie dróg wzmocnienia i upodmiotowienia różnego rodzaju społeczności tak, aby stały się one zdolne do samoorganizacji, rozwoju i tworzenia dóbr wspólnych. W tym celu, w okresie 2014-2020 nacisk w prowadzonej polityce rozwój lokalnego przez Miasto i Gminę Bierutów w ramach kierunku rozwoju „Rozwój

kapitału ludzkiego”, zostanie położony na **Wzrost poziomu życia mieszkańców gminy**, który to obszar jednocześnie stanowić będzie cel strategiczny podejmowany we wskazanym okresie czasu działań.

Wyżej wskazanemu celowi strategicznemu przypisano poszczególne cele operacyjne, a dalej kierunki działania przez Miasto i Gminę Bierutów w okresie 2014–2020.

W ramach działań w zakresie **Poprawy warunków i jakości edukacji oraz sportu**, planuje się podjęcie działań mających na celu poprawę warunków funkcjonowania placówek edukacyjno-oświatowych, rozwijanie kształcenia pozaszkolnego, a także dostosowanie oferty edukacyjno-oświatowej do potrzeb rynku pracy. Uwzględnienie takiego celu operacyjnego w polityce rozwoju lokalnego Miasta i Gminy Bierutów do roku 2020 wynika z faktu, iż w regionie tym istnieje z jednej strony silna potrzeba dostosowania edukacji do potrzeb lokalnego rynku pracy, z drugiej natomiast potrzeba kształtowania w społeczności lokalnej zdrowego stylu życia opartego na aktywności fizycznej. Tym samym niezbędne jest wsparcie rozwoju bazy materialnej, w tym wyposażanie w nowoczesny sprzęt oraz materiały dydaktyczne placówek funkcjonujących w publicznym systemie oświaty na poziomie podstawowym i gimnazjalnym. Istotny w tym zakresie będzie rozwój technik cyfrowych w procesie edukacji oraz wzrost dostępności komputerów i sieci internet w szkołach. Konieczne są również dalsze inwestycje w samą bazę lokalową ośrodków edukacyjnych, poprawy przystosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz uzupełniania niedostatków infrastruktury sportowej. Nowoczesna edukacja na poziomie podstawowym i gimnazjalnym na terenie Miasta i Gminy Bierutów wdrażana będzie również poprzez wspieranie organizacji oraz wzrostu jakości oferty zajęć pozalekcyjnych, zarówno tych w zakresie edukacji, jak i sportu. Ponadto efektywny rozwój edukacji i sportu wymaga podniesienia poziomu kompetencji kadr nauczycielskich i trenerskich, w tym poziomu szkoleń i kursów przygotowawczych dla nauczycieli w zakresie stosowania technik cyfrowych w programach nauczania.

W ramach działań w zakresie **Poprawy warunków i jakości usług świadczonych przez instytucje ochrony zdrowia i opieki społecznej**, planuje się podjęcie działań mających na celu poprawę warunków funkcjonowania placówek świadczących usługi zdrowotne i opieki społecznej, a także dostosowanie oferty placówek świadczących usługi zdrowotne i opieki społecznej do potrzeb społeczności lokalnej. Rozwój ochrony zdrowia na poziomie lokalnym powinien być ściśle skorelowany z cywilizacyjnym aspektem ochrony zdrowia, w tym z zagrożeniami epidemiologicznymi i demograficznymi wynikającymi z postępującego procesu starzenia się społeczeństwa. Zmiany w strukturze demograficznej Miasta i Gminy Bierutów wymuszają dostosowanie priorytetów ochrony zdrowia do warunków funkcjonowania społeczeństw starzejących się. W celu zagwarantowania wysokich standardów zdrowotnych populacji, w tym stanowiącej zasoby rynku pracy, niezbędny jest rozwój programów profilaktycznych skoncentrowanych na zmniejszeniu zachorowalności na choroby

cywilizacyjne, jak również wdrażanie programów edukacyjnych i akcji promocyjnych na rzecz zdrowego stylu życia oraz regularnego korzystania z badań profilaktycznych i upowszechnianie zachowań prozdrowotnych. Zwiększenie efektywności opieki zdrowotnej wymagać będzie również poprawy dostępności mieszkańców Miasta i Gminy Bierutów do publicznej służby zdrowia, w tym doświadczeń wykonywanych w poradniach specjalistycznych, a także dalszych inwestycji w samą bazę lokalową ośrodków ochrony zdrowia oraz poprawy przystosowania obiektów tych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto, systematyczne podnoszenie jakości świadczeń medycznych jest ściśle skorelowane z zasobami kapitału ludzkiego służby zdrowia i opieki społecznej. Oprócz etosu, jaki towarzyszyć powinien pracy tej grupy zawodowej, kluczowe są twarde kompetencje, profesjonalne przygotowanie, wiedza ekspercka, doświadczenie, ciągłe doskonalenie oraz czysto ludzka wrażliwość. Tym samym w ramach kierunków działań uwzględniono również rozwój zasobów kadrowych dla potrzeb jednostek ochrony zdrowia i opieki społecznej. Z kolei wzrost jakości i standardów opieki społecznej w Mieście i Gminie Bierutów uzależniony jest od rozszerzenia spektrum oferowanych form i instrumentów pomocowych, w tym przede wszystkim w takim zakresie, jak: przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego, a także stworzenie szerokiej oferty wsparcia, integracji i aktywizacji osób starszych oraz niepełnosprawnych.

W ramach działań w zakresie wsparcia **Ochrony dziedzictwa kulturowego**, planuje się obranie kierunków mających na celu estetyzację i zagospodarowanie terenów zielonych, poprawę jakości infrastruktury kulturalnej, a także aktywizację mieszkańców wokół promocji tradycji i kultury regionu. Aby zagwarantować powodzenie realizacji zaplanowanych wszystkich innych celów operacyjnych w ramach obszaru kapitału ludzkiego i instytucji sfery społecznej niż ten, kluczowe znaczenie powinny stanowić działania ukierunkowane na wypracowanie przemyślanej koncepcji zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców Miasta i Gminy Bierutów. W tym celu nacisk zostanie położony na realizację inwestycji, które uatrakcyjnią życie mieszkańcom i pozwolą im na ciekawsze i aktywniejsze spędzanie wolnego czasu.

W ramach działań w zakresie **Poprawy bezpieczeństwa publicznego**, planuje się obranie kierunków mających na celu poprawę bezpieczeństwa publicznego, a także polepszenie organizacji działań służb publicznych. Z tego też względu samorząd gminny będzie koncentrował swoje działania na doposażaniu wszystkich służb bezpieczeństwa publicznego funkcjonujących w jej granicach. Szczególnie istotnymi obszarami z zakresu bezpieczeństwa publicznego na terenie Miasta i Gminy Bierutów jest bezpieczeństwo w zakresie klęsk żywiołowych, takich jak powódzie czy pożary, bezpieczeństwo w ruchu drogowym oraz bezpieczeństwo w miejscach publicznych. Ponadto, wsparcie Miasta i Gminy Bierutów w dalszym ciągu ukierunkowane będzie na prowadzenie różnego rodzaju działań i programów profilaktycznych dostosowanych do występujących na jego terenie

zagrożeń, w tym m.in. na zapobieganie takim zjawiskom, jak: przemoc w rodzinie, przestępczość i demoralizacja nieletnich, alkoholizm i narkomania, czy wszelkiego rodzaju zagrożenia w sieci (cyberzagrożenia), które wydają się w dobie postępu technologicznego istotną problematyką.

CEL STRATEGICZNY: II.1. Wzrost poziomu życia mieszkańców gminy

CELE OPERACYJNE: II.1.1. Poprawa warunków i jakości usług świadczonych przez instytucje ochrony zdrowia i opieki społecznej

II.1.2. Poprawa warunków i jakości edukacji oraz sportu

II.1.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego

II.1.4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego

KIERUNEK ROZWOJU: INWESTYCJE W ZASOBY

Wskazany w dwóch pierwszych kierunkach rozwoju Miasta i Gminy Bierutów wzrost społeczno-gospodarczy wymaga odpowiedniej infrastruktury i na odwrót — dobrze funkcjonująca infrastruktura jest niezbędna dla zapewnienia wzrostu społeczno-gospodarczego. Dlatego też trzecim kierunkiem rozwoju Miasta i Gminy Bierutów w okresie 2014–2020 jest infrastruktura techniczna, gdyż dobrze rozwinięta sprzyja właściwemu rozwojowi niemal wszystkich dziedzin życia gospodarczego i społecznego. Zwłaszcza, że Miasto i Gmina Bierutów, między innymi ze względu na jej korzystne położenie oraz walory przyrodnicze, ma możliwości dynamicznego rozwoju na wysokim poziomie, pod warunkiem jednak, iż zostaną podjęte działania mające na celu wyposażenie gminy w niezbędną w tym celu infrastrukturę sieciową, komunikacyjną i mieszkaniową. Należy mieć jednak na względzie, że rozwój wskazanej infrastruktury powinien zmierzać w kierunku znacznego zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska naturalnego. Z tego też względu, w okresie 2014–2020 nacisk w prowadzonej polityce rozwój lokalnego przez Miasto i Gminę Bierutów w ramach kierunku rozwoju „Inwestycje w zasoby”, zostanie położony na **Poprawę stanu infrastruktury technicznej**, który to obszar jednocześnie stanowić będzie cel strategiczny podejmowanych we wskazanym okresie czasu działań.

Wyżej wskazanemu celowi strategicznemu przypisano poszczególne cele operacyjne, a dalej kierunki działania do realizacji w Mieście i Gminie Bierutów w okresie 2014–2020.

W ramach działań w zakresie **Poprawy stanu infrastruktury sieciowej**, planuje się obranie kierunków mających na celu modernizację i rozbudowę infrastruktury sieciowej. Nowoczesna i sprawna infrastruktura sieciowa gminy, zapewnia dobre warunki do inwestowania i podnoszenia standardu życia społeczności lokalnej. Z tego też względu Miasto i Gmina Bierutów, w ramach realizacji zadań ciągłych, planuje modernizację i rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej, gazowej oraz teleinformatycznej, gdyż ich istnienie oraz sprawność jest niezbędne do prawidłowego

funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa gminy. Nacisk położony zostanie głównie na infrastrukturę teleinformatyczną, gdyż rozwój cywilizacyjny obliguje samorządy do przywiązywania większej uwagi w zakresie wykorzystania narzędzi ICT w przestrzeni publicznej.

W ramach działań w zakresie **Zrównoważonego rozwoju infrastruktury transportowej**, planuje się natomiast obranie kierunków mających na celu rozwijanie i modernizację sieci dróg wraz z infrastrukturą okołodrogową (oświetlenie, chodniki, ścieżki pieszo-rowerowe, parkingi, przystanki), a także poprawę istniejącej oraz uruchomienie nowej i synchronizacja istniejącej komunikacji transportowej wewnątrz oraz na zewnątrz gminy. Ocenia się, że dla dążenia do pełniejszego wykorzystania potencjału położenia geograficznego Miasta i Gminy Bierutów oraz możliwości, jakie tworzy układ powiązań drogowych na jej terenie, kluczowy będzie rozwój dróg lokalnych zmierzający do wsparcia budowy połączeń sieci dróg na poziomie regionalnym, rozbudowy infrastruktury okołodrogowej oraz towarzyszącej. W tym zakresie Miasto i Gmina Bierutów będzie podejmowała takie działania, jak podniesienie jakości infrastruktury drogowej, okołodrogowej, towarzyszącej, kolejowej, czy transportu zbiorowego.

W ramach działań w zakresie **Wspierania rozwoju mieszkalnictwa i tworzenia dogodnych warunków życia**, planuje się obranie kierunków mających na celu wzrost dostępności budynków jedno i wielorodzinnych, a także wzrost ilości oraz poprawę estetyki i stanu technicznego istniejących zasobów komunalnych, socjalnych i chronionych. Gminy mają ustawowy obowiązek tworzenia warunków zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej. Uznano zatem za niezbędne podjęcie na terenie Miasta i Gminy Bierutów działań na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych, stanowiących podstawę rozwoju i funkcjonowania społeczeństwa, tym bardziej, że Miasto i Gmina Bierutów dąży do opracowanie koncepcji gminy jako „sypialni” dla pracowników podmiotów funkcjonujących w okolicznych strefach inwestycyjnych. W tym celu planuje się podjęcie działań zmierzających do poszukiwania szans na rozwój i poprawę stanu zasobów mieszkaniowych, w tym komunalnych, socjalnych i chronionych, a także poprawę jakości życia mieszkańców, łagodzenia luki infrastrukturalnej w zakresie zagospodarowania terenów wokół budynków mieszkalnych oraz innych zjawisk hamujących rozwój regionu w tym zakresie.

CEL STRATEGICZNY: III.1. Poprawa stanu infrastruktury technicznej

CELE OPERACYJNE: III.1.1. Poprawa stanu infrastruktury sieciowej

III.1.2. Zrównoważony rozwój infrastruktury transportowej

III.1.3. Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa i tworzenie dogodnych warunków życia mieszkańców

Czwartym i ostatnim kierunkiem rozwoju Miasta i Gminy Bierutów jest współpraca z otoczeniem. Ocenia się, że warunkiem zrównoważonego rozwoju gminy, nie tylko jako całości, ale także jako struktury różnego typu form organizacyjnych, jest budowanie powiązań kooperacyjnych. Z punktu widzenia działalności publicznej i realizacji zadań ustawowych oraz planowanych na najbliższe lata tworzenie ponadlokalnych struktur w ramach różnego rodzaju obszarów funkcjonalnych, celowa jest współpraca samorządu gminnego z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, sektorem prywatnym, a także podmiotami ekonomii społecznej. Kooperacja samorządowa pozwoli przede wszystkim na synergiczne wykorzystanie potencjału endogenicznego obszaru, jak i opracowanie branżowych strategii marki. Z tego też względu, w okresie 2014–2020 nacisk w prowadzonej polityce rozwój lokalnego przez Miasto i Gminę Bierutów w ramach kierunku rozwoju „Współpraca z otoczeniem”, zostanie położony na **Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej**, który to obszar jednocześnie stanowić będzie cel strategiczny podejmowanych we wskazanym okresie czasu działań.

Wyżej wskazanemu celowi strategicznemu przypisano poszczególne cele operacyjne, a dalej kierunki działania do realizacji w Mieście i Gminie Bierutów w okresie 2014–2020.

W ramach działań w zakresie **Wzrostu dostępności i jakości świadczenia usług publicznych**, podejmowane będą inicjatywy mające na celu zwiększenie zdolności administracji samorządu gminnego do wypełniania swoich funkcji w nowoczesny i partnerski sposób. Z kolei w ramach działań w zakresie **Rozwoju społeczeństwa obywatelskiego**, podejmowane będą inicjatywy mające na celu aktywizację społeczności lokalnej celem zwiększenia jej partycypacji i roli w kreowaniu polityki rozwoju lokalnego Miasta i Gminy Bierutów. Tym samym w ramach planowania rozwoju strategicznego Miasta i Gminy Bierutów zadbano o zapewnienie przestrzeni do rozwoju nowoczesnej administracji publicznej. Analiza zasobów samorządu gminnego wskazuje na konieczność rozwoju systemów i narzędzi zarządzania administracją publiczną, w tym przede wszystkim wdrażania usług e-administracji oraz stymulowania partycypacji społecznej w życiu publicznym. Szczególnie istotne jest wykorzystanie w administracji publicznej nowoczesnych kanałów komunikacji z otoczeniem oraz umożliwienie mu szerszego udziału w procesach zachodzących w instytucjach publicznych. Wykorzystanie ICT ma na celu usprawnienie procesu załatwiania spraw administracyjnych, obsługi mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców, turystów i inwestorów w zakresie ochrony zdrowia, edukacji czy kultury. Co więcej, z punktu widzenia działalności publicznej i realizacji zadań ustawowych, ocenia się, że warunkiem zrównoważonego rozwoju gminy, nie tylko jako całości, ale także jako struktury różnego typu form organizacyjnych, jest budowanie powiązań

kooperacyjnych i współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, podmiotami sektora prywatnego, a także instytucjami ekonomii społecznej, w tym organizacjami pozarządowymi czy spółdzielniami socjalnymi. Towarzyszyć temu będzie jednocześnie zwiększanie kompetencji kadr sektora publicznego oraz rozwijanie i upowszechnianie działań mających na celu zwiększenie partycypacji lokalnej społeczności w aktywnym kreowaniu polityki rozwoju lokalnego Miasta i Gminy Bierutów.

CEL STRATEGICZNY: IV.1. Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej

CELE OPERACYJNE: IV.1.1. Wzrost dostępności i jakości świadczenia usług publicznych

IV.1.2. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego

ZADANIA I WSKAŹNIKI DO REALIZACJI

Wskaźniki realizacji mają na celu wspomóc proces monitoringu i ewaluacji strategii. Przyjęto metodę „0”, co oznacza, iż w pierwszej kolejności badana będzie bezwzględna wartość wypracowanych produktów strategii. Następnie w stosunku do wskaźników, dla których na koniec 2014 r. możliwe będzie ustalenie wartości referencyjnych, należy dokonać porównania rok do roku.

Opracowano cztery grupy wskaźników, przy czym zaznacza się, że katalog ten nie jest zamknięty i może zostać w toku monitoringu i ewaluacji rozszerzony o dodatkowe. Pierwsza grupa to wskaźniki ogólne, odnoszące się do liczby projektów zrealizowanych ze środków zewnętrznych i wartości środków zewnętrznych pozyskanych na potrzeby wdrażania uwzględnionych w strategii kierunków działania. Ponieważ tego rodzaju finansowanie będzie główną siłą napędową realizacji strategii, monitorowanie i ewaluacja wskaźników ogólnych jest niezwykle istotne z perspektywy wczesnego ostrzegania o braku postępów i możliwości reakcji on-going.

TABELA 2 WSKAŹNIKI OGÓLNE

Wskaźniki	Rok							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Wartość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez samorząd gminny								
Liczba projektów zrealizowanych ze środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez samorząd gminny								
Wartość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez inne podmioty niż								

samorząd gminny							
Liczba projektów zrealizowanych ze środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych przez inne podmioty niż samorząd gminny							

Źródło: Opracowanie własne

W oparciu o analizę istniejącego poziomu konkurencyjności gospodarki Miasta i Gminy Bierutów, przy uwzględnieniu niezbędnych potrzeb w tym zakresie i możliwości dostępu do środków finansowych, wyznacza się następujące kierunki działania:

CEL OPERACYJNY: Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Wykorzystanie dostępnej infrastruktury w celu poszerzenia oferty inwestycyjnej podmiotom gospodarczym.
2. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców gminy, w tym m.in. poprzez pobudzenie i wspieranie powstawania lokalnych działalności gospodarczych.
3. Oferowanie różnorodnych form wsparcia ułatwiających prowadzenie działalności gospodarczej, w tym ulgi inwestycyjne i wsparcie dla zatrudnienia.
4. Realizacja projektów i programów, w tym:
 - doradztwo w zakresie pozyskiwania środków na założenie oraz rozwój działalności gospodarczej,
 - wdrożenie innowacyjnych programów mających na celu zwalczanie bezrobocia oraz pomoc w przekwalifikowaniu się lub dostosowaniu swoich umiejętności do bieżących potrzeb rynku pracy.

CEL OPERACYJNY: Rozwój rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Popularyzacja ekologicznych metod gospodarowania.
2. Rozwój bazy i rynków zbytu dla lokalnych produktów.
3. Wspieranie i popularyzacja przetwórstwa rolno-spożywczego.
4. Wspieranie inicjatyw około rolniczych jako dodatkowego źródła dochodów.
5. Inicjowanie scaleń gruntów.
6. Kulturowanie rolniczych tradycji regionu.

CEL OPERACYJNY: Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Wdrożenie optymalnego systemu gospodarowania odpadami, opartego na selektywnej zbiórce odpadów.

2. Ograniczenie źródeł niskiej emisji, w tym m.in. poprzez likwidację domowych kotłowni na węgiel i zmiana ich na bardziej ekologiczne.
3. Rozwój alternatywnych źródeł wykorzystywania energii.
4. Ochrona bioróżnorodności przyrodniczej na terenie gminy.
5. Kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców gminy, w tym m.in. poprzez stworzenie warunków do segregacji śmieci, czy promowanie działań chroniących środowisko za pomocą np. ulg.

CEL OPERACYJNY: Promowanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego gminy

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Podejmowanie działań i inwestycji zwiększających atrakcyjność turystyczną gminą, w tym m.in. takich, jak: budowa zbiornika retencyjnego, czy rewitalizacja zabytków gminy.
2. Wspieranie rozwoju agroturystyki i turystyki weekendowej, w tym budowa bazy noclegowej oraz gastronomicznej na terenie gminy.
3. Opracowanie systemu promocji gminnej oferty turystyczno-rekreacyjnej, zapewniającej maksymalną skuteczność działań.

TABELA 3 WSKAŹNIKI REALIZACJI KIERUNKU ROZWOJU „KONKURENCYJNA GOSPODARKA”

Wskaźniki	Rok							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
CEL OPERACYJNY: I.1.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości								
Liczba nowo zarejestrowanych na terenie gminy MŚP [szt.]								
Udział liczby bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]								
Wskaźnik zatrudnienia [%]								
CEL OPERACYJNY: I.1.2. Rozwój rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego								
Liczba podjętych działań wspierających lokalne rolnictwo [szt.]								
CEL OPERACYJNY: I.1.3. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego								
Ilość emisji zanieczyszczeń do środowiska [kg/rok]								
Ilość wdrożonych rozwiązań wykorzystujących OZE [szt.]								
Liczba działań dotyczących usprawnienia gospodarki odpadami [szt.]								
Liczba podjętych działań zwiększających świadomości mieszkańców gminy w zakresie ochrony środowiska								

[szt.]							
CEL OPERACYJNY: I.1.4. Promowanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego gminy							
Liczba osób korzystających z noclegów na terenie gminy [os.]							
Liczba podjętych działań informacyjno-promocyjnych w zakresie promocji oferty turystycznej gminy [szt.]							

Źródło: opracowanie własne

W oparciu o analizę istniejącego stopnia rozwoju kapitału ludzkiego Miasta i Gminy Bierutów, przy uwzględnieniu niezbędnych potrzeb w tym zakresie i możliwości dostępu do środków finansowych, wyznacza się następujące kierunki działania:

CEL OPERACYJNY: Poprawa warunków i jakości edukacji i sportu

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Poprawa oferty edukacyjnej poprzez modernizację zaplecza oświatowego, w tym:
 - modernizacja i remont bazy lokalowej,
 - budowa oraz modernizacja zaplecza sportowego,
 - wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne i nowoczesne technologie,
 - wzrost dostępności uczniów do komputerów oraz sieci internet.
2. Poprawa dostępności placówek edukacyjnych, w tym żłobków i przedszkoli.
3. Organizacja zajęć dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych, w tym:
 - opracowanie bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych dostosowana do potrzeb (uczniów, rodziców, rynku pracy),
 - zapewnienie opieki dla dzieci i młodzieży zgodnie z oczekiwaniami rodziców,
 - zapewnienie opieki specjalistycznej (psycholog, pedagog, logopeda, socjoterapeutka, terapeuta pedagogiczny, pielęgniarka).
4. Wzrost bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, w tym:
 - zapewnienie bezpiecznej drogi do szkoły,
 - realizacja programów profilaktycznych na temat potencjalnych zagrożeń,
 - dofinansowanie ciepłych posiłków w szkołach.
5. Podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej.
6. Dostosowanie profili kształcenia do rynku pracy na terenie gminy oraz organizacja kursów zawodowych.
7. Współpraca szkół z innymi placówkami oraz z rodzicami i organizacjami działającymi na terenie gminy.

CEL OPERACYJNY: Poprawa warunków i jakości usług świadczonych przez instytucje ochrony zdrowia i opieki społecznej

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Podejmowanie działań inwestycyjnych i doposażenie placówek ochrony zdrowia.
2. Wzrost dostępności do opieki ambulatoryjnej oraz poradni specjalistycznych.
3. Organizacja działań wspierających profilaktykę i wczesne wykrywanie chorób.
4. Promocja zdrowego stylu życia.
5. Podejmowanie działań inwestycyjnych i doposażenie placówek opieki społecznej.
6. Przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego.
7. Stworzenie szerokiej oferty wsparcia, integracji i aktywizacji osób starszych.
8. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.

CEL OPERACYJNY: Ochrona dziedzictwa kulturowego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Rewitalizacja przestrzeni publicznej, w tym m.in. poprzez jej estetyzację, uporządkowanie zieleni oraz zagospodarowanie niewykorzystanych miejsc zgodnie z potrzebami mieszkańców gminy.
2. Budowa, rozbudowa i modernizacja miejsc spędzania czasu wolnego na terenie gminy z dostosowaniem do poszczególnych grup wiekowych.
3. Rozwój kultury na terenie gminy poprzez stworzenie nowych oraz modernizację istniejących ośrodków kultury, a także rozbudowę ich oferty programowej.
4. Rozwój infrastruktury kulturalno- społecznej na terenach wiejskich w tym w szczególności świetlic wiejskich oraz innych miejsc spotkań mieszkańców z terenów wiejskich.

CEL OPERACYJNY: Poprawa bezpieczeństwa publicznego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Poprawa wyposażenia służb bezpieczeństwa publicznego.
2. Wspieranie rozwiązań w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców w miejscach publicznych.
3. Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa przeciwpożarowego.
4. Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.
5. Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
6. Organizacja różnego rodzaju działań i programów profilaktycznych dostosowanych do występujących na terenie gminy zagrożeń.

TABELA 4 WSKAŹNIKI REALIZACJI KIERUNKU „ROZWÓJ KAPITAŁU LUDZKIEGO”

Wskaźniki	Rok							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
CEL OPERACYJNY: II.1.1. Poprawa warunków i jakości usług świadczonych przez instytucje ochrony zdrowia i opieki społecznej								
Liczba placówek ochrony zdrowia i opieki społecznej [szt.]:								
nowo wybudowanych								
poddanych remontowi i modernizacji								
Liczba wyposażonych placówek ochrony zdrowia i opieki społecznej [szt.]								
Liczba podjętych działań z zakresu promocji zdrowego stylu życia oraz działań wspierających profilaktykę i wczesne wykrywanie chorób [szt.]								
Liczba nowych działań/programów w ramach oferty instytucji opieki społecznej [sz.]								
CEL OPERACYJNY: II.1.2. Poprawa warunków i jakości edukacji oraz sportu								
Liczba placówek edukacyjno-oświatowych [szt.]:								
nowo wybudowanych								
poddanych remontowi i modernizacji								
Liczba wyposażonych placówek edukacyjno-oświatowych w niezbędny sprzęt [szt.]								
Liczba oferowanych zajęć pozaszkolnych [szt.]								
Liczba komputerów w szkołach z dostępem do internetu [szt.]								
Liczba uczniów przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do internetu [os.]								
Liczba zorganizowanych kursów podnoszących kwalifikacje kadry nauczycielskiej [szt.]								
CEL OPERACYJNY: II.1.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego								
Liczba zorganizowanych imprez/ wydarzeń kulturalnych oraz innych form integracji, aktywizujących społeczność lokalną [szt.]								
Liczba nowo powstałych miejsc spędzania czasu wolnego [szt.]								
CEL OPERACYJNY: II.1.4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego								

Liczba podjętych działań z zakresu poprawy bezpieczeństwa publicznego [szt.]							
--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

W oparciu o analizę istniejącego stopnia inwestycji w zasoby Miasta i Gminy Bierutów, przy uwzględnieniu niezbędnych potrzeb w tym zakresie i możliwości dostępu do środków finansowych, wyznacza się następujące kierunki działania:

CEL OPERACYJNY: Poprawa stanu infrastruktury sieciowej

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków.
2. Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej oraz utrzymanie sprawnego systemu wodnego.
3. Modernizacja i rozbudowa sieci gazowej.
4. Umożliwienie dostępu do szerokopasmowego Internetu oraz sieci teleinformatycznej na terenie gminy.

CEL OPERACYJNY: Zrównoważony rozwój infrastruktury transportowej

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Remont i budowa dróg na terenie gminy celem tworzenia sieci wzajemnie uzupełniającej się oraz łączenia ich z drogami powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi.
2. Remont i budowa infrastruktury okołodrogowej (oświetlenie, chodniki, ścieżki pieszo-rowerowe, parkingi, przystanki) celem budowy spójnego systemu komunikacyjnego, dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Poprawa istniejącej oraz uruchomienie nowej komunikacji transportowej wewnątrz oraz na zewnątrz gminy.
4. Intensyfikacja i spójność kursowania autobusowych i kolejowych połączeń komunikacyjnych w gminie.
5. Sukcesywna budowa dróg i polepszanie jakości dróg dojazdowych do terenów mieszkaniowych.

CEL OPERACYJNY: Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa i tworzenie dogodnych warunków życia mieszkańców

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Opracowanie koncepcji Miasta i Gminy Bierutów jako „sypialni” dla pracowników podmiotów funkcjonujących w okolicznych strefach inwestycyjnych.
2. Promowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe.
3. Podejmowanie działań mających na celu wzrost dostępności mieszkań dla ludzi młodych.

4. Budowa mieszkań komunalnych, socjalnych i chronionych.
5. Wspieranie i inicjowanie modernizacji i rewitalizacji budynków mieszkalnych w celu poprawy standardów mieszkalnictwa na terenie miasta i gminy.

TABELA 5 WSKAŹNIKI REALIZACJI KIERUNKU ROZWOJU „INWESTYCJE W ZASOBY”

Wskaźniki	Rok							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
CEL OPERACYJNY III.1.1. Poprawa stanu infrastruktury sieciowej								
Liczba gospodarstw podłączonych do sieci [szt.]:								
wodociągowej								
kanalizacyjnej								
gazowej								
teleinformatycznej								
Długość wybudowanej sieci [km]:								
wodociągowej								
kanalizacyjnej								
gazowej								
teleinformatycznej								
Długość zmodernizowanej sieci [km]:								
wodociągowej								
kanalizacyjnej								
gazowej								
teleinformatycznej								
CEL OPERACYJNY III.1.2. Zrównoważony rozwój infrastruktury transportowej								
Długość dróg [km]:								
wyremontowanych								
wybudowanych								
Długość chodników [km]:								
wyremontowanych								
wybudowanych								
Długość ciągów pieszo-rowerowych [km]:								
wyremontowanych								
wybudowanych								

Liczba elementów infrastruktury okołodrogowej (w tym: oświetlenie, parkingi) [szt.]:							
wybudowanych							
zmodernizowanych							
Liczba kursów autobusowych w ciągu doby [szt.]							
Liczba połączeń kolejowych w ciągu doby [szt.]							
CEL OPERACYJNY III.1.3. Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa i tworzenie dogodnych warunków życia mieszkańców							
Liczba mieszkań oddanych do użytkowania [szt.]							
Liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców							
Liczba nowo powstałych mieszkań komunalnych, socjalnych i chronionych (łącznie) [szt.]							
Liczba budynków komunalnych, socjalnych i chronionych poddanych rewitalizacji i/lub termomodernizacji [szt.]							

Źródło: opracowanie własne

W oparciu o analizę istniejącego stopnia współpracy z otoczeniem Miasta i Gminy Bierutów, przy uwzględnieniu niezbędnych potrzeb w tym zakresie i możliwości dostępu do środków finansowych, wyznacza się następujące kierunki działania:

CEL OPERACYJNY: Wzrost dostępności i jakości świadczenia usług publicznych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Cyfryzacja usług publicznych.
2. Współpraca z innymi samorządami (w kraju i za granicą), dotycząca m.in. wymiany doświadczeń w realizacji programów kulturalnych, społecznych i edukacyjnych, wspólnych inwestycji w zakresie ochrony środowiska, promocji lokalnej oferty itp.
3. Umocnienie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej i przedsiębiorcami.
4. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

CEL OPERACYJNY: Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1. Organizacja i dofinansowanie wszelkiego rodzaju szkoleń i innych form wsparcia dla funkcjonujących w granicach gminy podmiotów ekonomii społecznej.
2. Organizacja i dofinansowanie wszelkiego rodzaju szkoleń i innych form wsparcia mających na celu rozwój społeczeństwa obywatelskiego.
3. Wspieranie inicjatyw obywatelskich.

4. Podejmowanie działań zmierzających do wzmocnienia partycypacji obywatelskiej w kreowaniu lokalnej polityki rozwoju.

TABELA 6 WSKAŹNIKI REALIZACJI KIERUNKU ROZWOJU „WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM”

Wskaźniki	Rok							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
CEL OPERACYJNY: IV.1.1. Wzrost dostępności i jakości świadczenia usług publicznych								
Liczba usług publicznych możliwych do załatwienia on-line [szt.]								
CEL OPERACYJNY: IV.1.2. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego								
Liczba dokumentów poddanych konsultacjom społecznym [szt.]								
Liczba zorganizowanych spotkań w ramach konsultacji społecznych [szt.]								
Liczba funkcjonujących na terenie gminy podmiotów ekonomii społecznej [szt.]								

Źródło: opracowanie własne

ZADANIA STRATEGICZNE DO REALIZACJI W OKRESIE 2014–2020

TABELA 7 ZADANIA STRATEGICZNE DO REALIZACJI W OKRESIE 2014–2020

<p>KIERUNEK ROZWOJU I. Konkurencyjna gospodarka</p> <p>CEL STRATEGICZNY I.1. Wykorzystanie walorów gminy dla jej rozwoju gospodarczego</p> <p>CEL OPERACYJNY I.1.4. Promowanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego gminy</p> <p>KIERUNEK DZIAŁANIA I.1.4. 1. Podejmowanie działań i inwestycji zwiększających atrakcyjność turystyczną gminą, w tym m.in. takich, jak: budowa zbiornika retencyjnego, czy rewitalizacja zabytków gminy</p> <p>Budowa zbiornika retencyjnego</p>
<p>KIERUNEK ROZWOJU II. Rozwój kapitału ludzkiego</p> <p>CEL STRATEGICZNY II.1. Wzrost poziomu życia mieszkańców gminy</p> <p>CEL OPERACYJNY II.1.2. Poprawa warunków i jakości edukacji oraz sportu</p> <p>KIERUNEK DZIAŁANIA II.1.2. 2. Poprawa dostępności placówek edukacyjnych, w tym żłobków i przedszkoli</p> <p>Budowa przedszkola przy Szkole Podstawowej przy ul. Krasińskiego 3 w Bierutowie</p>
<p>KIERUNEK ROZWOJU II. Rozwój kapitału ludzkiego</p> <p>CEL STRATEGICZNY II.1. Wzrost poziomu życia mieszkańców gminy</p> <p>CEL OPERACYJNY II.1.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego</p> <p>KIERUNEK DZIAŁANIA II.1.3.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznej, w tym m.in. poprzez jej estetyzację, uporządkowanie zieleni oraz zagospodarowanie niewykorzystanych miejsc zgodnie z potrzebami mieszkańców</p>

Poprawa estetyki gminy
Modernizacja parku
<p>KIERUNEK ROZWOJU III. Inwestycje w zasoby</p> <p>CEL STRATEGICZNY III.1. Poprawa stanu infrastruktury technicznej gminy</p> <p>CEL OPERACYJNY III.1.1. Poprawa stanu infrastruktury sieciowej</p> <p>KIERUNEK DZIAŁANIA III.1.1. 1. Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków.</p>
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Bierutowie
<p>KIERUNEK ROZWOJU III. Inwestycje w zasoby</p> <p>CEL STRATEGICZNY III.1. Poprawa stanu infrastruktury technicznej gminy</p> <p>CEL OPERACYJNY III.1.1. Poprawa stanu infrastruktury sieciowej</p> <p>KIERUNEK DZIAŁANIA III.1.1. 2. Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej oraz utrzymanie sprawnego systemu wodnego</p>
Rozbudowa stacji uzdatniania wody w Bierutowie
<p>KIERUNEK ROZWOJU III. Inwestycje w zasoby</p> <p>CEL STRATEGICZNY III.1. Poprawa stanu infrastruktury technicznej gminy</p> <p>CEL OPERACYJNY III.1.2. Zrównoważony rozwój infrastruktury transportowej</p> <p>KIERUNEK DZIAŁANIA III.1.2.1. Remont i budowa dróg na terenie gminy celem tworzenia sieci wzajemnie uzupełniającej się oraz łączenia ich z drogami powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi</p>
Poprawa infrastruktury drogowej w gminie

Źródło: opracowanie własne

FINANSOWANIE

Niniejsza strategia określa podstawowe cele i kierunki działania Miasta i Gminy Bierutów w okresie 2014–2020. Przed samorządem stoi więc perspektywa pozyskiwania odpowiednich środków finansowych na realizację zamierzonych, zaplanowanych we wskazanym czasie działań. Budżet Gminy z uwagi na stale rosnącą ilość zadań własnych, niejednokrotnie nie wystarcza na realizację wszystkim zakładanych celów i osiągnięcie zamierzonych standardów. W związku z tym koniecznością staje się sięgnięcie do innych, zewnętrznych źródeł finansowania.

Podstawowe źródła finansowania kierunków działań przewidzianych w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014–2020, to:

- Środki własne budżetowe na realizację zadań własnych Gminy;
- Krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:

- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej w ramach Perspektywy Finansowej na lata 2014–2020 (m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności);
- środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
- inne zagraniczne środki finansowe;
- krajowe środki finansowe;
- inne źródła finansowania.
- Komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
 - pożyczki i kredyty bankowe;
 - leasing finansowy;
 - inne.
- Fundusze innych uczestników procesu wdrażania strategii, w tym sektora prywatnego.

Jednym z najważniejszych źródeł pozyskiwania środków finansowania działań strategicznych będą środki z funduszy unijnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności). Ocenia się, że samorzady województwa dolnośląskiego oraz inne obiekty gospodarcze i organizacje pozarządowe w latach 2014–2020 będą mogły otrzymać w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 kwotę 2,25 mln euro, tj. ponad 9 mld złotych z funduszy europejskich. Program składa się z 10 osi priorytetowych, spośród których największe środki zaplanowano na przedsiębiorstwa i innowacje, transport oraz gospodarkę niskoemisyjną.

KOHERENTNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Potrzeba aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów oparta była o wiele istotnych przesłanek. Wśród nich na pierwszy plan wysuwa się wymóg dostosowania zapisów dokumentu do nowej sytuacji społeczno-gospodarczej, w której Gmina, a także jej makrootoczenie (powiat oleśnicki, województwo dolnośląskie i Polska) znalazły się na początku drugiej dekady XXI wieku. Ponadto, niebagatelne znaczenie dla rozwoju polskich regionów ma funkcjonowanie Polski w strukturach Unii Europejskiej i wynikające z niego korzyści (m.in. możliwości pozyskiwania funduszy strukturalnych na rozwój lokalny), ale także zobowiązania, których spełnienie sędowano ze szczebla centralnego na jednostki samorządu terytorialnego. Czas, który upłynął od uchwalenia poprzedniej Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów charakteryzuje także diametralna zmiana sposobu prowadzenia polityki rozwoju regionalnego na szczeblu centralnym.

Tym samym, Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014–2020 jest nie tylko dokumentem spójnym wewnątrz, ale również wykazuje wysoki poziom spójności ze strategicznymi dokumentami ogólnymi i sektorowymi wyższego rzędu.

Okres realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów przyjęto na siedem lat (2014–2020), adekwatnie do czasu obowiązywania Strategii Rozwoju Kraju 2020, Strategii Sprawne Państwo 2020, czy Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020r. Zatem strategia dla Miasta i Gminy Bierutów została sformułowana w ścisłej korelacji zarówno z nimi, jak i z pozostałymi aktualnie obowiązującymi dokumentami o charakterze planistycznym szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego:

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014–2020 w pełni koresponduje z logiką interwencji Strategii Rozwoju Kraju 2020 na poziomie celu strategicznego oraz obszarów strategicznych i celów operacyjnych. W Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów zaakcentowano konieczność zrównoważonego rozwoju. Uwzględniono rozwój narzędzi podnoszących jakość i bezpieczeństwo życia mieszkańców oraz bardzo mocno podkreślono znaczenie endogenicznych potencjałów, w tym rolniczego i turystycznego. Powyższe główne zmienne strategiczne Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014–2020 czynią programowane działania rozwojowe dla Gminy koherentnymi ze Strategią Rozwoju Kraju 2020.

Strategia Sprawne Państwo 2020

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014–2020 w pełni koresponduje z logiką interwencji Strategii Sprawne Państwo 2020. Jednym z głównych dążeń Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów jest zwiększenie udziału mechanizmów kooperacyjnych, które pozwoliłyby odejść od sztywnego i hierarchicznego modelu zarządzania w samorządzie w kierunku współzarządzania, tj. sieciowego świadczenia usług przez administrację publiczną i podmioty zewnętrzne, takie jak organizacje pozarządowe. Mechanizmy ewaluacji zawarte w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów pozwolą na wprowadzenie rozwiązań zwiększających partycypację społeczności lokalnej w procesie realizacji strategicznych działań Gminy. Powyższe główne zmienne strategiczne Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014–2020 czynią programowane działania rozwojowe dla Gminy koherentnymi ze Strategią Sprawne Państwo 2020.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020r.

W Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014–2020 duży nacisk położono na rozwój narzędzi dostosowujących edukację do potrzeb rynku pracy, promocję kształcenia pozaszkolnego, wzrost dostępności do publicznej ochrony zdrowia oraz podejmowanie działań wspierających profilaktykę i wczesne wykrywanie chorób, a także promujących zdrowy styl życia,

przeciwdziałanie skutkom negatywnych zmian demograficznych i wykluczeniu społecznemu, podejmowanie działań mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego, rozwój infrastruktury komunikacyjnej, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zainicjowanie mechanizmów współpracy, a także wsparcie informatyzacji i cyfryzacji. Tym samym Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014–2020 w pełni koresponduje z logiką interwencji Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 r. wykazując wysoką spójność z wizją, celem głównym oraz ze wszystkimi ośmioma celami szczegółowymi uwzględnionymi w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 r.

SYSTEM MONITORINGU, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII

Realizacja planu strategicznego, jakim jest strategia rozwoju Miasta i Gminy Bierutów, stanowi podstawę sukcesu związanego z osiągnięciem zamierzonych w jej ramach celów. Niezwykle ważne jest zatem systematyczne monitorowanie oraz ocena realizacji wyznaczonych w strategii kierunków działania, którego podstawę powinien stanowić system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na obejmowanym przez jednostkę terenie.

Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy zatem na bieżąco gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są tym samym wyznaczone cele jej realizacji oraz przypisane im kierunki rozwoju, a dalej wskaźniki. Istotą prowadzenia monitoringu tychże obszarów jest natomiast wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrealizowane. Jest nią również modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele w przyszłości.

Proces bieżącej weryfikacji stopnia osiągnięcia uwzględnionych w niniejszej strategii założeń będzie odbywał się na podstawie wewnętrznej procedury monitoringu, ewaluacji i aktualizacji dokumentów strategicznych, która funkcjonuje w Mieście i Gminie Bierutów.

ZAKOŃCZENIE

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów jest dokumentem długoplanowym, przyjętym na okres siedmiu lat, który określa najważniejsze priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego do realizacji na obszarze jednostki w okresie 2014–2020. Dokument ten stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju lokalnego w oparciu o strategię, jak

również skuteczną próbę dostosowania się do standardów europejskich i krajowych, które od czasu przyjęcia dotychczasowej Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów uległy diametralnej zmianie.

Nowo zaprojektowana strategia rozwoju prezentuje zatem określoną propozycję pożądaných kierunków przekształceń Miasta i Gminy Bierutów w postaci kierunków rozwoju, pól strategicznych i operacyjnych oraz głównych kierunków działania realizowanych na rzecz tworzenia jak najlepszych warunków dla trwałego rozwoju gospodarczego oraz wydatnego wzrostu poziomu życia mieszkańców, zgodnie z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego w okresie 2014–2010. W związku z tym, w ramach dokumentu opracowano katalog kierunków działania, do których zmierzać powinno Miasto i Gmina Bierutów we wskazanym okresie czasu. Nie zamyka to drogi do wypracowania i realizowania innych kierunków działań i rozwiązań. Niemniej jednak podstawą zmian, korekt i modyfikacji powinny być wyłącznie względy merytoryczne, wynikające ze zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych (szans i zagrożeń rozwojowych, tkwiących w otoczeniu gminy — prawnych, finansowych, społecznych, gospodarczych, międzynarodowych) oraz wewnętrznych (silnych i słabych stron) rozwoju gminy.

Uaktualniona strategia rozwoju oprócz swojego zasadniczego celu, jakim jest wskazanie kierunków rozwoju, jest również doskonałą płaszczyzną integrującą władze i społeczność Miasta i Gminy Bierutów wokół jej najważniejszych problemów i szans rozwojowych jakie niesie współczesny świat. Dokument ten nie ogranicza się jednak w swych zapisach wyłącznie do zadań realizowanych bezpośrednio przez gminne władze samorządowe, proponując równolegle partycypację w wyznaczonych w strategii kierunkach działania, innym podmiotom funkcjonującym w granicach Miasta i Gminy Bierutów, celem rozwijania sieci powiązań publiczno-prywatnych na rzecz wdrażania wspólnej polityki rozwoju lokalnego. Tak realizowana kooperacja stanowi jeden z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej, zwłaszcza w kontekście nadchodzącego okresu programowania 2014–2020, gdzie nacisk położony jest na realizowanie wspólnej polityki rozwoju lokalnego w kontekście terytorialnym, mającej na celu współpracę samorządów na rzecz maksymalnego wykorzystania wspólnych atutów i rozwiązywania problemów poszczególnych obszarów danego województwa.

Należy przy tym zaznaczyć, iż mimo, że samorząd gminny nie jest jedynym beneficjentem niniejszej strategii, to za wdrażanie koncepcji zawartych w jej ramach odpowiedzialna jest Rada Gminy, która w oparciu o integralny element dokumentu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014–2020, jakim jest procedura monitoringu, ewaluacji i aktualizacji, powinna dokonywać okresowych przeglądów stanu realizacji przyjętych koncepcji strategicznych oraz ich korekty lub uaktualnień całości lub części niniejszego dokumentu, celem zagwarantowania realizacji polityki rozwoju lokalnego Miasta i Gminy Bierutów w sposób ciągły i spójny.

ZAŁĄCZNIKI

1. Załącznik nr 1: Sytuacja społeczno-gospodarcza Miasta i Gminy Bierutów.
2. Załącznik nr 2: Analiza SWOT.
3. Załącznik nr 3: Sprawozdanie ze spotkania warsztatowego.
4. Załącznik nr 4: Raport z badania ankietowego.

ZAŁĄCZNIK NR 1: SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA MIASTA I GMINY BIERUTÓW

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA I GMINY BIERUTÓW

Historia

Miasto Bierutów rozwinęło się z istniejącej od I poł. XIII w. osady leżącej na ważnej trasie handlowej Wrocław – Kraków. Najstarsza wzmianka źródłowa dotycząca Bierutowa pochodzi z 1214 r. i wymienia osadę targową z kościołem. Lokacja Bierutowa na prawie frankońskim dokonana została w 1266 r. W momencie powstania weichbildu, centralny ośrodek — Bierutów tworzył sieć osadniczą z dwudziestoma innymi miejscowościami (niektóre źródła wskazują na piętnaście), zlokalizowanymi w promieniu 15 km w linii powietrznej od centralnie położonego Bierutowa, z pominięciem kompleksów leśnych. Pierwsze osady z terenu Miasta i Gminy Bierutów wzmiankowane w dokumentach historycznych to Solniki Wielkie i Małe (1245 r.), Gorzesław (1259 r.) i Sątok (wzmiankowany być może już w 1204 r.). Należy wspomnieć, iż Solniki Wielkie i Małe należały do systemu gospodarki książęcej i zapewne mają jeszcze starszą genezę.

Historia najnowsza wskazuje, iż w XVIII w. obszar miejski wypełniała nowa zabudowa, zwarta jedynie przy Rynku oraz paru ulicach i wykraczająca nieznacznie na przedmieścia. Na Przedmieściu Brzeskim nad Widawą skupiały się młyny, na Namysłowskim, w sąsiedztwie zamku, leżały folwarki książęcy i miejski, a także browar, gorzelnia, słodownia, piekarnia, łaźnia i rozległy ogród zamkowy. Na zachodzie, na Przedmieściu Wrocławskim, dominował kościół Św. Trójcy i szpital. W 1785 r. miasto liczyło 201 domów, z których 40 było murowanych, natomiast pozostałe były przeważnie o konstrukcji szkieletowej (mur pruski). Pożar w 1843 r. zniszczył 126 z nich, położonych w północnej części miasta i w północnej pierzei Rynku. W II poł. XIX wieku znaczna część zabudowy została przekształcona w wyniku ożywienia gospodarczego i powstania przemysłu rolno-spożywczego. W 1868 r. Bierutów uzyskał połączenie kolejowe z Wrocławiem i Namysłowem, w 1883 r. powstała duża cukrownia, a pod koniec wieku dwa tartaki, młyny i rzeźnia (1901). W ciągu XIX w. zburzono bramy i część murów miejskich, zwiększał się też stopniowo obszar zabudowy miejskiej przez poszerzenie Przedmieścia Namysłowskiego i Wrocławskiego oraz włączenia terenu na północ od murów miejskich (ul. 1-go Maja). U schyłku XIX w. zbudowano m.in. dwa neogotyckie kościoły: ewangelicko-luterański (1884) i parafialny katolicki Św. Józefa (1891–1893).

Pierwsza poł. XX w. charakteryzowała się licznymi inwestycjami infrastrukturalnymi. W 1928 r. zbudowano wieżę ciśnień, natomiast w 1931 r. stację uzdatniania wody i oczyszczalnię ścieków.

Wszystkie obiekty z wyjątkiem oczyszczalni ścieków funkcjonują po dziś dzień, o dziesiątki lat dłużej niż to przewidywali ich projektanci i budowniczowie. W 1935 r. większość ulic miasta została pokryta charakterystyczną kostką brukową, która nigdzie poza Bierutowem nie występuje. 22 stycznia 1945 r. Bierutów został opanowany przez oddziały 3. Armii Pancерnej Gwardii i 52 Armii Polowej. Miasto zostało niemal całkowicie zniszczone przez sowieckie oddziały opuszczające miasto, już po zakończeniu działań wojennych.

Lata 1945–1989 w dziejach Bierutowa i okolic to niezwykle trudny czas. Decyzje zapadające wysoko ponad głowami zwykłych obywateli przesądziły o gwałtownej zmianie charakteru osadnictwa na ziemi bierutowskiej. W latach 1950–1957 Bierutów funkcjonował jako miasto-gmina. Większość wsi tworzących dzisiejszą gminę Bierutów wchodziła w obręb dwóch gromad wielkich z siedzibą władz w Solnikach Wielkich i Wabienicach. Wszystkie zaś miejscowości wchodziły w skład powiatu oleśnickiego. Nowy porządek administracyjny wprowadzony w 1957 roku spowodował przeniesienie części wsi z wschodnich krańców powiatu oleśnickiego do powiatu namysłowskiego. Spowodowało to podział historycznego terytorium dawnego, średniowiecznego weichbildu bierutowskiego. Z miastem Bierutów wsie dzisiejszej gminy połączone zostały administracyjnie dopiero w czasie reformy z 1976 roku.

Lokalizacja

Miasto i Gmina Bierutów leży w powiecie oleśnickim, na wschód od miasta Wrocławia. Jest jedną z najbardziej wysuniętych na wschód gmin w województwie dolnośląskim (graniczy bezpośrednio z województwem opolskim). Obejmuje obszar na północ i południe od rzeki Widawy. Miasto i Gmina Bierutów położona jest w makroregionie Nizina Śląska, w mezoregionie Równina Oleśnicka, w której wydziela się mikroregion zwany Równiną Bierutowsko-Oleśnicką. Część północno-wschodnia leży na pograniczu Wysoczyzny Wieruszowskiej.

Miasto i Gmina Bierutów graniczy z następującymi gminami i powiatami:

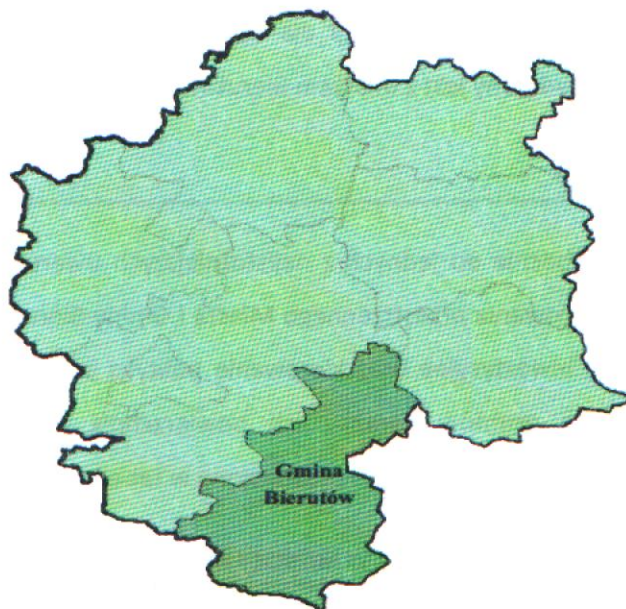
- gm. Jelcz-Laskowice - powiat Oława (od strony południowej);
- gm. Oleśnica - powiat Oleśnica (od zachodu i północnego zachodu);
- gm. Dziadowa Kłoda - powiat Oleśnica (od północy i północnego wschodu);
- gm. Wilków - powiat Namysłów, woj. opolskie (od wschodu);
- gm. Namysłów - powiat Namysłów, woj. opolskie (od poł. wschodu).

Ogólna powierzchnia Miasta i Gminy Bierutów wynosi 14 700 ha. W jej skład wchodzi:

- miasto Bierutów (pow. 840 ha),

- 16 wsi (Jemielna, Stronia, Wabienice, Strzałkowa, Gorzesław, Solniki Wielkie, Solniki Małe, Zawidowice, Kijowice, Zbytowa, Paczków, Kruszowice, Karwiniec, Sątek, Posadowice, Radzieszyn).

RYSUNEK 2. MIASTO I GMINA BIERUTÓW W POWIECIE OLEŚNICKIM

źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Bierutów

Obszar Miasta i Gminy Bierutów to tereny o stosunkowo mało urozmaiconej rzeźbie. Teren jest wzniesiony od 128 m n.p.m. w części zachodniej, do 299 m n.p.m. w części północno-wschodniej. Tereny są w większości niezabudowane, użytkowane głównie rolniczo. Pewnym ożywieniem krajobrazu są kompleksy leśne.

Podział funkcjonalno-przestrzenny Miasta i Gminy Bierutów

Na podstawie analizy istniejących uwarunkowań należy stwierdzić, iż na terenie Miasta i Gminy Bierutów można wyróżnić trzy strefy funkcjonalno-przestrzenne:

- **strefa północna**

Zespół obejmujący wsie: Jemielna, Stronia, Wabienice, Strzałkowa, Gorzesław o wiodącej funkcji rolno-mieszkaniowej. Funkcjonalnie, ze względu na korzystne połączenia komunikacyjne oraz rozmiar i dostępność usług silnie powiązany jest z miastem Oleśnica.

- **strefa centralna z miastem Bierutów**

Zespół obejmujący miejscowości: Bierutów, Solniki Wielkie, Solniki Małe, Zawidowice, Kijowice, Zbytowa, Paczków, Kruszowice, Karwiniec o wiodącej funkcji mieszkaniowo-usługowo-rolnej.

Funkcjonalnie, ze względu na układ komunikacyjny (droga wojewódzka) oraz niewielką odległość silnie powiązany jest z miastem Bierutów.

- **strefa południowa**

Zespół obejmujący wsie: Sątok, Posadowice, Radzieszyn o wiodącej funkcji mieszkaniowo-rolnej. Skala i rozmiary terenów wskazanych w aktualnych planach pod zainwestowanie mieszkaniowe wskazuje na stały wzrost znaczenia tej funkcji dla tego zespołu. Funkcjonalnie, ze względu na połączenia komunikacyjne powiązany jest z miastem Bierutów oraz słabo z miastem Jelcz-Laskowice.

Struktura własności gruntów

Własności gruntów należą obecnie do jednych z najistotniejszych uwarunkowań wpływających na kierunki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bierutów. W znacznym stopniu determinują też możliwości inwestycyjne oraz kierowanie polityką przestrzenną na terenie Miasta i Gminy Bierutów. Kategorie gruntów, wraz z ich powierzchnią i stosunkiem do całkowitej powierzchni Miasta i Gminy Bierutów, zostały przedstawione w tabeli 1.

TABELA 1. STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA TERENU W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW W 2012 ROKU.

Kategorie gruntów	ha	%
Grunty SP z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	4491	30,55
Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	72	0,49
Grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	0	0
Grunty gmin i zw. międzygminnych państwowych i innych państwowych osób prawnych	562	3,82
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	31	0,21
Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	0	0
Grunty osób fizycznych	8465	57,59
Grunty spółdzielni	1	0,01
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	161	1,1
Wspólnoty gruntowe	0	0
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	477	3,24
Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	34	0,23
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0	0

Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych w pozostałych punktach	380	2,59
Powierzchnia wyrównawcza	26	0,18
Łączna powierzchnia	14700	100%

źródło: Starostwo Powiatowe w Oleśnicy

Największą grupę właścicieli gruntów stanowią osoby fizyczne. W ich posiadaniu jest aż 57,59% gruntów Miasta i Gminy Bierutów. Duży odsetek gruntów jest również w posiadaniu Skarbu Państwa — 31,04%. Własność komunalna to zaledwie 4,03% (593 ha) powierzchni Miasta i Gminy Bierutów. Ogranicza się ona w zasadzie do gruntów pod drogami i obiektami użyteczności publicznej. W znacznym stopniu utrudnia to podejmowanie działań związanych z ewentualnymi nowymi inwestycjami publicznymi czy zorganizowanym ruchem budowlanym (szczególnie nowym budownictwem komunalnym, pozwalającym na prowadzenie racjonalnej polityki mieszkaniowej).

Zagospodarowanie terenu

Całkowita powierzchnia Miasta i Gminy Bierutów wynosi 14 700 ha. Największy odsetek powierzchni stanowią grunty orne — ponad 56%, grunty leśne — 25% oraz łąki trwałe — ok. 8%. Szczegółowe dane na temat zagospodarowania terenu zostały ujęte w tabeli.

TABELA 2. ZAGOSPODAROWANIE TERENU MIASTA I GMINY BIERUTÓW W 2012 ROKU

Użytki rolne [ha]							Grunty leśne [ha]	Pozostałe [ha]	Drogi [ha]	Łączna pow. [ha]
grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska	grunty rolne zabudowane	grunty pod stawami	grunty pod rowami				
8254	35	1198	468	243	35	78	3674	284	431	14700

źródło: Starostwo Powiatowe w Oleśnicy

Tereny inwestycyjne

Tereny inwestycyjne Miasta i Gminy Bierutów obejmują przede wszystkim nieruchomości położone w zachodniej części Miasta i Gminy Bierutów, tj.:

- działka nr 2/2 AM18 obręb Bierutów o powierzchni 167 545m²
- działka nr 1/1 AM19 obręb Bierutów o powierzchni 133 321m²
- działka nr 1/9 AM21 obręb Bierutów o powierzchni 41 784m²
- działka nr 52/2 AM1 obręb Kijowice o powierzchni 328 200m²

Powyższe nieruchomości stanowią grunty niezabudowane, przeznaczone pod produkcję, a także usługi komercyjne i zostały wykazane w planie zagospodarowania przestrzennego dla miasta Bierutów i wsi Kijowice.

Rynek nieruchomości

Miasto i Gmina Bierutów obejmuje miasto Bierutów i 16 wsi. Dla poszczególnych obrębów prowadzona jest ewidencja gruntów przez Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjno-Kartograficznej w Starostwie Powiatowym w Oleśnicy. Składnikami mienia komunalnego w zakresie nieruchomości są grunty zabudowane, niezabudowane i drogi.

Łącznie Miasto i Gmina Bierutów posiada (stan na rok 2013):

- 742 090 m² nieruchomości zabudowanych;
- 2 414 213 m² nieruchomości niezabudowanych;
- 2 718 149 m² dróg.

ZASOBY NATURALNE

Warunki klimatyczne

Klimat Niziny Śląskiej należy do najcieplejszych w Polsce pod wpływem tzw. efektu fenowego, spowodowanego sąsiedztwem bariery górskiej Sudetów, z powodu której przy wietrze południowo-zachodnim zmniejsza się wilgotność, spada zachmurzenie i wzrasta temperatura, przy wiatrach północno-wschodnich natomiast wzrastają opady i liczba burz. Zima jest krótka i łagodna, wiosna wczesna, a lato długie, suche i ciepłe.

W skład Równiny Oleśnickiej wchodzi Równina Oleśnicko-Bierutowska, która ma postać lekko falistej wysoczyzny morenowej i częściowo sandrowej, pochylonej ze wschodu na zachód. Jej wysokość na krańcu wschodnim przekracza 200 m n.p.m. Nizina Śląska znalazła się w obrębie zasięgu zlodowacenia odrzańskiego, nazywanego niegdyś środkowopolskim, którego pozostałością są ostańce ozy, kremy i wzgórza morenowe. Rejon ten charakteryzuje się średnimi rocznymi opadami w wysokości od 550 do 600 mm. W ciągu roku średnia ilość dni z pokrywą śnieżną wynosi ok. 50. Liczba dni z burzami w okresie od kwietnia do października wynosi ok. 22, a liczba dni z mgłami od września do marca wynosi ok. 30. Na tym terenie przeważają miejsca o względnej wilgotności równej 78%. Średnia temperatura roczna wynosi ok. 8,5 °C, średnia miesięczna temperatura stycznia wynosi od -1,5 °C do -2,5 °C, natomiast średnia miesięczna temperatura lipca wynosi od 17,5 °C do 18,0 °C. Przeważają wiatry zachodnie, których średnia prędkość na wysokości ok. 10 m nad poziomem gruntu

wynosi od 2,5 do 3,0 m/s. Ciekawą właściwością tego terenu jest położenie w obszarze występowania energetycznych prędkości wiatrów (wiatry powyżej 4.0 m/s do 15.0 m/s), których ilość może dochodzić nawet do 50% ze wszystkich występujących sytuacji anemometrycznych.

Warunki topoklimatyczne na analizowanym terenie są nieznacznie zróżnicowane. Wynika to z położenia, różnic wysokości, morfologii terenu, a także wielkości powierzchni. Ze względu na zróżnicowanie warunków topoklimatycznych można wydzielić dwa rejony:

- **Rejon I — wysoczyzna płaska**

Topoklimat wysoczyzny jest typowy dla terenów płaskich, z płytkim poziomem wody gruntowej, niepredysponowany do gromadzenia się mgieł i tworzenia się zastoisk zimnego powietrza. Jest to teren poprawnie nawietrzany i przewietrzany, przeciętnie nasłoneczniony.

W bocznych dolinach z uwagi na płytki poziom wody gruntowej w warstwach powietrza w pobliżu gruntu tworzą się zastoiska zimnych mas powietrza o większej wilgotności. Doliny stanowią rynny okresowego spływu wód gruntowych i zimnych mas powietrza z terenów wyżej położonych.

- **Rejon II — dolina rzeki Widawy**

Rejon, który z uwagi na swoją wielkość i płaskie szerokie dno stwarza warunki do stagnacji zimnych i wilgotnych mas powietrza, tworzenia się zastoisk powietrza, powstawania zwłaszcza jesienią mgieł radiacyjnych i przymrozków przygruntowych.

Gleby

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów występują przeważnie gleby bielcowe i brunatne, lokalnie czarne ziemie, gleby o zróżnicowanej wartości przyrodniczej i ekonomicznej oraz użytki zielone dobre i miejscami słabe. Wydzielono następujące kompleksy:

- **torfy niskie**

Występują w dolinie rzeki Widawy w rejonie Bierutowa. Miąższość torfów przekracza tam 1,5 m. Torfy są podścielone piaskami luźnymi.

- **mady lekkie**

Wytworzone są z piasków gliniastych lekkich, piasków słabo gliniastych, glin pylastych, średnio głęboko podścielone są piaskami luźnymi. Stosunki wodno-powietrzne są mało korzystne, a gleby są okresowo nadmiernie przesuszane. Kompleks przydatności rolniczej jest przeważnie żytmi słaby klasy V lokalnie IVb.

- **mady lekkie i średnie**

Wytworzone są z glin średnich piaszczystych, glin ciężkich, glin lekkich, piasków gliniastych mocnych, piasków gliniastych lekkich, piasków słabo gliniastych, średnio głęboko lub płytko podścielone są

piaskami luźnymi. Tworzą, z uwagi na mniej korzystne warunki wodne i stale występujący płytki poziom wody gruntowej, użytki zielone średnie i dobre.

- **gleby kompleksu pszennego dobrego**

Wytworzone są z glin lekkich, glin średnich, pyłów zwykłych, glin średnich piaszczystych, średnio głęboko podścielone glinami średnimi, glinami ciężkimi. Gleby kompleksu pszennego dobrego charakteryzują się poprawnymi stosunkami wodno-powietrznymi i właściwościami fizyczno-chemicznymi. Są to gleby przepuszczalne, przewiewne, o dobrze wykształconym poziomie próchnicznym, zasobne w składniki pokarmowe. Na omawianych glebach uzyskuje się wysokie plony wszystkich roślin uprawnych, gleby głównie IIIa i IIIb, lokalnie II klasy bonitacyjnej gruntów ornych.

- **gleby kompleksu żytniego bardzo dobrego i dobrego**

Wytworzone są z glin lekkich, piasków gliniastych mocnych, piasków gliniastych mocnych piaszczystych, średnio głęboko podścielone są piaskami luźnymi, piaskami gliniastymi lekkimi, gliną średnią i gliną lekką. Gleby stosunkowo mało zasobne są w składniki pokarmowe, mają poprawną strukturę, są przepuszczalne, przewiewne, okresowo przesuszane. Gleby są średnio żyzne, okresowo o niepoprawnych stosunkach powietrzno - wodnych, głównie należą do IVa i IVb klasy bonitacyjnej gruntów ornych. Gleby te są przydatne do większości upraw polowych.

- **gleby kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego i słabego**

Wytworzone są z piasków gliniastych lekkich, piasków luźnych, piasków słabo gliniastych, piasków gliniastych mocnych, glin ciężkich, glin lekkich, średnio głęboko podścielone są glinami lekkimi i średnimi oraz iltami. Gleby te są średnio zwarte i ciężkie, nadmiernie uwilgotnione, zasobne w składniki pokarmowe, o ograniczonym doborze roślin. Należą do klasy bonitacyjnej IVa i IVb.

- **gleby kompleksu żytniego słabego i najslabszego**

Wytworzone są z piasków gliniastych mocnych, piasków gliniastych lekkich, piasków słabo gliniastych, podścielone są piaskami luźnymi. Gleby te są: mało żyzne, okresowo przesuszane i ubogie w składniki pokarmowe.

- **trwałe użytki zielone bardzo dobre i dobre oraz średnie**

Lasy

Lasy podległe Administracji Lasów Państwowych tworzą duży kompleks na południe od Bierutowa. Według danych statystycznych lasy, grunty leśne oraz zadrzewione zajmują łącznie ok. 3583 ha powierzchni. Zdecydowaną większość, bo ponad 3500 ha stanowią lasy będące we władaniu Lasów Państwowych. W ogólnym zestawieniu powierzchni Miasta i Gminy Bierutów lasy zajmują około 23,8% powierzchni, co jest wielkością dużo niższą od średniej w powiecie oleśnickim —

30,9%, średniej w województwie dolnośląskim — 29,6% oraz od wskaźnika dla całego kraju, który wynosi 29,3%.

TABELA 3. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH MIASTA I GMINY BIERUTÓW W 2012 ROKU

Powierzchnia gruntów leśnych w 2012 r. [ha]	
ogółem	3 583,0
lesistość	23,8%
grunty leśne publiczne ogółem	3 527,3
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	3 516,3
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	3 507,7
grunty leśne prywatne	56,0

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Lasy Miasta i Gminy Bierutów według przynależności geobotanicznej należą do Holoarktyki, obszar Euro-Syberyjski, prowincja Niżowo Wyżynna Śródeuropejska, dział Europejski, pododdział Pas Kotlin Podgórskich, teren Kotliny Śląska. Według podziału jednostek geobotanicznych należą do Krainy Dolnośląskiej.

Lasy posiadają drzewostan w 95% sosnowy. Z innych ważniejszych gatunków, które występują jako panujące wymienić należy: jesion, świerk oraz brzozę. Pozostałe gatunki nie mają większego znaczenia gospodarczego, występują w zmieszaniu, podnoszą stan zdrowotny lasu, zwiększają walory estetyczne krajobrazu leśnego oraz wzbogacają biocenozę leśną. Najwięcej lasów gospodarczych (drzewostanu nasienne) znajduje się w kompleksie znajdującym się na południe od Bierutowa. Są to lasy o dużym zróżnicowaniu wiekowym, z bardzo małym udziałem drzewostanu w wieku powyżej 80–100 lat. Są to lasy typowo gospodarcze bez pomników przyrody, użytków ekologicznych.

Pod względem przydatności rekreacyjnej lasy na terenie Miasta i Gminy Bierutów są mroczne, trudno dostępne, z dużą ilością młodników prawnie chronionych przed wszelką penetracją, ubogie w grzyby i jagody, dlatego też są one mało atrakcyjne i stosunkowo mało przydatne dla rekreacji.

Wody

Teren Miasta i Gminy Bierutów jest położony w zlewni rzeki Widawy, która stanowi dopływ prawobrzeżny Odry. Cały teren jest odwadniany przez nieliczne małe ciekierki przechodzące przez teren opracowania i łączące się z rzeką Widawą. Ciekierki mają swoją część źródłową na terenach wyżej położonych. Mniejsze ciekierki są okresowe i przy długim czasie suszy zanikają. Wody opadowe są odprowadzane do ciekierki przechodzących przez teren opracowania, a następnie do rzeki Widawy.

Wody trzeciorzędowe zostały ujęte w jednej studni — w Zbytowej i charakteryzowały się nieco lepszymi parametrami od wód zalegających płycej.

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów stwierdzono również występowanie fragmentów dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, wymagających szczególnej ochrony: GZWP nr 320 „Pradolina rzeki Odry” oraz GZWP nr 322 „Oleśnica”. Obejmują one wody czwartorzędowego piętra wodonośnego i uznane zostały za tzw. Obszary Wysokiej Ochrony (OWO).

Surowce mineralne

Na obszarze Miasta i Gminy Bierutów nie prowadzi się eksploatacji surowców na dużą skalę, ponieważ na tym terenie nie występują znaczne pokłady surowców naturalnych. Istnieją 3 złoża o zarejestrowanych zasobach piasków i żwiru:

- Stronia I — o powierzchni 0,7 ha, skreślone z bilansu zasobów;
- Stronia II — złożo kamienia naturalnego KN4106, o powierzchni 9,72 ha, jego eksploatacja jest aktualnie zaniechana, szacunkowy zasób złoża wynosi 2370 tys. ton.;
- Sątok — złożo rozpoznane szczegółowo, o powierzchni 12,75 ha.

Wszystkie złoża na obszarze Miasta i Gminy Bierutów mają znaczenie lokalne. Na obszarze Miasta i Gminy Bierutów nie stwierdzono złóż przydatnych do eksploatacji na skalę przemysłową. Stopień rekultywacji terenów poeksploatacyjnych na terenie Miasta i Gminy Bierutów jest zróżnicowany. Niektóre z nich, poprzez zalesienie, odzyskały już charakter zbliżony do naturalnego, pozostałe wymagają podjęcia działań rekultywacyjnych.

Energia odnawialna

Według stanu na listopad 2013 r. na terenie Miasta i Gminy Bierutów istnieje jedna prywatna siłownia wodna, a w trakcie uzgodnień dokumentacji są turbiny wiatrowe (11 szt.) o mocy sumarycznej ok. 33 MW. W latach 2014–2016 planuje się inwestycje w wykorzystanie energii słonecznej (o mocy 2 MW). W planie jest również wykorzystanie energii biogazu.

PROCESY DEMOGRAFICZNE

Ludność

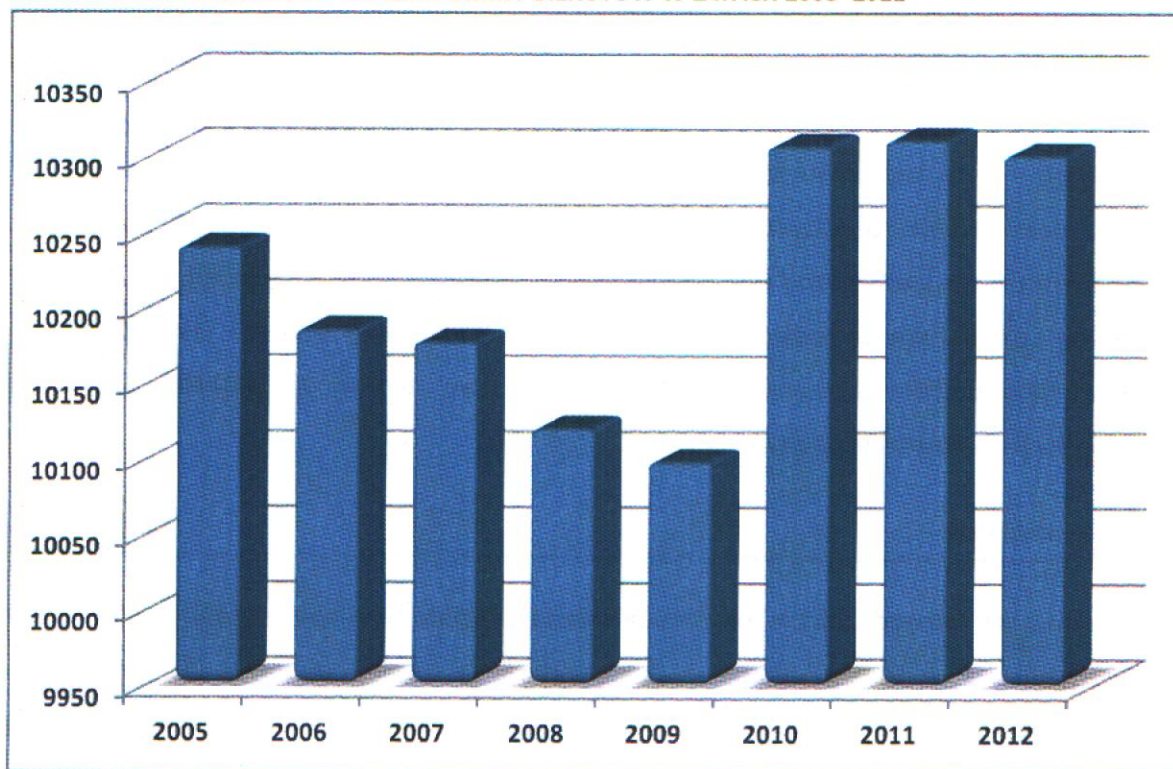
W dniu 31.12.2012 ilość osób zamieszkujących¹ Miasto i Gminę Bierutów wynosiła 10 301, z czego 5 038 to mieszkańcy Bierutowa. Kobiety stanowiły 49% ludności Miasta i Gminy Bierutów, a mężczyźni 51%. Zmiany liczby ludności przedstawia poniższa tabela.

TABELA 4. LICZBA LUDNOŚCI MIASTA I GMINY BIERUTÓW W LATACH 2005–2012

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba ludności	10275	10221	10193	10151	10143	10317	10311	10301

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

WYKRES 1. LICZBA LUDNOŚCI MIASTA I GMINY BIERUTÓW W LATACH 2005–2012

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Do 2009 roku liczba ludności spadała, co związane było z ujemnym poziomem salda migracji oraz ujemnym przyrostem naturalnym. W następnych latach nastąpiło odwrócenie sytuacji, gdyż dodatni poziom przyrostu naturalnego spowodował wzrost liczby ludności w Mieście i Gminie Bierutów.

¹ Jest to ogół osób zameldowanych na pobyt stały w danej jednostce administracyjnej i faktycznie tam zamieszkałych oraz osób przebywających czasowo i zameldowanych w tej jednostce administracyjnej na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. ponad 2 miesiące). Liczba ludności stale zamieszkujących Miasto i Gminę Bierutów w 2012 roku wynosiła 10 154 osób (51,4% stanowiły kobiety, a 48,6% mężczyźni), z czego 4 934 to mieszkańcy Bierutowa. Liczba osób na pobyt stały zmniejsza się z roku na rok: w stosunku do roku 2007 (10 317 mieszkańców na pobyt stały) liczba ta spadła o 0,02%.

Wody trzeciorzędowe zostały ujęte w jednej studni — w Zbytowej i charakteryzowały się nieco lepszymi parametrami od wód zalegających płycej.

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów stwierdzono również występowanie fragmentów dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, wymagających szczególnej ochrony: GZWP nr 320 „Pradolina rzeki Odry” oraz GZWP nr 322 „Oleśnica”. Obejmują one wody czwartorzędowego piętra wodonośnego i uznane zostały za tzw. Obszary Wysokiej Ochrony (OWO).

Surowce mineralne

Na obszarze Miasta i Gminy Bierutów nie prowadzi się eksploatacji surowców na dużą skalę, ponieważ na tym terenie nie występują znaczne pokłady surowców naturalnych. Istnieją 3 złoża o zarejestrowanych zasobach piasków i żwiru:

- Stronia I — o powierzchni 0,7 ha, skreślone z bilansu zasobów;
- Stronia II — złoża kamienia naturalnego KN4106, o powierzchni 9,72 ha, jego eksploatacja jest aktualnie zaniechana, szacunkowy zasób złoża wynosi 2370 tys. ton.;
- Sątok — złoża rozpoznane szczegółowo, o powierzchni 12,75 ha.

Wszystkie złoża na obszarze Miasta i Gminy Bierutów mają znaczenie lokalne. Na obszarze Miasta i Gminy Bierutów nie stwierdzono złóż przydatnych do eksploatacji na skalę przemysłową. Stopień rekultywacji terenów poeksploatacyjnych na terenie Miasta i Gminy Bierutów jest zróżnicowany. Niektóre z nich, poprzez zalesienie, odzyskały już charakter zbliżony do naturalnego, pozostałe wymagają podjęcia działań rekultywacyjnych.

Energia odnawialna

Według stanu na listopad 2013 r. na terenie Miasta i Gminy Bierutów istnieje jedna prywatna siłownia wodna, a w trakcie uzgodnień dokumentacji są turbiny wiatrowe (11 szt.) o mocy sumarycznej ok. 33 MW. W latach 2014–2016 planuje się inwestycje w wykorzystanie energii słonecznej (o mocy 2 MW). W planie jest również wykorzystanie energii biogazu.

Liczba ludności Miasta i Gminy Bierutów w 2012 roku stanowiła 8,3% mieszkańców powiatu oleśnickiego, 0,35% województwa dolnośląskiego oraz 0,03% ludności Polski.

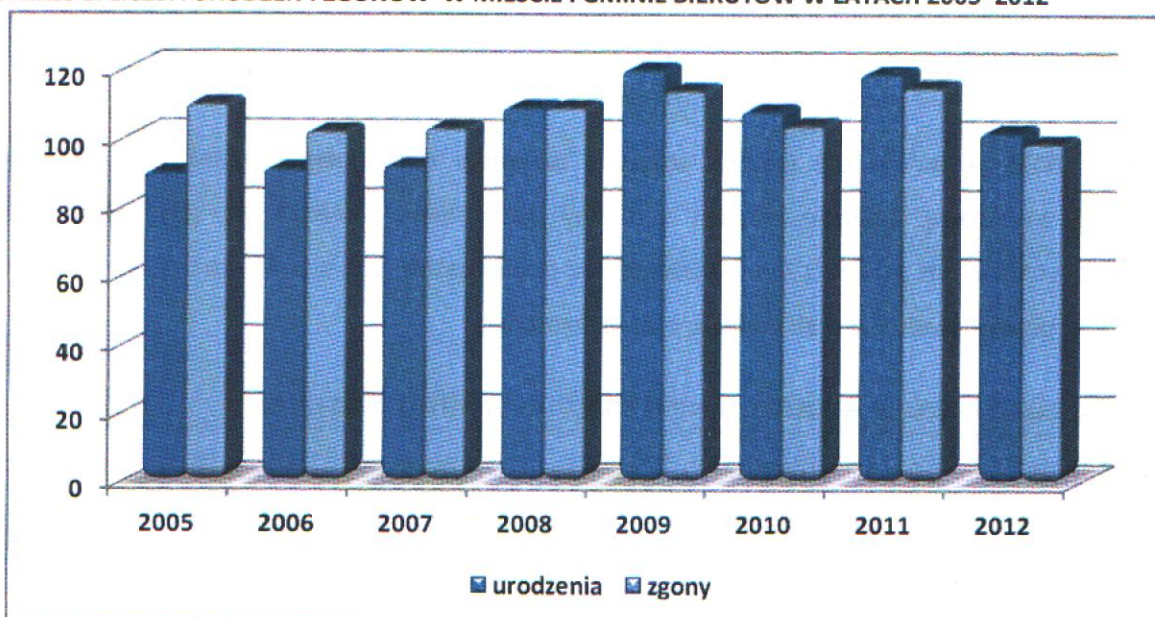
Poniżej przedstawiono charakterystykę urodzeń i zgonów w Mieście i Gminie Bierutów w latach 2005–2012:

TABELA 5. URODZENIA I ZGONY W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW W LATACH 2005–2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
urodzenia	90	91	92	109	120	108	119	102
zgony	110	102	103	109	114	104	115	99

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

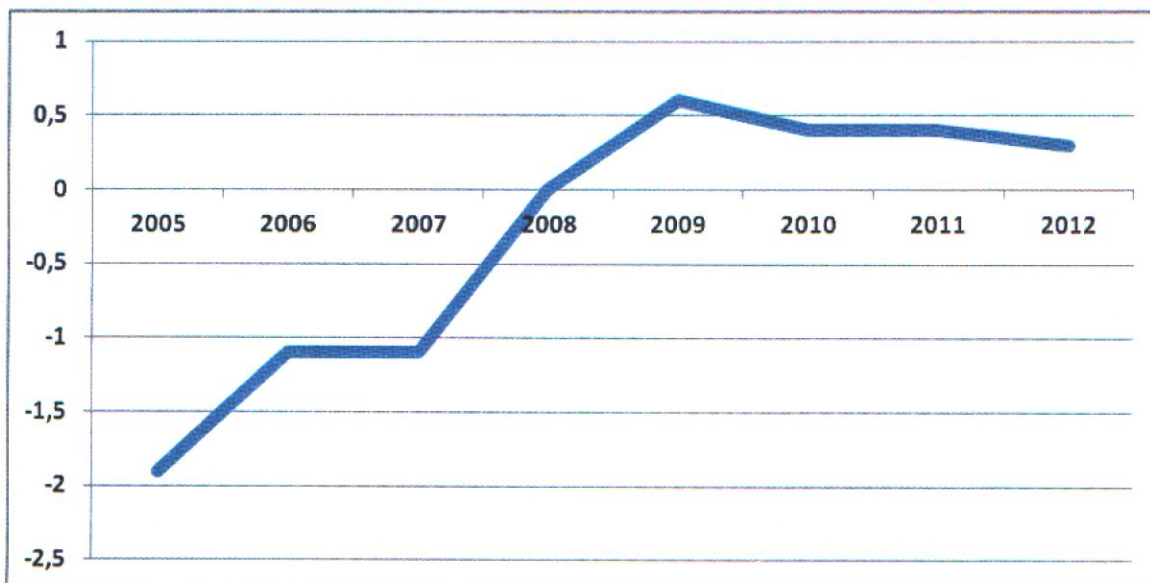
WYKRES 1. LICZBA URODZEŃ I ZGONÓW W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW W LATACH 2005–2012

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba urodzeń na przestrzeni lat utrzymuje się na dość stałym poziomie, oscylującym w granicach 90–102. Również liczba zgonów w latach 2005–2012 nie ulega dużym wahaniom i wynosi od 99 do 115 zgonów rocznie. Do roku 2008 liczba zgonów przekraczała liczbę urodzeń, co szczegółowo pokazuje poziom przyrostu naturalnego na wykresie 3.

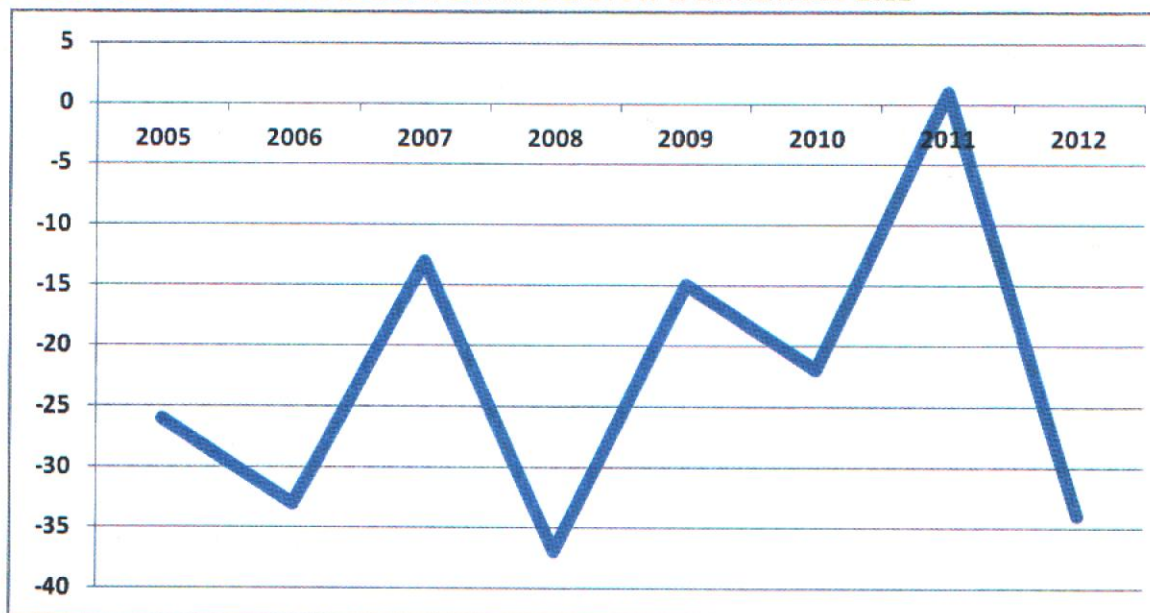
WYKRES 2. PRZYROST NATURALNY W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW W LATACH 2005–2012

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Do roku 2008 notowany był ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego. Jednak przyjmował on tendencję wzrostową. Obecnie przyrost naturalny jest dodatni i wynosi 0,3, gdy wskaźnik ten w powiecie oleńskim wynosi 0,7; w województwie dolnośląskim -1,1; a w Polsce 0,0. Jak widać jest to wartość porównywalna w skali powiatu oraz całego kraju.

WYKRES 3. SALDO MIGRACJI W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW W LATACH 2005–2012

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów występuje ujemne saldo migracji i niestety w ciągu ostatnich lat odpływ ludności na obszarze Miasta i Gminy Bierutów jest zdecydowanie większy niż jej napływ. W przypadku pogłębienia się tej tendencji, może nastąpić intelektualne zubożenie społeczeństwa

Miasta i Gminy Bierutów, ponieważ wykształcone i kreatywne osoby wyjeżdżają najczęściej w poszukiwaniu pracy do Wrocławia lub poza granice kraju.

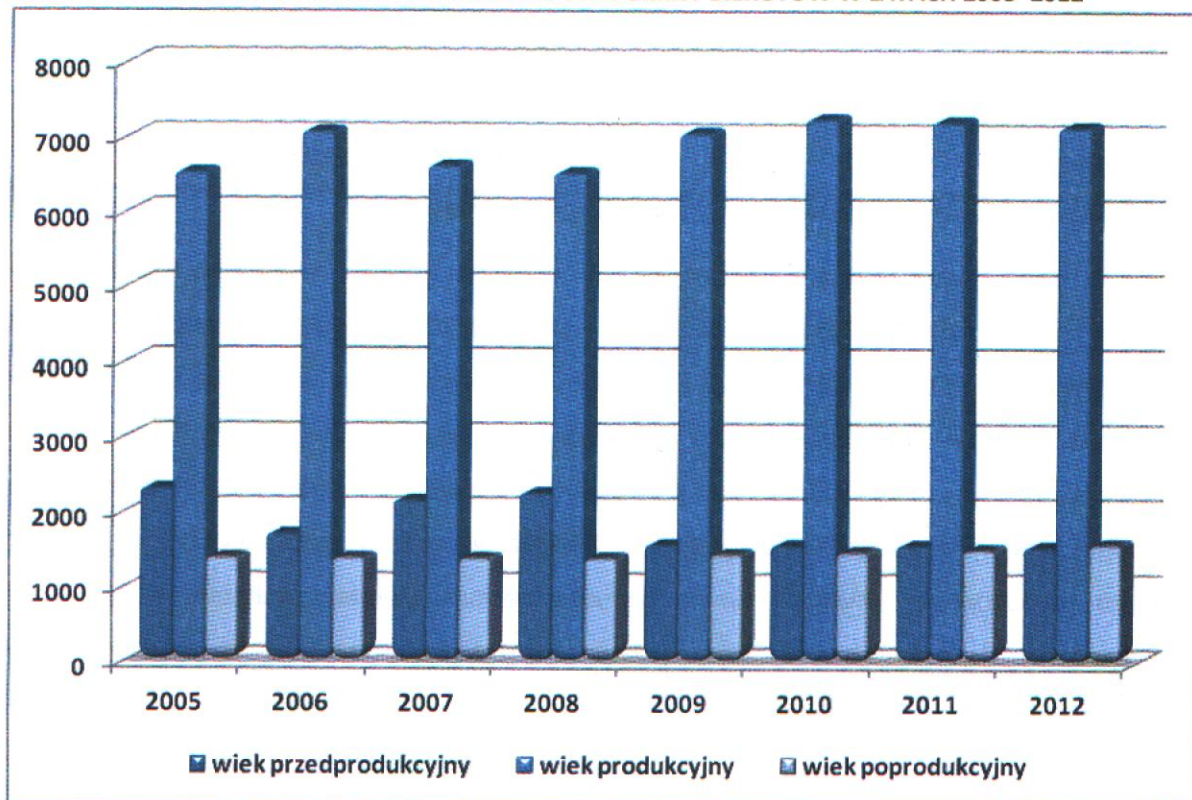
Struktura wiekowa ludności Miasta i Gminy Bierutów podlega skutkom zjawisk obserwowalnych w całym kraju. Zmiany te są niekorzystne dla Miasta i Gminy Bierutów w długiej perspektywie. Szczegółowe zmiany w strukturze przedstawia poniższa tabela.

TABELA 6. STRUKTURA WIEKOWA LUDNOŚCI MIASTA I GMINY BIERUTÓW W LATACH 2005–2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
wiek przedprodukcyjny	2310	1709	2158	2253	1577	1567	1569	1548
wiek produkcyjny	6536	7081	6628	6537	7069	7261	7227	7159
wiek poprodukcyjny	1394	1395	1391	1395	1452	1479	1515	1594

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

WYKRES 4. STRUKTURA WIEKOWA LUDNOŚCI MIASTA I GMINY BIERUTÓW W LATACH 2005–2012

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym utrzymuje się na przestrzeni lat na stałym poziomie. Liczba osób w wieku produkcyjnym nieznacznie wzrasta, spada natomiast liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Tendencja ta jest zauważalna w skali całego kraju i oznacza starzenie się społeczeństwa. Zjawisko to jest bardzo niekorzystne i należy podejmować działania w celu zapobiegania jego licznym skutkom.

Poniżej przedstawiono porównanie danych demograficznych Miasta i Gminy Bierutów z danymi dotyczącymi powiatu oleśnickiego, województwa dolnośląskiego oraz Polski.

TABELA 7. PORÓWNANIE DANYCH DEMOGRAFICZNYCH MIASTA I GMINY BIERUTÓW Z POW. OLEŚNICKIM, WOJ. DOLNOŚLĄSKIM I POLSKĄ (DANE ZA ROK 2012)

	Miasto i Gmina Bierutów	powiat oleśnicki	województwo dolnośląskie	Polska
liczba ludności	10301	105795	2914362	38533789
liczba urodzeń	102	1048	27239	386257
liczba zgonów	99	976	30446	384788
przyrost naturalny	0,3	0,7	-1,1	0,0
liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	1548	16461	407319	5796614
liczba ludności w wieku produkcyjny	7159	72245	1975484	25875712
liczba ludności w wieku poprodukcyjny	1594	17248	531559	6860973

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując dane z tabel można stwierdzić, że pod względem gęstości zaludnienia Miasto i Gmina Bierutów wypada najlepiej. Gęstość zaludnienia na poziomie 70 jest najniższa w grupie (101 powiat, 146 województwo, 123 Polska). Miasto i Gmina Bierutów wypada również dobrze na tle jednostek porównawczych pod względem przyrostu naturalnego — zajmuje drugie miejsce, tuż za powiatem oleśnickim. Niestety mimo dodatniego przyrostu nie posiada on zadowalającej wartości. Pod względem wskaźnika obciążenia, dotyczącego ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, Miasto i Gminę Bierutów cechuje najniższy wskaźnik — 52 (powiat i województwo — 54,4; Polska — 56,6). Sytuacja ta jest niekorzystna, gdyż na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają zaledwie 52 osoby w wieku nieprodukcyjnym. Biorąc pod uwagę stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Miasto i Gmina Bierutów również posiada najniższy wskaźnik — 23,5 (powiat — 25,1; województwo — 28,2; Polska — 27,9), czyli na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 23,5 osób w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik ten wzrasta na przestrzeni lat co oznacza, że społeczeństwo się starzeje.

Oświata

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów zlokalizowane są następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa w Bierutowie — jako jedyna prowadzi klasę sportową;
- Szkoła Podstawowa w Wabienicach;
- Szkoła Podstawowa w Zbytovej;
- Gimnazjum Publiczne w Bierutowie;
- Przedszkole Miejskie w Bierutowie;
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych (podlega Starostwu Oleśnickiemu).

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę uczniów w poszczególnych placówkach oświatowych.

TABELA 8. LICZBA UCZNIÓW W PLACÓWKACH MIASTA I GMINY BIERUTÓW (STAN NA IX.2013 ROKU)

Rodzaj placówki	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli
Szkoły podstawowe	588	58
Szkoła podstawowa w Bierutowie	450	35
Szkoła podstawowa w Wabienicach	87	13
Szkoła podstawowa w Zbytovej	51	10
Gimnazja	315	32
Gimnazjum Publiczne w Bierutowie	315	32
Przedszkole	185	14
Przedszkole miejskie w Bierutowie	185	14

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych od Dyrektora Zarządu Oświaty Samorządowej

Przedszkole Miejskie w Bierutowie zlokalizowane jest w starym budynku, wymagającym stałej konserwacji. Oprócz oddziałów w placówce przedszkolnej utworzono 2 oddziały przedszkolne w budynku Szkoły Podstawowej w Bierutowie. Obecnie organ prowadzący zainstalował na ulicy prowadzącej do przedszkola sygnalizację świetlną, umożliwiając tym samym rodzicom i dzieciom bezpieczną drogę do placówki. W związku z trudnymi warunkami lokalowymi Rada Miejska w Bierutowie wraz z Burmistrzem postanowili powziąć starania w celu pozyskania środków na

budowę nowego przedszkola w obrębie terenu Szkoły Podstawowej, tworząc tym samym piękny kompleks budynków służący dzieciom².

Szkoła Podstawowa w Bierutowie mieści się w stosunkowo nowym budynku. W razie konieczności przeprowadzane są w nim remonty oraz prace konserwacyjne. Podczas zajęć i zawodów szkoła korzysta zarówno z sali gimnastycznej zlokalizowanej tuż przy niej, która zarządzana jest przez Ośrodek Kultury i Sportu w Bierutowie, jak i z dużego boiska szkolnego. W związku ze stale rozbudowującą się infrastrukturą wokół szkoły placówka czasowo nie jest ogrodzona. Przed wejściem do szkoły zamontowano natomiast bariery bezpieczeństwa.

Do Szkoły Podstawowej w Zbytowej uczęszcza najmniejsza liczba dzieci. Szkoła nie posiada sali gimnastycznej, a dzieci w czasie zajęć korzystają ze starannie utrzymanego boiska sportowego. W szkole dzieci mają możliwość spożywania ciepłych posiłków, które dowożone są z zewnątrz. Stan techniczny szkoły wskazuje na konieczność remontu części budynku (pęknięcie w jednym z narożników szkoły). W ostatnim czasie wykonano konserwację i częściowy remont dachu szkoły.

Szkoła Podstawowa w Wabienicach posiada własne boisko szkolne, salę gimnastyczną oraz stołówkę. Droga prowadząca do szkoły została wyremontowana, a posesja wyłożona kostką brukową. W ostatnim czasie dokonano wymiany stolarki okiennej, a obecnie trwa wymiana grzejników centralnego ogrzewania.

Gimnazjum Publiczne w Bierutowie składa się z 2 członów: stary budynek oraz nowa część. W nowej części zlokalizowane są sale lekcyjne, sale służące prowadzeniu spotkań młodzieży, narad, konferencji oraz winda. W starej części mieszczą się: sekretariat, gabinety dyrekcji oraz sale lekcyjne. W obrębie szkoły zlokalizowane jest boisko ORLIK i budynek, w którym mieści się stołówka szkolna oraz świetlica. Gimnazjum jest organizatorem dojazdów na obszarze Miasta i Gminy Bierutów, w związku z tym, na ich terenie znajduje się pewnego rodzaju „baza” dla przewoźnika. W najbliższym czasie stary budynek wymaga remontu dachu, wymiany instalacji elektrycznej (częściowo) oraz wymiany stolarki okiennej.

Kultura

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów w 8 wsiach znajdują się świetlice, w których dzieci mogą spędzać wolny czas. W Bierutowie działa Ośrodek Kultury i Sportu oraz Biblioteka Miasta i Gminy Bierutów, posiadająca filie we wsiach Solniki Wielkie i Zbytowa.

W ciągu roku z usług bibliotecznych na terenie Miasta i Gminy Bierutów korzysta ok 1460 osób, które mają do dyspozycji bogaty księgozbiór. Szczegółowe statystyki biblioteczne znajdują się w tabeli 9.

² Diagnoza stanu technicznego przedszkola, szkół podstawowych i gimnazjum dotyczy stanu na XI 2013 r.

TABELA 9. STATYSTYKI BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ MIASTA I GMINY W BIERUTOWIE ZA ROK 2012

Placówki biblioteczne		
księgozbiór	wolumin	52729
czytelnicy w ciągu roku	osoba	1460
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wolumin	32025

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ośrodek Kultury i Sportu w Bierutowie organizuje liczne imprezy kulturalne i sportowe. W 2012 r. na terenie Miasta i Gminy Bierutów odbyło się 46 imprez, m.in. bal karnawałowy, kolędowanie, dzień kobiet, dzień dziecka, dzień strażaka, mikołajki, sylwester, festyny rodzinne (imprezy coroczne). Cieszą się one dużą popularnością — w 2012 r. udział w nich wzięło 9300 osób. Co roku najważniejszymi imprezami są:

- Dni Miasta Bierutów, czyli Jarmark Bierutowski;
- Dożynki Gminne;
- Piknik Majowy;
- Biała Niedziela.

W Mieście i Gminie Bierutów działają 2 stowarzyszenia na rzecz rozwoju Ziemi Bierutowskiej:

- „Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Bierutowskiej Europa - Przyszłość”;
- „Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Bierutowskiej im. Romana Kazimierskiego”.

Istnienie 2 stowarzyszeń działających na rzecz rozwoju Ziemi Bierutowskiej jest bardzo korzystnym zjawiskiem, ponieważ świadczy o dużym zaangażowaniu mieszkańców w rozwój lokalnej społeczności i przywiązaniu do miejsca zamieszkania. Dzięki dostępności wielu środków na inicjatywy obywatelskie, mogą one stać się beneficjentami różnego rodzaju grantów mających na celu realizację lokalnych projektów kulturalnych.

W ramach działalności Ośrodka Kultury i Sportu w Bierutowie utworzony został w 2009 roku Dom Ziemi Bierutowskiej. Jest on swego rodzaju izbą pamięci, stworzoną na kształt muzeum. Znajduje się w nim zbiór dziedzictwa kulturowego Miasta i Gminy Bierutów w formie narzędzi rolniczych, urządzeń gospodarstwa domowego oraz innych, mniej lub bardziej pokaźnych eksponatów wypełniających ekspozycję.

Poza wyżej wymienionymi stowarzyszeniami na terenie Miasta i Gminy Bierutów działają:

- Fundacja Dolina Dobrej Widawy — Lokalna Grupa Działania;
- Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Oleśnicy — Klub Honorowych Dawców Krwi — PCK Bierutów;
- Związek Harcerstwa Polskiego — Hufiec Bierutów.

W Bierutowie działa od ponad 30 lat Klub Modelarski „Ster”. Jest on propagatorem uprawiania sportów wodnych (kajakarstwo, żeglarstwo) oraz założycielem „Bractwa Rycerskiego”.

Mieszkańcy Miasta i Gminy Bierutów są dość aktywni sportowo. Na terenie miasta funkcjonuje miejski stadion sportowy, a mieszkańcy czynnie angażują się w działalność:

- Ludowego Zespołu Sportowego — „Widawa” Bierutów;
- Ludowego Zespołu Sportowego — Solniki Małe;
- Ludowego Zespołu Sportowego — Zbytowa;
- Uczniowskiego Klubu Sportowego — Bierutów.

Ponadto w Mieście i Gminie Bierutów działa:

- Uniwersytet III Wieku;
- Zespół Pieśni i Tańca „Bierutowianie”.

Usługi zdrowia i opieki społecznej

W zakresie lecznictwa zamkniętego Miasto i Gmina Bierutów obsługiwana jest przez szpital w Oleśnicy. Opieka zdrowotna na terenie Miasta i Gminy Bierutów reprezentowana jest przez Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa w Bierutowie oraz dwa Wiejskie Ośrodki Zdrowia w Wabienicach i Zbytowej. Ponadto w Gminie funkcjonuje kilka prywatnych gabinetów lekarskich.

W skład Przychodni Rejonowej w Bierutowie wchodzi:

- poradnia lekarza POZ,
- poradnia ginekologiczno-położnicza,
- poradnia okulistyczna,
- punkt szczepień,
- gabinet zabiegowy,
- pielęgniarka środowiskowa,
- położna środowiskowa,
- gabinet medycyny szkolnej,
- laboratorium.

W skład Wiejskiego Ośrodka Zdrowia w Zbytowej oraz WOZ w Wabienicach wchodzi:

- poradnia lekarza POZ,
- gabinet zabiegowy.

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów pomocy udziela 8 lekarzy, którzy w 2012 roku udzielili 33 726 porad lekarskich. W Mieście i Gminie Bierutów działają 2 apteki. Na każdą z nich przypada 5151 osób.

W Bierutowie mieści się Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W roku 2012 przeznaczył on świadczenia pomocowe dla 266 rodzin (w tym 150 rodzin na wsiach). Liczba ta zmalała o ok. 5% w stosunku do roku poprzedniego (2011). Wzrosła natomiast kwota ogólna udzielonych zasiłków do 616 369 zł (wzrost o ok. 9%). Pomoc społeczna Miasta i Gminy Bierutów opiera się głównie na dożywianiu dzieci z ubogich rodzin i pomocy materialnej dla najuboższych. Do najczęstszych powodów trudnej sytuacji życiowej, zmuszającej do korzystania z pomocy opieki społecznej w Mieście i Gminie Bierutów, zaliczane jest bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiek wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, długotrwała lub ciężka choroba, alkoholizm i potrzeba ochrony macierzyństwa.

Ponadto na terenie Miasta i Gminy znajduje się Dom Pomocy Społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, który zlokalizowany jest we wsi Jemielna (filia Powiatowego Domu Pomocy Społecznej w Ostrowinie). DPS zapewnia swoim mieszkańcom całodobową opiekę oraz zaspokaja niezbędne potrzeby bytowe, edukacyjne, społeczne, religijne i inne na poziomie obowiązującego standardu.

Na terenie Bierutowa znajduje się również Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza, w ramach której funkcjonuje Oddział Socjalizacyjny (Dom Dziecka) oraz Oddział Interwencyjny (Pogotowie Opiekuńcze).

Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem publicznym Miasta i Gminy Bierutów czuwają policjanci z Komisariatu zlokalizowanego w Bierutowie (stan zatrudnienia — 16 policjantów na dn. 01.01.2013) oraz Strażacy z OSP (351 członków).

Komisariat Policji swym działaniem obejmuje miasto Bierutów wraz z 16 wioskami należącymi do Miasta i Gminy Bierutów. W 2012 roku Komisariat Policji w Bierutowie wszczął 194 postępowania przygotowawcze (w roku 2011 — 217), stwierdzając 177 czynów przestępczych, z czego 158 czynów pozostało wykrytych. W postępowaniach wystąpiło 134 podejrzanych, w tym 112 osób dorosłych i 22 nieletnich. W 2012 roku osiągnięto wykrywalność ogólną na poziomie 89,35%. Największą wykrywalność policjanci odnotowują odnośnie spraw o rozboje, uszczerbku na zdrowiu oraz nietrzeźwych kierujących pojazdami — 100%, przestępczości narkotykowej — 87,5% i odnośnie przestępstw kryminalnych — 83,8%³.

Stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Miasta i Gminy Bierutów jest na bardzo dobrym poziomie. Również rokowania na kolejne lata są pozytywne. Wszystko to za sprawą

³ Opis dotyczy 2012 roku

zaangażowania policjantów w zwalczanie przede wszystkim wykroczeń i przestępstw społecznie uciążliwych, jak również ujawnianie sprawców przestępstw kryminalnych oraz podejmowanie działań mających na celu zapobiegania negatywnym zjawiskom. W celu ciągłej poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Miasta i Gminy Bierutów, policjanci biorą udział w różnych akcjach prewencyjno-kontrolnych (Pasy, Prędkość, Trzeźwość, Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego) oraz w działaniach mających na celu przeciwdziałanie demoralizacji nieletnich (akcja Nieletni, program ELZA obejmujący kontrolą miejsca szczególnie zagrożone). Dzielnicy prowadzą również ścisłą współpracę z MOPS w zakresie rozpoznawania rodzin dotkniętych przemocą oraz zapobiegania temu negatywnemu zjawisku.

Ochrona przeciwpożarowa zapewniona jest przez 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, z czego 3 jednostki (OSP Bierutów, OSP Zbytowa oraz OSP Wabienice) włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego — KSRG, które zrzeszają 351 członków. Jednostki włączone do KSRG otrzymują dotacje z PSP Oleśnicy, a środki otrzymane w ten sposób przeznaczone są głównie na zakup sprzętu ratowniczego. Miasto i Gmina Bierutów zapewnia natomiast środki finansowe na utrzymanie tzw. „stałej gotowości bojowej”, tj. materiały pędne do pojazdów specjalistycznych oraz pozostałych urządzeń silnikowych, koszty uzyskania atestów na urządzenia specjalistyczne oraz utrzymanie Remiz OSP. Jednostki poza KSRG utrzymywane są w całości z budżetu Miasta i Gminy Bierutów.

OSP na terenie Miasta i Gminy Bierutów wyposażone są w 11 pojazdów (6 samochodów ratowniczo-gaśniczych, ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy, 3 lekkie samochody ratowniczo-gaśnicze, 1 pojazd specjalny (SD30) oraz 5 przyczep pożarniczych⁴. Począwszy od roku 2010 Miasto i Gmina Bierutów wraz z PSP w Oleśnicy rozpoczęło gruntowną modernizację istniejących pojazdów specjalistycznych na terenie Miasta i Gminy Bierutów. W roku 2010 zakupiono pierwsze auto bojowe marki MERCEDES ATEGO dla OSP Wabienice, w roku 2012 kolejny nowy samochód MAN GBA został zakupiony na potrzeby OSP Bierutów. W latach 2015–2016 planowany jest zakup kolejnego nowego pojazdu dla OSP Zbytowa. Co roku przez OSP organizowane są zawody sportowo-pożarnicze oraz zwiedzanie strażnic w dzień strażaka. Strażacy podejmują również działania prewencyjne pod postacią Turnieju Wiedzy Pożarniczej — „Młodzież zapobiega pożarom”. OSP biorą co roku udział w manewrach medycznych i ćwiczeniach Kompani OSP Oleśnica Wojewódzkiego Obwodu Operacyjnego, które pozwalają na podnoszenie umiejętności przez strażaków.

⁴ Opis OSP dotyczy 2012 roku

Zatrudnienie i bezrobocie

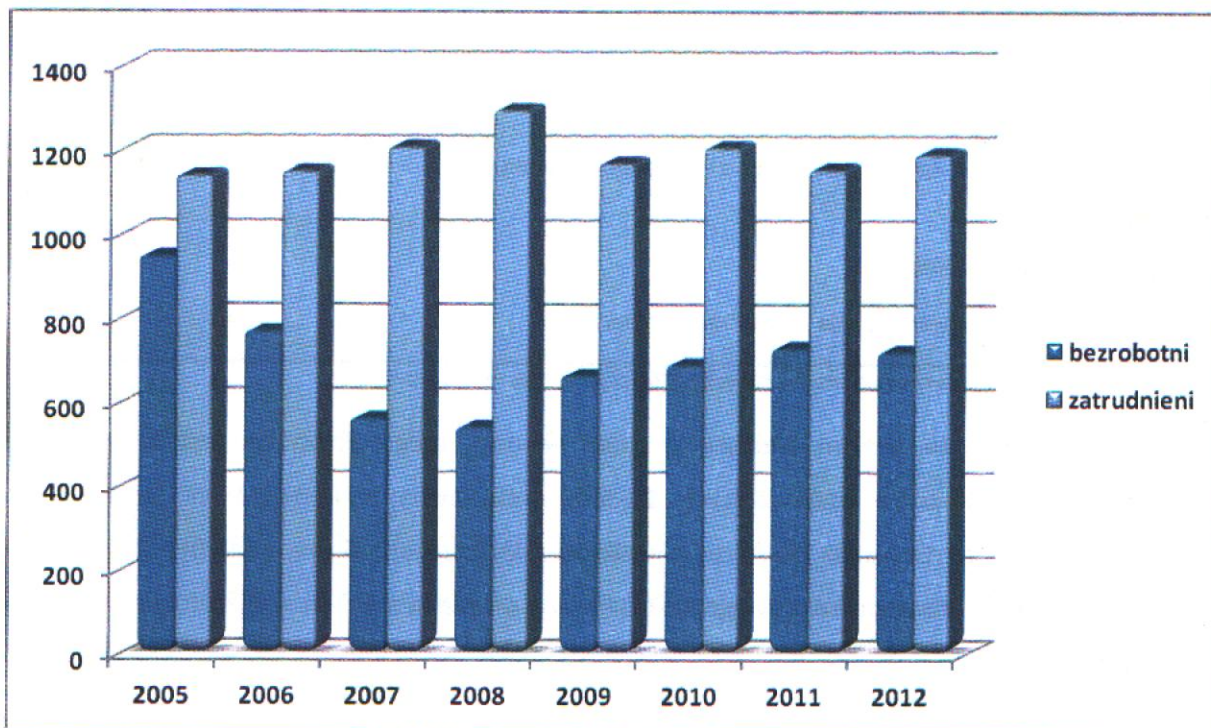
Poniżej została przedstawiona liczba osób zatrudnionych oraz bezrobotnych w latach 2005-2012.

TABELA 10. LICZBA ZATRUDNIONYCH I BEZROBOTNYCH W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW W LATACH 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
zatrudnieni	1141	1151	1209	1296	1171	1208	1156	1192
bezrobotni	949	770	563	542	666	692	732	723

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

WYKRES 5. LICZBA ZATRUDNIONYCH I BEZROBOTNYCH W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW W LATACH 2005-2012

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba osób zatrudnionych utrzymuje się na stałym poziomie, oscylującym w granicach 1141–1192 osób. Wzrasta natomiast od 2009 roku liczba bezrobotnych. Co jest zjawiskiem bardzo niekorzystnym, w szczególności, że stopa bezrobocia w powiecie oleśnickim wynosi aż 16% i jest wyższa niż średnia dla województwa i kraju (stopa w województwie dolnośląskim 13,3%, w Polsce 13,4%). Należy, więc podejmować działania mające na celu redukcję bezrobocia i przekwalifikowania osób pozostających bez pracy.

Podmioty gospodarcze

W roku 2012 według danych Głównego Urzędu Statystycznego struktura podmiotów na terenie Miasta i Gminy Bierutów zarejestrowanych w systemie REGON kształtowała się w sposób następujący:

TABELA 11. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH (STAN NA 2012 ROK)

Podmioty wg sektorów własnościowych	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	823
sektor publiczny - ogółem	55
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	18
sektor prywatny - ogółem	768
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	590
sektor prywatny - spółki handlowe	39
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	5
sektor prywatny - spółdzielnie	3
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	14

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Warto podkreślić, że poziom przedsiębiorczości wzrasta, czego dowodem jest rosnąca liczba powstających podmiotów gospodarczych. Zakłady produkcyjne występujące na terenie Miasta i Gminy Bierutów to niewielkie lub średniej wielkości zakłady przemysłowe, o niezbyt dużym stopniu uciążliwości dla środowiska naturalnego zlokalizowane przede wszystkim w Bierutowie. Największe przedsiębiorstwa produkcyjne lub produkcyjno-usługowe, zatrudniające do kilkudziesięciu osób, koncentrują się głównie w mieście. Należą do nich m.in.:

- Ambroży Sp. z o.o. (rolnictwo),
- BSN Biersin (przemysł),
- Osadkowski S.A. (rolnictwo),
- Cybor-Tech (elektronika),
- KPH Przymierze Sp. z o.o. (przemysł),
- TripusPolska Sp. z o.o.(przemysł),
- Europrofil Sp. z o.o.(przemysł),
- POiW ANNA Plus Sp. z o.o. (przetwórstwo owoców i warzyw).

W Mieście i Gminie Bierutów znaczenie mają również drobne zakłady rzemieślnicze: kamieniarstwo, mechanika pojazdowa, budownictwo, stolarstwo. Działają również nieliczne bazy i składy — głównie składy materiałów budowlanych i środków produkcji rolniczej.

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów pojawiają się drobne aktywności gospodarcze specjalizowane o ponadlokalnym zasięgu oddziaływania. Różne usługi nastawione są jednak głównie na obsługę lokalną, w tym usługi handlowe.

Usługi handlu i gastronomii są dobrze rozwinięte. W mieście Bierutów znajduje się najwięcej obiektów, w tym dom handlowy ze sklepem spożywczo-przemysłowym Eko, Biedronka, Dino oraz kilkanaście mniejszych placówek. Są to na ogół prywatne sklepy o zróżnicowanym profilu oraz powierzchni handlowej. Także usługi gastronomii w przeważającej części znajdują się na terenie miasta Bierutów. Na terenach wiejskich Miasta i Gminy Bierutów, w prawie każdej wsi istnieją punkty handlowe (z wyjątkiem Radziszyna).

Wiodącą funkcją Miasta i Gminy Bierutów pozostaje jednak rolnictwo, szczególnie w północnej części, gdzie występują wyższe walory produkcyjne przestrzeni rolniczej. Generalnie uwarunkowania przyrodnicze dla rolnictwa w Mieście i Gminie Bierutów można określić jako przeciętne.

Rolnictwo

Miasto i Gmina Bierutów zajmuje powierzchnię 147 km², co stanowi 9,5% powierzchni powiatu oleśnickiego, 0,73% województwa dolnośląskiego i 0,05% Polski. Podział gruntów na terenie Miasta i Gminy Bierutów kształtuje się następująco:

TABELA 12. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW ROLNYCH W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW W 2010 ROKU

Użytkowanie gruntów rolnych w 2010r.		
grunty ogółem	ha	9992,39
użytki rolne ogółem	ha	9693,97
użytki rolne w dobrej kulturze	ha	9522,46
pod zasiewami	ha	8327,6
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	ha	390,98
uprawy trwałe	ha	32,41
sady ogółem	ha	31,92
ogrody przydomowe	ha	28,89
łąki trwałe	ha	578,5
pastwiska trwałe	ha	164,08
pozostałe użytki rolne	ha	171,51
lasy i grunty leśne	ha	76,46

pozostałe grunty	ha	221,97
------------------	----	--------

źródło: Główny Urząd Statystyczny

W strukturze użytkowania gruntów rolnych przeważają grunty pod zasiewami, grunty ugorowane i łąki trwałe. Na omawianym obszarze występują dość dobre warunki dla rozwoju rolnictwa. Pod względem jakości występujących gleb, Miasto i Gminę Bierutów można zaliczyć do średniozamożnych. Dominują gleby pseudobielicowe (około 45% powierzchni użytków), gleby brunatne (35%) oraz mady i gleby hydrogeniczne (15%). Na terenach północnych przeważają gleby dobre i średnio dobre, na południu zaś gleby średnie i słabe. Odpowiednie warunki glebowe sprawiają, że wiodącym kierunkiem działalności rolniczej jest produkcja roślinna. W strukturze zasiewów przeważają zboża, głównie pszenica. Duże znaczenie ma także uprawa kukurydzy.

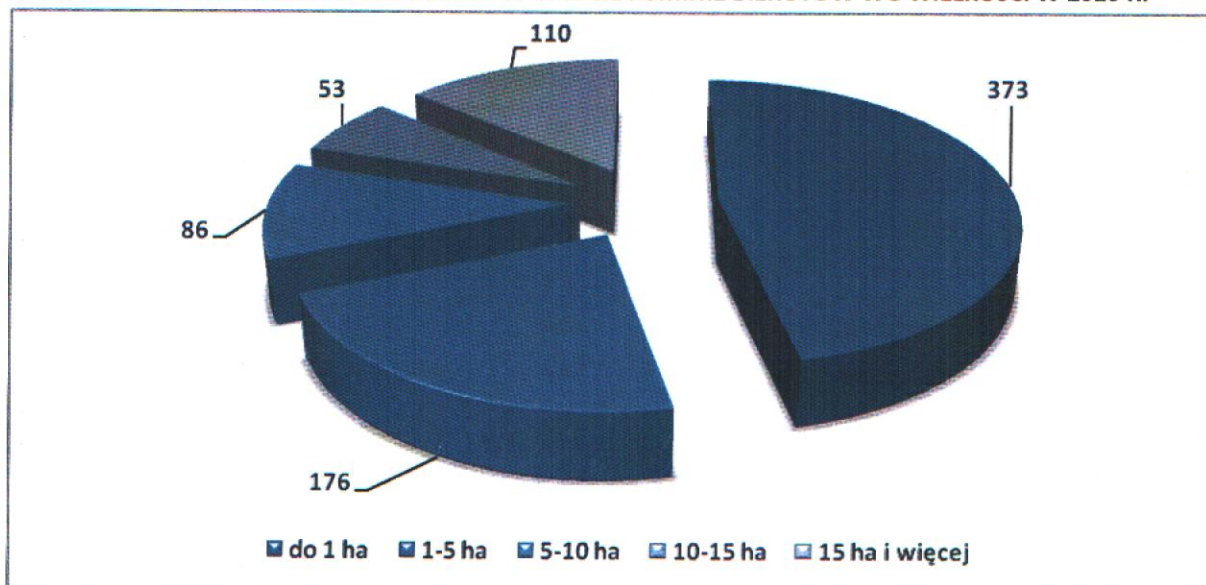
Ilość gospodarstw rolnych w podziale na ich wielkość przedstawia poniższa tabela.

TABELA 13. ILOŚĆ GOSPODARSTW ROLNYCH W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW WG WIELKOŚCI W 2010 ROKU

	ilość gospodarstw	powierzchnia [ha]
ogółem	798	9992,39
do 1 ha	373	93,41
1-5 ha	176	529,31
5-10 ha	86	665,83
10-15 ha	53	667,3
15 ha i więcej	110	8036,54

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

WYKRES 7. ILOŚĆ GOSPODARSTW ROLNYCH W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW WG WIELKOŚCI W 2010 R.

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Z powyższego zestawienia wynika, że w 2012 roku średnia wielkość gospodarstw rolnych o powierzchni 15 ha i więcej wynosiła 73 ha i stanowiły one około 80,4% powierzchni wszystkich gospodarstw. Jest to bardzo korzystne ze względu na wydajność gospodarowania. Istniało jednak bardzo dużo gospodarstw o wielkości do 1 ha, o średniej wielkości 0,24 ha stanowiących 0,93% ogółu powierzchni gospodarstw rolnych. Można założyć, że nie stanowiły one głównego źródła utrzymania dla ich właścicieli i były albo w ogóle niezagospodarowane, albo tylko na użytek własny. Również w przypadku gospodarstw o powierzchni 1 - 5 ha, których powierzchnia stanowiła około 5,3% ogółu powierzchni można przyjąć założenie, że w sposób nieznaczny przyczyniały się do generowania dochodów ich właścicielom.

Turystyka

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów występują szlaki wędrowki pieszej, rowerowej, a także szlak kajakowy oraz jazdy konnej, który jest w realizacji.

Do szlaków pieszych zaliczamy:

- Szlak czerwony — szlak o długości 21 km prowadzi z Oleśnicy przez miejscowości Cieśle, Stronia, Gorzesław, Bierutów, Kruszowice, Radzieszyn, Miłocice.
- Szlak żółty — szlak o długości 6,5 km prowadzi od stacji PKP w Bierutowie do Zawidowie i Smolnej.

Do tras rowerowych zaliczana jest:

- Trasa Doliny Widawy — jej długość to ok. 25 km. Trasa ta wiedzie z Bierutowa przez miejscowości: Kijowice, Zawidowie, Zbytowa, Paczków, Kruszowice z powrotem do Bierutowa. Jest to trasa, która wiedzie nieopodal rzeki Widawa przez piękne lasy, tereny zielone, obszar Natura 2000.
- Trasa Folwarczna — jej długość szacowana jest na 21 km. Jest to trasa łatwa. Prowadzi przez drogi asfaltowe, składa się z kilku prostych odcinków. Początek swój ma w Bierutowie, wiedzie przez Wabienice, Stronie, Gorzesław i wraca do Bierutowa. Zgodnie ze swą nazwą wiedzie ona przez miejscowości, w których zapoznać się można z przeszłością i współczesnością obiektów folwarcznych, a także z samą historią gospodarczą okolicy. Trasa prowadzi przez tereny aktywności rolniczej.
- Trasa Myśliwska — długość tej trasy wynosi około 18 km. Ludzie często nazywają ją trasą Grzybową. Trasa prowadzi przez lasy na południowy zachód od Bierutowa przez takie miejscowości jak Kijowice, Paczków, Posadowice, Karwiniec i wraca do Bierutowa.

Przez Miasto i Gminę Bierutów przebiega bardzo malowniczy szlak kajakowy, który początek swój ma właśnie w Bierutowie i prowadzi przez następujące miejscowości: Kijowice, Kruszowice, Paczków,

Zbytowa, a dalej poza Miastem i Gminą Bierutów prowadzi przez Chrzęstawę Wielką, Brzezią Łąkę, Kiełczówek, Wilczyce aż do Wrocławia. Podczas spływu kajakowego można podziwiać bogatą przyrodę w postaci saren i jeleni, żółwi błotnych, wydr, bobrów, bocianów, jastrzębi czy innych okazów zwierząt. Atrakcją są spływy kajakowe organizowane przez Klub Ster mający swoją siedzibę w Bierutowie czy też Lokalną Grupę Działania Dobra Widawa w Oleśnicy.

W trakcie realizacji są prace nad realizacją szlaków konnych, które będą przebiegać m.in. przez Miasto i Gminę Bierutów. Szlaki konne opracowywane są przez Lokalną Grupę Działania Dobra Widawa w Oleśnicy.

W Bierutowie znajdują się dwa miejsca, w których można skorzystać z noclegów. Należą do nich Hotel *Markus* i Sale Bankietowe *Artemida*. Turyści mogą również rozbić namiot na wydzielonym fragmencie łąki nad rzeką.

Konieczne jest lepsze wykorzystanie oraz zagospodarowanie walorów krajobrazowych i przyrodniczych Miasta i Gminy Bierutów. Odtworzenie lub wybudowanie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej (bazy noclegowej, przystani kajakowych) oraz stworzenie systemu informacji i promocji turystycznej, stworzy dużą szansę na zwiększenie ruchu turystycznego na terenie Miasta i Gminy Bierutów, a przez to jej rozwój gospodarczy.

Szacowana liczba turystów odwiedzających piękne tereny gminy Bierutów to 2000 osób rocznie.

Dziedzictwo kulturowe

Miasto Bierutów w dużej mierze zachowało swój średniowieczny układ urbanistyczny. W samym mieście podziwiać można zachowane niemal w całości mury obronne, dzięki którym można poznać pierwotny obwód miasta, a także zespół zamkowy, na który składają się zamek oraz wieża zamkowa. Na terenie Bierutowa znajdują się dwa zabytkowe czynne kościoły rzymsko-katolickie: kościół parafialny p.w. św. Józefa Oblubieńca z XIX wieku oraz kościół pomocniczy p.w. św. Katarzyny z XVI wieku. Poza murami miejskimi znajdował się również kościół p.w. Świętej Trójcy z XVII wieku, który odgrywał dla mieszkańców Bierutowa niezmiernie ważną rolę. Był nie tylko cmentarną świątynią, ale również miejscem, w którym odbywały się nabożeństwa w czasie, kiedy kościół p.w. Świętej Katarzyny nie nadawał się do wykorzystania. Kościół p.w. św. Trójcy był niewielki, usytuowany na cmentarzu, wzniesiony na planie krzyża o zaokrąglonych ramionach. Po pożarze kościół ten nigdy nie został odbudowany, lecz pozostały jego mury, które teraz w postaci iluminacji świetlnej są pięknie podkreślone. Na bierutowskim rynku podziwiać można zabytkową wieżę ratuszową. Nieopodal zespołu zamkowego znajdują się ruiny dawnego młyna, który zniszczył przed laty pożar i którego nie udało się nigdy odbudować ze względu na straty, jakie powstały po pożarze. Jeszcze do niedawna Bierutów mógł poszczycić się największą w Europie, a powstałą w 1933 roku cukrownią. Niestety,

kiedy cukrownię przejął prywatny inwestor, piękny zabytek powoli zaczął zniknąć. Komin cukrowni, który ocalał, widziany jest z kilkunastu, czasem z kilkudziesięciu kilometrów. Jego wysokość sięga 90 m. Kolejnym przykładem niszczonego zabytku jest przedwojenny budynek niedziałającej już mleczarni, która swój dynamiczny rozwój notowała w latach sześćdziesiątych XX wieku. Ogromną rolę w rozwoju mleczarni odegrała modernizacja przeprowadzona w latach 1963–1967. Dzięki wspomnianej modernizacji zakład mógł produkować nie tylko mleko, ale także kefir, serwatkę, serki homogenizowane, maślanekę, kazeinę i również lody. U szczytu swojego rozwoju, czyli w roku 1970, bierutowska mleczarnia obsługiwała 30 wrocławskich sklepów, 6 barów mlecznych, 4 ciastkarnie, 5 stołówek przy zakładach pracy oraz punkty sprzedaży na terenie Bierutowa i okolicznych wsi. W Bierutowie jest wiele pięknych zabytkowych budynków mieszkalnych w postaci kamienic czy willi, które wymagają podjęcia prac restauratorskich, aby odzyskać ich utracone piękno. Rewitalizacja jest priorytetem jeżeli chodzi o zabytki.

W Mieście i Gminie Bierutów każda znajdująca się na jej terenie wieś może poszczycić się cennymi historycznymi pozostałościami.

We wsi Gorzesław znajdują się dwa obiekty wpisane do rejestru zabytków: zespół kościelny oraz park. W skład zespołu kościelnego wchodzi: kościół filialny p.w. Matki Boskiej z Góry Karmel, grobowiec rodu von Vanczenski–Tenczin znajdujący się przy kościele oraz cmentarz poewangelicki. W wykazie zabytków są również niektóre budynki mieszkalne i gospodarcze.

W Jemielnej wpisany do rejestru zabytków jest kościół filialny p.w. Matki Boskiej Różańcowej. W wykazie zabytków w zakładce Jemielna widnieją ponadto: dwa cmentarze, zespół pałacowo-folwarczny, park, dworzec PKP, budynki gospodarcze i mieszkalne.

Kolejna bogata pod względem historycznym wieś to Karwiniec. Wykaz zabytków informuje nas o zespole folwarcznym, parku, transformatorze, leśniczówce oraz kilku budynkach gospodarczych i mieszkalnych.

W Kijowicach są trzy obiekty wpisane do rejestru zabytków. Wśród nich jest granitowy krzyż pokutny, który to znajduje się w lesie na skrzyżowaniu dróg, ok. 300 m na północ od wsi Kijowice. Krzyż pochodzi najprawdopodobniej z XIV wieku, ma ponad 240 cm wysokości. Oznacza to, że jest najwyższym krzyżem pokutnym na Dolnym Śląsku. Kolejne zabytkowe obiekty wpisane do rejestru to dawny żydowski cmentarz oraz park. W wykazie zabytków widnieje również willa, która początkowo pełniła funkcję zajazdu, kawiarni, stanowiła najważniejsze miejsce spotkań bierutowskiej elity przed pierwszą wojną światową. Lokal wówczas nosił nazwę „Harmonia”. Od parku w kierunku Bierutowa można się przejść zabytkową, piękną aleją, która również w wykazie została wyszczególniona. Kruszowice to kolejna wieś godna uwagi, ponieważ z jej terenu zostało wpisane do wykazu zabytków

kilkanaście obiektów, do których zalicza się: budynki mieszkalne, budynki gospodarcze, rządcówkę oraz transformator.

Paczków jest miejscem, które pomimo swojej niewielkiej wielkości zachowało sporo cennych zabytków, do których zalicza się: młyn, leśniczówkę, cegielnię, budynek dawnej szkoły podstawowej, park, Dom Ludowy, pałac, a także zabudowania mieszkalne i zabudowania gospodarcze.

W Posadowicach znajdują się trzy obiekty wpisane do rejestru zabytków: kościół filialny p.w. Bożego Ciała, pałac oraz spichlerz. Do wykazu zabytków wpisane zostały następujące zabytki: gorzelnia, park, szkoła podstawowa, remiza OSP, leśniczówka, transformator, a także budynki wpisane jako zabudowa mieszkalna i zabudowa gospodarcza.

Radzieszyn i Sątok to wsie, w których zabytki są odnotowane jedynie w wykazie zabytków. Wspomniane obiekty zabytkowe, które tam się znajdują to budynki mieszkalne oraz budynki gospodarcze w postaci m.in. stodoły. W Sątoku znajduje się także piękna, zabytkowa aleja między folwarkiem a centrum wsi, a także transformator.

W Solnikach Małych znajduje się wpisany do rejestru zabytków kościół filialny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Wykaz zabytków obejmuje także zespół kościelny, cmentarz, plebanię, budynki mieszkalne oraz budynki gospodarcze.

Podobna sytuacja jest w Solnikach Wielkich. Znajdujący się tu kościół również widnieje w rejestrze zabytków, a w wykazie cmentarz, plebania, budynek dawnej szkoły podstawowej, budynki mieszkalne i budynki gospodarcze.

Stronia to jedna z najstarszych miejscowości na terenie Miasta i Gminy Bierutów. Podziwiać tam można romański kościół p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny z II poł. XIII wieku. Kościół został wzniesiony ok. 1300 r., restaurowany w XVIII w. i w 1959 r. Jest to budowla centralna — rotunda, założona na 2 przecinających się kołach o różnej średnicy, murowana z kamienia polnego, z ostrołukowymi oknami w prezbiterium i portalem południowym. W prezbiterium pod drewnianym stropem biegnie roślinny fryz, wykonany w stiuku ok. 1600 r. W nawie zachowana kamienna chrzcielnica z 1517 r. Również w tej miejscowości zachowany został zespół pałacowo-folwarczny, do którego zalicza się: pałac, budynek gospodarczy, budynek mieszkalny i park. Opisany zespół pałacowo-folwarczny po przejęciu przez prywatną osobę odzyskuje swoje dawne piękno. Poza tym we wsi Stronia w wykazie zabytków ujęte zostały: budynek dawnej szkoły podstawowej, transformator, budynki mieszkalne i gospodarcze.

Strzałkowa to niewielka wieś, w której w jakimś stopniu zachował się zespół pałacowy z piękną bramą pałacową, park oraz dwa budynki mieszkalne.

Wabienice posiadają w swoich zasobach dwa obiekty zabytkowe będące w rejestrze zabytków. Zalicza się do nich: kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny oraz duży park.

Poza tym w wykazie zabytków pozostają: plebania, cmentarz, zespół folwarczny, Dom Ludowy, zespół cegielni, budynki mieszkalne i gospodarcze.

W Zawidowicach zabytki można podziwiać w postaci kościoła filialnego p.w. Św. Wawrzyńca, cmentarza, budynku dawnej szkoły podstawowej, budynku dawnego Domu Nauczyciela, zabudowy mieszkaniowej oraz gospodarczej.

We wsi Zbytowa także nie ma zabytków wpisanych do rejestru zabytków, są za to zabytki wpisane do wykazu. I tak oto Zbytowa pochwalić się może kościołem parafialnym p.w. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski, cmentarzem poewangelickim, parkiem, młynem, budynkami mieszkalnymi i gospodarczymi.

Pomimo tego, iż na terenie Miasta i Gminy Bierutów znajduje się wiele pięknych obiektów zabytkowych, to większość z nich wymaga podjęcia pilnych prac w celu ich zachowania. Wykorzystanie potencjału dziedzictwa przeszłości jakim dysponuje region może przyczynić się znacznie do rozwoju Miasta i Gminy Bierutów. Poprzez odnowę części zabytkowej i odpowiednie zagospodarowanie zieleni miasteczko mogłoby stać się sporą atrakcją turystyczną, a w rezultacie zwiększyłaby się atrakcyjność inwestycyjna Miasta i Gminy Bierutów i powstałyby nowe miejsca pracy.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Mieszkalnictwo

Tereny mieszkaniowe (szczególnie w mieście) charakteryzują się stosunkowo dużym zagęszczeniem zabudowy oraz ilości osób/m². Na terenach wiejskich Miasta i Gminy Bierutów występuje przede wszystkim indywidualne budownictwo jednorodzinne i zagrodowe, związane z funkcją rolniczą oraz sporadycznie budownictwo wielorodzinne. Zabudowa w większości przypadków jest w złym stanie technicznym. Bierutów jest największym ośrodkiem mieszkaniowym na terenie Miasta i Gminy Bierutów. W mieście budownictwo jednorodzinne równoważone jest znaczącą ilością budynków wielorodzinnych, a w centrum miasta zabudowa wielorodzinna jest formą dominującą.

Miasto i Gmina Bierutów posiada 355 lokali komunalnych i 15 socjalnych⁵. Szczegółowa charakterystyka zasobów mieszkaniowych Miasta i Gminy Bierutów i ich powierzchni zawarte są w tabeli.

⁵ Dane na rok 2013

TABELA 14. ZASOBY MIESZKANIOWE W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW W LATACH 2009-2011

Zasoby mieszkaniowe		
Rok	2009	2011
Mieszkania	3127	3138
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	72,7	73,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Ilość mieszkań z roku na rok wzrasta (z 3127 w 2009 roku do 3138 w 2011 roku). Ten sam trend zauważalny jest w przypadku powierzchni mieszkań (72,7 m² w 2009 roku do 73,0 m² w 2011 roku). Rozwój bazy mieszkaniowej oraz długi okres grzewczy na terenie naszego kraju powodują znaczne zapotrzebowanie na energię ciepłą, potrzebną do ogrzewania domów. Wiąże się to niestety ze zwiększeniem emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Szczególnie groźny dla środowiska jest system wielu przestarzałych źródeł wytwarzania ciepła, np. małych kotłowni lokalnych czy indywidualnych pieców węglowych.

Wraz ze wzrostem ilości mieszkańców i stale podnoszącym się poziomem ich życia wzrasta ilość zużywanej wody (do picia oraz do celów bytowych), a co za tym idzie następuje przyrost ilości ścieków. Szczególne zagrożenie stanowi nieuporządkowany system gospodarki ściekowej i odpadowej. Koszty i niewygodna związana z wywożeniem ścieków (system kanalizacji jest dopiero w trakcie realizacji) bardzo często stają się powodem stosowania nieprawidłowych rozwiązań takich, jak odprowadzanie ich bezpośrednio do wód podziemnych i powierzchniowych np. rowów i rzek.

Wraz ze wzrostem ilości mieszkańców oraz konsumpcyjnym stylem życia narasta ilość odpadów powstających w gospodarstwach (szczególnie jednorazowych opakowań).

Największym zagrożeniem związanym z tym elementem mieszkalnictwa są dzięki, nielegalne wysypiska śmieci (szczególnie niebezpieczne w przypadku składowania odpadów zawierających związki organiczne, metale ciężkie, amoniak i inne), powodujące skażenie gleby i wód podziemnych. Innym zagrożeniem jest dość często spotykane niekontrolowane spalanie odpadów w domowych piecach, które powoduje duże zanieczyszczenie atmosfery substancjami kancerogennymi (dioksynami) oraz tlenkami metali ciężkich.

Komunikacja

Drogi na terenie Miasta i Gminy Bierutów o znaczeniu regionalnym, łącznie duże ośrodki to:

- nr 451: Oleśnica — Kluczbork; przebiega przez środek Miasta i Gminy Bierutów.

- nr 396: Bierutów — Strzelin; droga stanowiąca jedyne połączenie obu brzegów Odry po wschodniej części województwa, odbija od drogi 451 w Bierutowie, w kierunku na Strzelin, przecinając w węźle Brzezimierz autostradę A4.

Drogi powiatowe na terenie Miasta i Gminy Bierutów to:

- **47 112:** Oleśnica – Wabienice – Pszeniczna
- **47 113:** Lipka – Wabienice – Bierutów
- **47 114:** Karwiniec – Miłocice
- **47 115:** droga 451 – Zbytowa – Smolna
- **47 174:** Strzałkowa – Wszechświęte
- **47 176:** Jemielna – Wabienice
- **47 177:** droga 113 – Strzałkowa – Bierutów
- **47 178:** droga 451 – Kruszowice – droga 114
- **47 179:** droga 451 – Bukowie
- **47 180:** Gorzesław – GR Kozera
- **47 182:** Posadowice – Sątok – Grędzina
- **47 184:** droga 114 – Radzieszyn
- **47 185:** Zbytowa – Grędzina

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów drogi gminne służą głównie do obsłudze rolnictwa. Niektóre z nich są drogami polnymi, a nawierzchnie są w większości tłuczniowe lub gruntowe. Do ważniejszych dróg gminnych należą:

- **4725 001:** Solniki Wielkie – Zawidowice
- **4725 002:** Zawidowice – Paczków
- **4725 003:** Paczków – Kruszowice
- **4725 004:** Paczków – Zbytowa
- **4725 005:** droga 451 – Solniki Małe
- **4725 006:** Zbytowa – Grędzina

Pozostałe drogi gminne mają mniejsze znaczenie i nie posiadają numeracji.

Stan infrastruktury drogowej można określić jako średni. Miasto i Gmina Bierutów stale prowadzi działania mające na celu poprawę stanu dróg.

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów komunikacja autobusowa jest rozwinięta w sposób bardzo zróżnicowany. Uzależnione jest to przede wszystkim od ilości przewożonych pasażerów na danej trasie. Spośród miejscowości o najdogodniejszym połączeniu autobusowym należy wymienić Bierutów oraz Solniki Wielkie, który posiadają bardzo dobre połączenie szczególnie z Oleśnicą.

Dotychczas ograniczeniem rozwoju ilości przewozów na tej trasie była konkurencja kolei, jednak w związku z ograniczeniami ilości kursów, aktualnie zagrożenie to można uznać za znikome. Na terenach wiejskich Miasta i Gminy Bierutów ilość kursów jest niewystarczająca i ulega dalszym ograniczeniom. W wielu miejscowościach nie istnieje nawet bezpośrednie połączenie z Bierutowem. Przez teren Miasta i Gminy Bierutów, na kierunku wschód – zachód, przebiega 10,5-kilometrowy odcinek linii kolejowej nr 143, relacji Wrocław – Oleśnica – Kluczbork – Katowice. Linia jest zelektryfikowana, II-torowa i została zaliczona do linii o znaczeniu państwowym. Pomimo, że jest to linia o charakterze tranzytowym, to obsługuje ona również ruch lokalny (niestety w coraz mniejszym zakresie).

W ramach obsługi komunikacji kolejowej możemy na terenie Miasta i Gminy Bierutów wyróżnić budynki stacji kolejowych zlokalizowanych w Bierutowie i Solnikach Wielkich, a także związane z nimi elementy infrastruktury technicznej.

Wraz ze wzrostem ilości pojazdów oraz przewozów towarowych samochodami ciężarowymi stale wzrasta ilość spalin emitowanych do atmosfery (dotyczy to szczególnie drogi wojewódzkiej 451). Zwiększona emisja spalin o wysokiej zawartości ołowiu oraz samego paliwa (nadmierne obciążenie silników), jest źródłem skażenia nie tylko atmosfery, ale również wód powierzchniowych oraz gleb i roślinności położonych w bezpośrednim sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych. Zanieczyszczone tlenkiem węgla oraz związkami ołowiu powietrze jest szczególnie niebezpieczne dla ludzi (w szczególności małych dzieci).

Degradacja środowiska z punktu widzenia emisji hałasu jest spowodowana przez ruch pojazdów samochodowych oraz pojazdów rolniczych, a także kolei. Na analizowanym terenie źródło największego hałasu to droga wojewódzka nr 451 Oleśnica – Namysłów, która jest uciążliwa przede wszystkim dla mieszkańców wsi Solniki Wielkie oraz dla miasta Bierutów. Czynnikiem dodatkowo pogarszającym ten stan jest dążenie do zwiększania prędkości ruchu kolejowego oraz rosnący poziom przewozów samochodami ciężarowymi w nocy (w związku z ograniczeniami stosowanymi w ciągu dnia).

Wodociągi

Miasto Bierutów oraz wsie wchodzące w skład Gminy są w pełni zwodociągowane. Planuje się natomiast rozbudowę stacji uzdatniania wody w Bierutowie. Długość czynnej sieci rozdzielczej na terenie Miasta i Gminy Bierutów wynosiła w 2012 roku: 74,8 km. Wodociągi dostarczają 248,6 dm³ wody do 1625 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, które podłączone są do sieci wodociągowej.

Kanalizacja

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów jedynie miasto Bierutów posiada rozbudowaną sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Stopień skanalizowania terenu Miasta Bierutów równy jest 80%, a teren Gminy — 10%.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi ok. 14,2 km. Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków dla miasta Bierutów i 2 strefowych oczyszczalni dla osiedli po PGR-owskich w Stroni i Gorzesławiu.

Najczęściej stosowanymi urządzeniami do usuwania ścieków bytowo-gospodarczych na terenie Miasta i Gminy Bierutów są zbiorniki szczelne — szamba, bezodpływowe osadniki gnilne oraz osadniki wykonane jako doły chłonne. Często można spotkać się z odprowadzaniem ścieków bezpośrednio do rowów melioracyjnych i przydrożnych.

Linie Energetyczne

Przez obszar Miasta i Gminy Bierutów przebiegają dwie linie napowietrzne wysokiego napięcia o charakterze tranzytowym:

- linia 400 kV Joachimów – Pasikurowice,
- linia 110 kV.

Zasilanie w energię elektryczną omawianego obszaru pochodzi z :

- GPZ Oleśnica linią napowietrzną o napięciu 20 kV,
- GPZ Miłoszyce linią napowietrzną o napięciu 20 kV.

Gospodarka odpadami

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów nie ma czynnego składowiska odpadów. Miejsko-Gminne składowisko odpadów zostało zamknięte z dniem 01.01.2010 r. decyzją Starosty Powiatowego w Oleśnicy. Od tego czasu trwają prace związane z rekultywacją składowiska, które mają trwać do końca 2014 r.

Zmiany w przepisach ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach spowodowały konieczność przeprowadzenia w Mieście i Gminie Bierutów kampanii edukacyjno-informacyjnej, mającej na celu zapoznanie właścicieli nieruchomości z obowiązkami wynikającymi z nowych uchwał. Dzięki zmianom w ustawodawstwie spora część odpadów, która będzie segregowana, zostanie poddana recyklingowi, znikną również nielegalne wysypiska, dzięki czemu Miasto i Gmina Bierutów będzie czystsza.

W roku 2012 ze 1723 mieszkań objętych systemem zbierania odpadów odebrano 855 ton odpadów. Odbiorem odpadów w Mieście i Gminie Bierutów zajmuje się podmiot wyłoniony w drodze przetargu. Dane na temat gospodarki odpadami przedstawione zostały w tabeli.

TABELA 15. GOSPODARKA ODPADAMI W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW W 2012 ROKU

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku		
ogółem	t	980,64
z gospodarstw domowych	t	855,46
budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	szt.	1723
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	82,9
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt.	1

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Sieć gazowa

Miasto i Gmina Bierutów nie posiadają sieci gazowej.

Sieć telefoniczna

Miasto i Gmina Bierutów posiada sieć telekomunikacyjną w postaci linii napowietrznych oraz kablowych doziemnych wraz z centralami telefonicznymi w miejscowościach Posadowice, Wabienice, Zbytowa i Bierutów. Cała sieć jest stosunkowo nowa. Stan techniczny sieci i urządzeń telekomunikacyjnych według oceny Zakładu Telekomunikacji w Oleśnicy jest dobry. Planuje się systematyczną rozbudowę sieci.

Osobnym zagadnieniem jest telefonia komórkowa, która swoim zasięgiem zasadniczo obejmuje teren Miasta i Gminy Bierutów.

Technologie informacyjno-komunikacyjne

Urząd Miejski prężnie rozwija pod względem technologicznym. W Urzędzie planowane są działania mające na celu:

- informatyzację procedur wewnętrznych oraz dalszą rozbudowę i rozwój systemów elektronicznego zarządzania dokumentacją;
- poprawę bezpieczeństwa teleinformatycznego;
- integrację istniejących systemów informacyjnych;

- wykorzystania ePUAP.

W 2015 roku Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego zakończy budowę Dolnośląskiej Sieci Szkieletowej Internetu Szerokopasmowego. Projekt ten jest realizowany wspólnie z Miastem i Gminą Bierutów, która dofinansowuje budowę DSS.

POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

Działalność międzynarodowa Miasta i Gminy Bierutów — miasta partnerskie

Miasto i Gmina Bierutów współpracuje z miastem partnerskim na terenie Niemiec: Bernstadt a.d.E. w Saksonii. Współpraca ta polega głównie na wymianie młodzieży, nauczycieli szkół podstawowych, uczestniczeniu delegacji władz miast partnerskich w imprezach okolicznościowych i świętach, organizowaniu meczów drużyn piłki nożnej.

W celu wymiany doświadczeń oraz korzystania z „dobrych praktyk” zwłaszcza w zakresie rozwoju Miasta i Gminy oraz poszukiwania inwestorów korzystne byłoby rozszerzenie międzynarodowych kontaktów Miasta i Gminy Bierutów.

SPIS TABEL

Tabela 1. Struktura własnościowa terenu w Mieście i Gminie Bierutów w 2012 roku.....	36
Tabela 2. Zagospodarowanie terenu Miasta i Gminy Bierutów w 2012 roku.....	37
Tabela 3. Powierzchnia gruntów leśnych Miasta i Gminy Bierutów w 2012 roku	41
Tabela 4. Liczba ludności Miasta i Gminy Bierutów w latach 2005–2012	44
Tabela 5. Urodzenia i zgony w Mieście i Gminie Bierutów w latach 2005–2012.....	45
Tabela 6. Struktura wiekowa ludności Miasta i Gminy Bierutów w latach 2005–2012	47
Tabela 7. Porównanie danych demograficznych Miasta i Gminy Bierutów z pow. oleśnickim, woj. dolnośląskim i Polską (dane za rok 2012)	48
Tabela 8. Liczba uczniów w placówkach Miasta i Gminy Bierutów (stan na IX.2013 roku)	49
Tabela 9. Statystyki Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Bierutowie za rok 2012	51
Tabela 10. Liczba zatrudnionych i bezrobotnych w Mieście i Gminie Bierutów w latach 2005-2012	55
Tabela 11. Liczba podmiotów gospodarczych w Mieście i Gminie Bierutów wg sektorów własnościowych (stan na 2012 rok).....	56
Tabela 12. Użytkowanie gruntów rolnych w Mieście i Gminie Bierutów w 2010 roku	57
Tabela 13. Ilość gospodarstw rolnych w Mieście i Gminie Bierutów wg wielkości w 2010 roku.....	58
Tabela 14. Zasoby mieszkaniowe w Mieście i Gminie Bierutów w latach 2009-2011	64
Tabela 15. Gospodarka odpadami w Mieście i Gminie Bierutów w 2012 roku	68

SPIS WYKRESÓW

Wykres 2. Liczba urodzeń i zgonów w Mieście i Gminie Bierutów w latach 2005–2012.....	45
Wykres 3. Przyrost naturalny w Mieście i Gminie Bierutów w latach 2005–2012	46
Wykres 4. Saldo migracji w Mieście i Gminie Bierutów w latach 2005–2012	46
Wykres 5. Struktura wiekowa ludności Miasta i Gminy Bierutów w latach 2005–2012.....	47
Wykres 6. Liczba zatrudnionych i bezrobotnych w Mieście i Gminie Bierutów w latach 2005-2012	55

ZAŁĄCZNIK NR 2: ANALIZA SWOT

ANALIZA SWOT — OBSZAR: POŁOŻENIE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• położenie w niewielkiej odległości od Wrocławia (ośrodek akademicki, stolica Dolnego Śląska) i Oleśnicy (miasto powiatowe)• bliskość rynków zbytu• niewielka odległość do granicy z Niemcami i Czechami• dostępność działek inwestycyjnych pod produkcję i usługi komercyjne• duża powierzchnia niezabudowanych terenów• znaczne kompleksy leśne• położenie na rzeką Widawa	<ul style="list-style-type: none">• mało urozmaicona rzeźba terenu• tereny głównie rolnicze• niewielki udział własności komunalnej we własności gruntów
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">• rozwój turystyki• rozwój rolnictwa ekologicznego i ich zbytu w pobliskich aglomeracjach• promocja Miasta i Gminy Bierutów oraz należących do niej terenów inwestycyjnych	<ul style="list-style-type: none">• emigracja ludności do pobliskich aglomeracji

MOCNE STRONY

Miasto i Gmina Bierutów leży w niewielkiej odległości od Wrocławia (ok. 46 km), Oleśnicy (ok. 16 km), Jelcza-Laskowic (ok. 26 km) i Namysłowa (ok. 14 km). Dzięki temu mieszkańcy Miasta i Gminy Bierutów mogą podjąć pracę w rozwiniętych ośrodkach miejskich, co jest szczególnie korzystne ze względu na wysokie bezrobocie w regionie. Bliskość ośrodka akademickiego (Wrocław) sprzyja młodym ludziom, ponieważ nie muszą oni opuszczać domów rodzinnych oraz ponosić dużych kosztów związanych ze zmianą miejsca zamieszkania. Jest to również duża korzyść dla potencjalnych inwestorów, którzy mają ułatwiony dostęp do bazy naukowej i technologicznej (w szczególności oferowanej przez Politechnikę Wrocławską i Uniwersytet Przyrodniczy) oraz do wykwalifikowanych specjalistów. Oprócz tego duże miejscowości w obrębie Miasta i Gminy Bierutów mogą stanowić potencjalny rynek zbytu dla lokalnych produktów i usług oferowanych przez przedsiębiorstwa oraz

gospodarstwa rolne. Co więcej, niewielka odległość od granicy z Niemcami i Czechami oraz dobre połączenie komunikacyjne stanowi korzystne warunki dla potencjalnych inwestorów zza granicy. Działalność gospodarcza na terenie Miasta i Gminy Bierutów może stać się bardziej opłacalna ze względu na tańszą siłę roboczą oraz dostęp do bazy wykształconej kadry. W przypadku potencjalnego rozwoju turystyki w Mieście i Gminie Bierutów, możliwe stałoby się przyciągnięcie turystów z Niemiec i Czech. Na terenie Miasta i Gminy Bierutów wyznaczone zostały działki inwestycyjne pod produkcję i usługi komercyjne, dzięki czemu możliwe staje się przyciągnięcie inwestorów oraz budowa przedsiębiorstw i zakładów przemysłowych. To z kolei może sprawić, że powstaną nowe miejsca pracy dla okolicznej ludności, poprawi się jakość życia i nastąpi rozwój Miasta i Gminy Bierutów. Duża powierzchnia niezabudowanych terenów stanowi potencjał w zakresie rozwoju mieszkalnictwa. Coraz częściej ludność, w szczególności ludzie młodzi, decyduje się na osiedlanie poza miastem. Należy to wykorzystać i promować tereny gminne, jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania. Duży odsetek powierzchni gruntów stanowią lasy, które urozmaicają krajobraz Miasta i Gminy Bierutów. Lasy pełnią również bardzo ważną rolę w poprawie jakości powietrza, regulują stosunki wodne przez zatrzymywanie wód opadowych i opóźnianie ich spływu do rzek, co zapobiega gwałtownym powodziom i wezbraniom rzek, poprawiają i łagodzą warunki klimatyczne przez zwiększenie wilgotności powietrza i zatrzymywanie pyłów, chronią gleby przed ich zniszczeniem wskutek erozji wodnej i wietrznej oraz dostarczają im materii organicznej. Miasto i Gmina Bierutów położone są nad rzeką Widawą, co tworzy warunki do rozwoju turystyki rekreacyjnej opartej o sporty wodne (kajakarstwo).

SŁABE STRONY

Rzeźba terenu Miasta i Gminy jest słabo urozmaicona, co obniża atrakcyjność turystyczną regionu. Typowo rolniczy charakter jest niekorzystnym zjawiskiem ze względu na brak dywersyfikacji rozwoju obszaru. Mały udział własności komunalnej dotyczącej gruntów utrudnia podejmowanie działań dotyczących nowych inwestycji publicznych oraz prowadzenie optymalnej polityki mieszkaniowej.

SZANSE

Na podstawie mocnych i słabych stron dotyczących położenia analizowanego obszaru, można stwierdzić, że szansą dla Miasta i Gminy Bierutów jest rozwój turystyki rekreacyjnej (w szczególności opartej o sporty wodne — kajakarstwo), agroturystyki, rozwój rolnictwa ekologicznego i sprzedaż lokalnych produktów w pobliskich aglomeracjach, a także promocja Miasta i Gminy Bierutów oraz należących do niej terenów inwestycyjnych.

ZAGROŻENIA

Znacznym zagrożeniem warunkującym rozwój Miasta i Gminy Bierutów jest emigracja ludności do pobliskich aglomeracji, co może spowodować znaczny spadek liczby mieszkańców i opustoszenie miasta oraz wsi.

ANALIZA SWOT — OBSZAR: ŚRODOWISKO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • zasoby piasku i żwiru • umiarkowany klimat • energetyczne prędkości wiatrów • gleby korzystne dla rozwoju rolnictwa • położenie nad Widawą • duże kompleksy leśne • brak dużych zakładów zanieczyszczających lokalne środowisko • budowa zbiornika przeciwpowodziowego 	<ul style="list-style-type: none"> • mało atrakcyjne lasy • monokultura sosnowa • tereny zalewowe • niewielkie zasoby wód powierzchniowych • podwyższona mineralizacja wód • mało urozmaicona rzeźba terenu • brak surowców mineralnych o skali przemysłowej • niewielka odległość od obszaru przemysłowego na terenie Wrocławia — zanieczyszczenie powietrza
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • akcje edukacyjne promujące ekologiczny tryb życia • ochrona przyrody • likwidacja dzikich wysypisk śmieci • budowa wałów przeciwpowodziowych • wykorzystanie rzeki jako atrakcji turystycznej • poprawa jakości wody w rzekach • wykorzystanie źródeł energii odnawialnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby dzikich wysypisk • wzrost ruchu samochodowego • degradacja środowiska • wzrost zanieczyszczenia środowiska

MOCNE STRONY

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów występują złoża piasku i żwiru, które są wykorzystywane na rynku lokalnym, dzięki czemu zaspokajają potrzeby mieszkańców. Miasto i Gminę Bierutów charakteryzuje umiarkowany, ciepły klimat, z okresem wegetacyjnym, który sprzyja rozwojowi rolnictwa. Korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa determinuje również rodzaj gleb oraz stosunki wodne. Sprzyjające wiatry energetyczne mogą stanowić źródło odnawialnej energii, która jest energią czystą niepowodującą zanieczyszczenia powietrza w postaci szkodliwych gazów. Jest to energia stałego kosztu, a konkurencyjność ekonomiczna tego rodzaju energii względem konwencjonalnych źródeł stale wzrasta. Na obszarze Miasta i Gminy nie istnieją większe zakłady przemysłowe, co stwarza korzystne warunki z punktu widzenia przyrody, ponieważ brak przemysłu

pozwała uchronić środowisko naturalne przed zanieczyszczeniami powietrza, wód i gleb. Położenie Miasta i Gminy Bierutów nad rzeką Widawą wiąże się z okresowymi podtopieniami, a w sytuacjach kryzysowych nawet powodziami. Aktualnie budowany (stan na 2013 rok) zbiornik małej retencji *pozwoli uchronić obszar Miasta i Gminy Bierutów od podtopień i powodzi, a także może stanowić obszar rekreacyjny*. Potencjalny rozwój turystyki w Mieście i Gminie Bierutów warunkuje położenie nad Widawą. Nurt rzeki jest odpowiedni do uprawiania sportów wodnych (kajakarstwo). Dużą powierzchnię gruntów gminnych stanowią lasy.

SŁABE STRONY

Lasy na terenie Miasta i Gminy Bierutów są mało atrakcyjne, a ze względu na swą niedostępność, mroczność, niewielką ilość grzybów i jagód stają się nieprzydatne do rekreacji. Drzewostan lasów gminnych stanowią głównie sosny — monokultura jest bardzo niekorzystna, gdyż naraża drzewostan na atak szkodników owadzych. Wiosenne roztopy i obfite opady skutkują podnoszeniem się stanu wody w rzekach. Obszar Miasta i Gminy Bierutów jest szczególnie narażony na podtopienia i powodzie ze względu na położenie nad Widawą, które stanowią zagrożenie dla rolników i ich upraw, infrastruktury gminnej (drogi) oraz domostw. Obszar Miasta i Gminy Bierutów jest ubogi w wody powierzchniowe, co w przyszłości może stanowić barierę w zasilaniu systemów wodociągowych, a w konsekwencji zaopatrywaniu w wodę zakładów i mieszkańców. Wody aktualnie wykorzystywane przez mieszkańców charakteryzują się wysoką mineralizacją, co jest zjawiskiem niekorzystnym. Aby podwyższyć ich jakość należy je uzdatniać, aby usunąć pierwiastki żelaza i manganu. Teren Miasta i Gminy Bierutów leży na obszarze o słabo urozmaiconej rzeźbie terenu. Jak już zostało to omówione czynnik ten znacznie obniża atrakcyjność turystyczną regionu. Na obszarze Miasta i Gminy Bierutów nie występują surowce mineralne o znaczeniu przemysłowym, w związku z czym niemożliwy staje się rozwój przemysłu wydobywczego, a istniejące złoża mogą być wykorzystywane tylko w skali lokalnej. Po dawnej działalności wydobywczej pozostały tereny poeksploatacyjne, które należy rekultywować. Miasto i Gmina Bierutów położone jest w niewielkiej odległości od ośrodka przemysłowego — Wrocławia. Zakłady tam zlokalizowane mają niekorzystny wpływ na jakość powietrza, a wiatry oraz opady atmosferyczne przenoszą zanieczyszczenia nad obszar Miasta i Gminy Bierutów.

SZANSE

Czyste i nieskażone środowisko jest czynnikiem wpływającym na jakość życia mieszkańców, dlatego należy dbać o jego prawidłowy stan, organizując akcje edukacyjne promujące ekologiczny styl życia, chroniąc przyrodę (poprzez tworzenie pomników przyrody, szkółki leśne, ograniczenie emisji zanieczyszczeń), likwidując dzikie wysypiska, które najczęściej zlokalizowane są w lasach, poprawić jakość wód w rzekach (skanalizowanie całego terenu Miasta i Gminy Bierutów). Należy również zwrócić uwagę na odnawialne źródła energii (farmy wiatrowe, kolektory słoneczne, biogaz), które

stanowią alternatywę dla tradycyjnych źródeł, jednak nie powodują degradacji środowiska. Wykorzystując dobre warunki glebowe i bliskość rynku zbytu, należy inwestować w rozwój rolnictwa ekologicznego. Należy również wykorzystać położenie nad Widawą, rozwijając turystykę rekreacyjną, bazującą na sportach wodnych. W celu ochrony Miasta i Gminy Bierutów przed podtopieniami i powodzią należy dokończyć budowę zbiornika przeciwpowodziowego oraz zbudować system wałów przeciwpowodziowych.

ZAGROŻENIA

Zagrożeniem dla środowiska naturalnego Miasta i Gminy Bierutów jest wzrost liczby dzikich wysypisk (co może wynikać ze wzrostu opłat za wywóz śmieci, jest to skutkiem ustawy śmieciowej), wzrost ruchu samochodowego (wiążący się z nadmierną emisją spalin), degradacja środowiska (rozwój przemysłu, niszczenie przyrody), zanieczyszczenie środowiska (zanieczyszczanie rzek i wód powierzchniowych oraz powietrza).

ANALIZA SWOT — OBSZAR: DEMOGRAFIA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym potencjał siły roboczej równowaga liczby urodzeń i zgonów mała gęstość zaludnienia 	<ul style="list-style-type: none"> spadek liczby ludności niski przyrosty naturalny ujemne saldo migracji spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym starzenie się społeczeństwa
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> polityka prorodzinna państwa podniesienie jakości życia mieszkańców promocja Miasta i Gminy Bierutów moda na mieszkanie poza miastem nowe inwestycje rozwój Miasta i Gminy Bierutów wzrost poziomu wynagrodzeń mieszkańców Miasta i Gminy Bierutów 	<ul style="list-style-type: none"> spadek liczby urodzeń wzrost umieralności niekorzystna polityka państwa emigracja ludności do większych miast lub za granicę umowy „śmieciowe” kryzys gospodarczy (brak ożywienia rynku pracy) niska płaca minimalna

MOCNE STRONY

Na terenie Miasta i Gminy Bierutów obserwuje się wzrost ludności w wieku produkcyjnym. Jest to zjawisko korzystne pod względem tworzenia się kapitału siły roboczej, która może podjąć działania mające na celu rozwój przedsiębiorczości na omawianym obszarze. Również potencjalni inwestorzy

(zarówno na terenie Miasta i Gminy Bierutów, jak i w okolicach) mogą wykorzystać stacjonarny kapitał ludzki. Analizując procesy demograficzne można zauważyć w ostatnich latach, stałą tendencję równowagi liczby zgonów i urodzeń. Zjawisko to nie jest zakłócone gwałtownymi zmianami, co pozwala na ustalenie strategii, mającej na celu przeciwdziałanie starzenia się społeczeństwa w dłuższej perspektywie. Stosunek ludności do powierzchni jest dla Miasta i Gminy Bierutów korzystny. Niewielka gęstość zaludnienia świadczy o istniejących możliwościach rozwoju funkcji mieszkaniowej oraz o atrakcyjności terenów.

SŁABE STRONY

Zdecydowanie słabą stroną procesów demograficznych na terenie Miasta i Gminy Bierutów jest niewielka liczba urodzeń, a co za tym idzie niski przyrost naturalny oraz spadek liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym. Zjawisko to wraz ze wzrastającą jakością życia, która implikuje ograniczenie umieralności, powoduje postępowanie procesu starzenia się społeczeństwa. Trend ten zauważalny jest w całej Polsce i ma negatywny wpływ na całą gospodarkę. Mniejsza liczba ludności oraz starsza ludność oznacza mniejszą i starszą siłę roboczą. Implikuje to problem dotyczący systemu emerytalnego (coraz więcej świadczeń musi być wypłacanych, a coraz mniej środków trafia do kasy), zmniejsza się liczba dzieci w przedszkolach i szkołach (trzeba likwidować oddziały oraz zwalniać nauczycieli) oraz ograniczone zostają możliwości rozwoju zarówno o charakterze gminnym, jak i krajowym. W Mieście i Gminie Bierutów spada również liczba ludności (wyjątkiem był rok 2010), co związane jest zarówno z niewielkim przyrostem naturalnym, jak i ujemnym saldem migracji. Ludność zmienia miejsce zamieszkania przede wszystkim z przyczyn ekonomicznych, edukacyjnych i rodzinnych, co uniemożliwia dalszy rozwój Miasta i Gminy Bierutów. Dlatego należy podejmować działania mające na celu zatrzymanie ludności na obszarze Miasta i Gminy Bierutów.

SZANSE

Procesy demograficzne mają znaczny wpływ na procesy ożywienia i rozwoju Miasta i Gminy Bierutów. Implikuje to konieczność przeciwdziałania negatywnym zjawiskom, podejmując działania mające na celu podniesienie jakości życia mieszkańców. Zapewnienie godnych warunków życia (pełne zwodociągowanie, skanalizowanie, gazyfikacja), rozwój życia społecznego i kulturalnego, przyciągnięcie inwestorów, stworzenie miejsc pracy oraz promocja i ciągły rozwój Miasta i Gminy Bierutów, wpłynie pozytywnie na liczbę osiedlającej się na tym obszarze ludności. Kluczowym czynnikiem w poprawie sytuacji demograficznej jest walka z bezrobociem, stworzenie nowych miejsc pracy oraz poprawa warunków finansowych mieszkańców Miasta i Gminy Bierutów. Pomocnym działaniem będą również akcje podjęte na szczeblu krajowym poprzez prowadzenie polityki prorodzinnej (becikowe, zasiłki macierzyńskie, świadczenia rodzinne, ulga podatkowa, wyprawka szkolna, dożywianie dzieci, żłobki, subwencja przedszkolna). Działania te powinny odpowiadać

gospodarczej sytuacji państwa, promować model rodziny 2+2 i więcej, oraz zachęcać młodych ludzi w okresie prokreacji do zakładania rodzin. Poprawnie prowadzone działania na szczeblu krajowym wpłyną pozytywnie na sytuację demograficzną w Mieście i Gminie Bierutów.

ZAGROŻENIA

Negatywny wydzźwięk na sytuację demograficzną Miasta i Gminy Bierutów może mieć niekorzystna polityka państwa. Jeżeli państwo nie podejmie działań sprzyjających poprawie warunków młodych rodziców, ogólnej jakości życia w kraju, nie będzie przeciwdziałać bezrobociu, nie ożywi rynku pracy oraz nie stworzy racjonalnych warunków pracy (np. poprzez eliminację umów „śmieciowych”, wzrost płacy minimalnej), to ludność będzie emigrować do państw, w których poziom i warunki życia są lepsze, liczba urodzeń w Polsce nadal będzie spadać, a społeczeństwo będzie się starzeć, co pogorszy sytuację gospodarczą państwa. Ogólna sytuacja kraju wpływa na procesy zachodzące na poziomie gmin, dlatego też brak podejmowania powyższych działań spowoduje spadek urodzeń i migrację z Miasta i Gminy Bierutów, a co za tym idzie spadnie liczba ludności w tym regionie. Niekorzystnym zjawiskiem jaki może mieć wpływ na demografię jest wzrost umieralności, a brak zapewnienia odpowiedniej opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i warunków życia spowoduje, że liczba zgonów w Mieście i Gminie Bierutów wzrośnie.

ANALIZA SWOT — OBSZAR: INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • działalność świetlic i bibliotek • organizacja przez OKIS imprez kulturalnych i sportowych • Jarmark Bierutowski • miejski stadion sportowy • dobry dostęp do opieki zdrowotnej • działalność domu dziecka oraz pogotowia opiekuńczego • działalność stowarzyszeń, fundacji, PCK, ZHP • Dom Ziemi Bierutowskiej • Uniwersytet III Wieku • Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • dobry stan bezpieczeństwa i porządku publicznego • zaangażowanie mieszkańców w życie Miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • przeciętny stan szkół • słabe zaplecze sportowe

i Gminy Bierutów <ul style="list-style-type: none"> • aktywność kulturowo-sportowa w mieście i na wsi • zaplecze oświatowe zabezpieczające potrzeby mieszkańców 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • remont i rozbudowa szkół • budowa boisk • organizacja imprez aktywizujących społeczność gminną • aktywna działalność władz gminnych • pozyskanie środków finansowych na działalność kulturalną oraz edukacyjną Miasta i Gminy Bierutów 	<ul style="list-style-type: none"> • brak środków na inwestycje • emigracja ludności do większych miast • pobieranie nauki przez uczniów w Oleśnicy lub Wrocławiu • rozwój społeczeństwa Internetowego i ograniczenie aktywności społecznej

MOCNE STRONY

Miasto i Gmina Bierutów zapewnia mieszkańcom dużo możliwości rozwoju ich życia kulturalnego i społecznego. Mogą oni korzystać z działających świetlic, bibliotek, Stadionu Miejskiego oraz brać udział w imprezach (charakterystycznym corocznym wydarzeniem jest Jarmark Bierutowski, pełniący rolę dni miasta) organizowanych przez władze gminne i Ośrodek Kultury i Sportu w Bierutowie. Na terenie Miasta i Gminy Bierutów działają dwa stowarzyszenia, fundacja, PCK Bierutów oraz Hufiec Bierutów, Klub Modelarski, Zespół Pieśni i Tańca, Uniwersytet III Wieku, Dom Ziemi Bierutowskiej oraz liczne kluby sportowe. Organizacje te wspierają różnego rodzaju inicjatywy, zrzeszają mieszkańców, a dzięki temu wzrasta ich zaangażowanie w życie Miasta i Gminy Bierutów. Ludność oprócz dostępu do inicjatyw kulturalnych posiada również dobry dostęp do opieki społecznej i zdrowotnej, co w znacznym stopniu poprawia jakość życia i eliminuje konieczność dojazdu do większych miast, aby skorzystać z podstawowego doradztwa medycznego. Atutem jest także działalność Domu Dziecka i Pogotowia Opiekuńczego. Dzięki nim dzieci i młodzież niemająca rodziców i pochodząca z zaniedbanych środowisk oraz ofiary przemocy domowej mają zapewniony byt i lepszy start w dorosłość. Stan bezpieczeństwa i porządku publicznego jest na bardzo dobrym poziomie. Dzięki temu mieszkańcom nie zagraża rozwój środowiska przestępczego oraz demoralizacja społeczeństwa.

SŁABE STRONY

Słabą stroną dotyczącą infrastruktury społecznej jest przeciętny stan szkół. Nie wszystkie placówki wyposażone są w salę gimnastyczną i boisko, a stan budynków nie jest zadowalający. Czynniki te wpływają na ogólne odczucia dzieci i rodziców dotyczące jakości nauki w szkołach.

SZANSE

Szansą na niwelowanie słabych stron i wykorzystanie potencjału Miasta i Gminy Bierutów jest poprawa stanu szkół. Rozbudowa (w tym budowa boisk) i remonty pozwoliłyby na poprawę jakości zajęć w szkołach. Aktywność władz gminnych i środki na działalność kulturalną i edukacyjną pozwoliłyby natomiast na aktywizację społeczności miejskiej i wiejskiej.

ZAGROŻENIA

Brak środków własnych na inwestycje lub niestranie się o zewnętrzne źródła finansowania spowoduje brak inwestycji w remonty i rozbudowę szkół. To z kolei może spowodować przenoszenie dzieci do placówek w innych miejscowościach (w Oleśnicy, Wrocławiu). Brak aktywnej działalności gmin, osłabione życie kulturalne i społeczne ludności może wiązać się z ich migracjami, co zmniejszy liczbę mieszkańców Miasta i Gminy Bierutów. Negatywny wpływ na aktywność mieszkańców Miasta i Gminy Bierutów może mieć rozwój społeczeństwa internetowego, co skutkuje zamykaniem się mieszkańców na nowe znajomości i kontakty z innymi oraz rezygnacją z uczestnictwa w życiu kulturalnym regionu.

ANALIZA SWOT — OBSZAR: GOSPODARKA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• stały poziom zatrudnienia• wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych• małe zakłady pracy• bogate walory krajobrazowe• aktywna działalność władz Miasta i Gminy Bierutów• szlaki turystyczne, rowerowe i kajakowe (szlak konny⁶)• strefa ruchu turystyczno-rekreacyjnego rzeki Widawy• zabytkowy charakter miasta Bierutów• jakościowo dobre i średnio dobre gleby• sprzyjające warunki klimatyczne do rozwoju rolnictwa• istnienie dużych gospodarstw rolnych	<ul style="list-style-type: none">• wzrost i wysoka stopa bezrobocia• brak dużych przedsiębiorstw• słaba baza noclegowa• duża ilość małych gospodarstw rolnych• niszcząca część zabytkowa oraz niski poziom estetyki Bierutowa
SZANSE	ZAGROŻENIA

⁶ Szlak konny jest w trakcie realizacji — stan na XI 2013

<ul style="list-style-type: none"> • budowa przystani kajakowej • inwestycje w rozwój ścieżek rowerowych • budowa systemu informacji i promocji turystycznej • rozwój bazy noclegowej • renowacja zabytków i odnowa miasta Bierutów • zagospodarowanie terenu budujące wzrastającą atrakcyjność Miasta i Gminy Bierutów • działania mające na celu przekwalifikowania osób bezrobotnych • promocja Miast i Gminy Bierutów jako terenu pod inwestycje • rozwój działalności agroturystycznej • produkcja ekologicznej żywności • rozwój rynku przetwórstwa rolnego na terenie Miasta i Gmin • wzrost zapotrzebowania na turystykę weekendową • wzrost świadomości ekologicznej • pozyskanie środków z zewnętrznych źródeł finansowania 	<ul style="list-style-type: none"> • brak środków finansowych na nowe inwestycje • likwidacja zakładów pracy • wzrost liczby bezrobotnych • odpływ młodych, przedsiębiorczych ludzi z Miasta i Gminy Bierutów • kryzys gospodarczy i finansowy • niekorzystna polityka państwa • umowy „śmieciowe” • brak inwestycji mających na celu stworzenie nowych miejsc pracy
---	--

MOCNE STRONY

Na obszarze Miasta i Gminy Bierutów obserwowany jest stały poziom zatrudnienia, co stanowi jego mocną stronę, gdyż brak gwałtownych zmian w strukturze zatrudnienia nie rodzi potrzeb do nagłego podejmowania działań mających na celu pomoc potencjalnym nowym bezrobotnym. Jest to również korzystna sytuacja dla ludności znajdującej zatrudnienie na terenie Miasta i Gminy Bierutów, gdyż nie muszą się oni obawiać nagłych zmian i zwolnień. Niewielkie zakłady pracy nie są uciążliwe dla środowiska naturalnego, dzięki czemu nie ulega ono degradacji. Wśród mieszkańców zauważalny jest wzrost poziomu przedsiębiorczości, objawiający się wzrastającą liczbą podmiotów gospodarczych. Inicjatywy mieszkańców tworzą miejsca pracy, zwiększają atrakcyjność oraz stanowią możliwość jej rozwoju. Rolnictwo Miasta i Gminy Bierutów rozwija się dzięki dobrym warunkom klimatycznym i jakościowo dobrym glebom, a rolniczy charakter potęgowany jest przez dominację dużych gospodarstw rolnych, co sprzyja osiąganiu lepszych plonów, wydajniejszej pracy, a także pozwala na nowe inwestycje, dzięki którym możliwe staje się konkurowanie na rynku rolniczym. Korzystne

warunki do rozwoju turystyki rekreacyjnej stwarza rzeka Widawa — bogactwo walorów krajobrazowych oraz możliwość rozwoju kajakarstwa. Ożywienie tego sportu jest możliwe za sprawą odpowiedniego nurtu rzeki, dzięki któremu istnieje szlak kajakowy Bierutów – Wrocław oraz strefa ruchu turystyczno-rekreacyjnego rzeki Widawy. Bogactwo fauny terenów przybrzeżnych przyciąga turystów, w szczególności z pobliskich miejscowości. Miasto i Gmina Bierutów może pochwalić się również szlakami wędrówki pieszej i rowerowej. Atrakcyjne trasy są ciekawą alternatywą spędzania wolnego czasu, a odpowiednio utrzymywane i rozwijane mogą przyciągnąć turystów weekendowych z okolic, czemu sprzyja również zabytkowy charakter Miasta Bierutów.

SŁABE STRONY

Negatywnym zjawiskiem na terenach Miasta i Gminy Bierutów jest wysokie bezrobocie, które jest problemem nie tylko gminnym, ale również powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim. Kryzys gospodarczy, informatyzacja, komputeryzacja pracy i polityka państwa (a w Mieście i Gminie Bierutów dodatkowo brak dużych zakładów, zapewniających miejsca pracy) powodują, że poziom bezrobocia pozostaje na wysokim poziomie. Implikuje to niską jakość życia mieszkańców, ubóstwo i konieczność korzystania z pomocy społecznej. Rozwój rolnictwa jest ograniczony przez dużą ilość małych gospodarstw rolnych, co powoduje brak możliwości podejmowania inicjatyw na dużą skalę, które wiążą się z dużymi korzyściami. Potencjalnemu rozwojowi turystyki na terenie Miasta i Gminy Bierutów zagraża brak odpowiedniej, zaspokajającej potrzeby potencjalnych turystów bazy noclegowej oraz niszcząca część zabytkowa, jak i niski ogólny poziom estetyki Bierutowa.

SZANSE

Możliwością jaka stoi przed Miastem i Gminą Bierutów, w obliczu rosnącej popularności turystyki weekendowej, jest rozwój turystyki rekreacyjnej opartej o rzekę Widawę. Aby ją ożywić należałoby wybudować przystań kajakową oraz rozwinąć bazę noclegową, co pozwoliłoby na dłuższe pobyty turystów i rozwój regionu. Miasta i Gminy Bierutów powinna również podejmować inwestycje mające na celu rozwój ścieżek rowerowych, na które rośnie zapotrzebowanie, renowację zabytków oraz odnowę i nadanie estetycznego wyglądu miastu Bierutów. Rolniczy charakter Miasta i Gminy Bierutów można wykorzystać w celu budowy zaplecza agroturystycznego. Wszystkie powyższe elementy wraz z utworzeniem systemu informacji i promocji turystycznej spowodują wzrost atrakcyjności turystycznej Miasta i Gminy Bierutów. Alternatywą na ożywienie Miasta i Gminy Bierutów jest rozwój produkcji ekologicznej żywności, ponieważ w dzisiejszym skażonym środowisku oraz przy ciągle rosnącej świadomości ekologicznej, konsumenci poszukują zdrowych produktów, które będą pozbawione szkodliwych substancji. Rolniczy charakter Miasta i Gminy Bierutów daje szansę również na rozwój przetwórstwa rolnego. Bliskość źródeł płodów rolnych oraz rynków zbytu jest korzystny dla potencjalnych inwestorów. W celu przeciwdziałania bezrobociu należy

podejmować działania przekwalifikujące mieszkańców oraz tworzyć tereny pod inwestycje, które zapewnią miejscowej ludności miejsca pracy. Szansą na powodzenie powyższych wskazań jest pozyskanie i właściwe wydatkowanie środków pozyskanych z zewnętrznych źródeł.

ZAGROŻENIA

Zagrożeniami jakie Miasto i Gmina Bierutów może napotkać dążąc do wykorzystania przedstawionych powyżej szans jest z pewnością niekorzystna polityka państwa. Brak działań podejmowanych na szczeblu ogólnokrajowym dotyczących walki z bezrobociem, niekorzystne warunki rozwoju przedsiębiorczości oraz wysokie podatki powodują, że przedsiębiorstwa zatrudniają minimalną liczbę pracowników, oferując najniższe wynagrodzenie (często w oparciu o umowy „śmieciowe”). Sytuacja ta często zmusza ludność do pracy „na czarno”. Niekorzystna polityka państwa, kryzys gospodarczy i finansowy powodują dodatkowo problemy przedsiębiorstw, a w konsekwencji ich likwidację, masowe zwolnienia i wzrost bezrobocia. Kolejnym ryzykiem jest brak środków finansowych na realizację nowych inwestycji (w zakresie turystyki, rolnictwa), ich niewłaściwe wykorzystanie oraz brak inicjatyw mających na celu tworzenie nowych miejsc pracy. Brak miejsc pracy i wzrost bezrobocia mogą spowodować odpływ młodych i wykształconych ludzi z obszaru Miasta i Gminy Bierutów. Konsekwencją tych działań będzie zubożenie intelektualne społeczności.

ANALIZA SWOT — OBSZAR: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dobre połączenie komunikacyjne z dużymi ośrodkami miejskimi • dobra komunikacja autobusowa w Bierutowie oraz Solnikach Wielkich • zelektryfikowana linia kolejowa • dobry stan sieci telekomunikacyjnej • pełne zwodociągowanie Miasta i Gminy Bierutów • rozwój technologiczny Urzędu Miasta i Gminy Bierutów 	<ul style="list-style-type: none"> • duże zagęszczenie zabudowy mieszkalnej • wzrost liczby odpadów i ścieków • słaba komunikacja autobusowa na wsiach • duża ilość spalin • słaba sieć kanalizacyjna • brak sieci gazowej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości dróg • budowa nowych osiedli mieszkaniowych • promocja Miasta i Gminy Bierutów jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania 	<ul style="list-style-type: none"> • zanieczyszczenie środowiska: powietrza, wód i gleb • emigracja ludności do większych miast • brak środków pieniężnych na nowe inwestycje

• moda na mieszkanie poza miastem • inwestycje w rozbudowę kanalizacji, wodociągów i sieci gazowej	

MOCNE STRONY

Miasto i Gmina Bierutów mają dobre połączenie komunikacyjne z dużymi ośrodkami miejskimi, takimi jak Oleśnica, Kluczbork, Strzelin i Wrocław oraz z Niemcami. Jest to korzystne dla mieszkańców, którzy podejmują pracę poza granicami Miasta i Gminy Bierutów, a także dla potencjalnych inwestorów. Dodatkowo Bierutów oraz Solniki Wielkie posiadają dobrze rozwiniętą komunikację autobusową, ułatwiającą dojazdy do Oleśnicy. Przez obszar gminny przebiega również sieć zelektryfikowanej kolei, która jest mniej uciążliwa dla środowiska naturalnego (nie zanieczyszcza powietrza). Teren Miasta i Gminy posiada dobrze rozwiniętą sieć telekomunikacyjną i komórkową, która ułatwia kontakt telefoniczny oraz Internetowy mieszkańców. Sieć wodociągowa obejmuje swym zasięgiem całe Miasto i Gminę Bierutów, co znacznie wpływa na jakość życia mieszkańców. Urząd Miejski prężnie rozwija się pod względem technologicznym. Planowane działania informatyzacji urzędu w znacznym stopniu usprawnią pracę personelu, poprawią komunikację w urzędzie, a także usprawnią obsługę petentów.

SŁABE STRONY

Miasto i Gmina Bierutów nie posiada sieci gazowej, a sieć kanalizacyjna jest dość słaba. Elementy te negatywnie wpływają na jakość życia mieszkańców. Brak rozwiniętej sieci kanalizacyjnej powoduje, że ścieki odprowadzane są często prosto do rzek oraz rowów. Ścieki docierające do wód podskórnych powodują wzrost zawartości substancji organicznych i biogenych związków fosforu oraz azotu w wodach. Wskutek zużywania tlenu do procesów samooczyszczania, pogorszeniu ulegają warunki tlenowe w wodzie. Rozwój konsumpcjonizmu i duża liczba mieszkańców powoduje wzrost liczby odpadów i ścieków oraz zużycia wody, co dodatkowo wzmacnia negatywny wydzźwięk braku pełnej sieci kanalizacyjnej. Wzrastająca liczba odpadów oraz zmiany prawne dotyczące gospodarowania odpadami powodują, że powstają nielegalne wysypiska śmieci (zwykle zlokalizowane w lasach), które zanieczyszczają lokalne środowisko. Ludzie spalają również odpady w własnym zakresie, co wzmacnia zanieczyszczenie powietrza. Gminne wysypisko śmieci zostało zlikwidowane. Niestety pozostałości po nim należy odpowiednio zrekultywować, aby nie doprowadzić do skażenia środowiska oraz nadać tym terenom atrakcyjny wygląd. Dojazd ludności w celach zarobkowych do innych miejscowości oraz ogólne wzmożenie ruchu na drogach przebiegających przez teren Miasta i Gminy Bierutów powoduje wzrost emisji spalin, co z kolei powoduje wzrost zanieczyszczenia powietrza. Poza Bierutowem i Solnikami Wielkimi miejscowości gminne nie posiadają rozwiniętej komunikacji autobusowej.

Utrudnia to w znacznym stopniu dojazdy do pracy i szkół miejscowej ludności. Jak już wcześniej zostało wspomniane ogólna gęstość zaludnienia w Mieście i Gminie Bierutów nie jest wysoka. Natomiast tereny mieszkaniowe, szczególnie w Bierutowie, charakteryzują się stosunkowo dużym zagęszczeniem zabudowy i liczbą osób/m², co często może wpływać niekorzystnie na komfort życia mieszkańców.

SZANSE

Szansą na rozwój oraz poprawę jakości życia mieszkańców są inwestycje poprawiające jakość dróg, stan skanalizowania i gazyfikacji mieszkańców Miasta i Gminy Bierutów. Poprawa tych elementów wraz z rozwojem budownictwa mieszkalnego, promocją Miasta i Gminy jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania oraz ogólną modą na mieszkanie poza miastem, może przyczynić się do wzrostu liczby ludności chcącej zamieszkać na analizowanym obszarze.

ZAGROŻENIA

Zagrożeniem wynikającym z mankamentów infrastruktury technicznej jest wzrost zanieczyszczenia wód, gleb i powietrza oraz migracja ludności do innych miejscowości (o lepszym stanie infrastruktury, która jest w stanie zapewnić wyższy poziom życia). Elementy te mogą zostać pogłębione przez brak środków pieniężnych na nowe inwestycje, mające na celu poprawę stanu infrastruktury technicznej oraz związanymi z nią elementów.

ANALIZA SWOT — OBSZAR: POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • wymiany młodzieży, nauczycieli • wspólne imprezy okolicznościowe • zapoznanie mieszkańców z inną kulturą 	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca międzynarodowa tylko z jednym miastem partnerskim
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • pozyskanie innych miast partnerskich • pozyskanie zagranicznych inwestorów • stypendia zagraniczne dla najlepszych uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> • bariery językowe • bariery kulturowe

MOCNE STRONY

Miasto i Gmina Bierutów współpracuje z niemieckim miastem Bernstadt auf dem Eigen. Dzięki zaangażowaniu się we współpracę mieszkańców najmniejszych jednostek samorządu terytorialnego z różnych krajów stosunki między narodami nie odbywają się na poziomie rządów, najwyższych przedstawicieli państwa czy organizacji międzynarodowych, ale na poziomie społeczności lokalnych. Taka forma kooperacji prowadzi do lepszego poznania oraz zbliżenia się społeczeństwa państw,

a dzięki wymianie doświadczeń na polu różnych dziedzin przyczynia się do usprawnień chociażby w zakresie gospodarki lokalnej i wpływa na ogólne poszerzenie wiedzy. Współpraca międzynarodowa ma pozytywny wpływ na rozwój Miasta i Gminy Bierutów. Wymiana młodzieży, nauczycieli, uczestniczenie delegacji władz miast partnerskich w imprezach okolicznościowych i świętach, organizowanie meczów drużyn piłki nożnej pozwala na rozwój integracji międzynarodowej, wymianę dobrych praktyk oraz promocję Miasta i Gminy Bierutów na arenie międzynarodowej.

SŁABE STRONY

Miasto i Gmina Bierutów współpracuje tylko z jednym miastem partnerskim, co nie jest korzystne ze względu na konieczność dywersyfikacji kierunków współpracy z jednostkami, zarówno na terenie Polski, jak i za granicą.

SZANSE

Do szans jakie należałoby wykorzystać, aby zapewnić rozwój Miasta i Gminy Bierutów jest pozyskanie nowych miast partnerskich, zarówno w kraju, jak i poza jego granicami. Współpraca ta pozwoliłaby na dywersyfikację kierunków rozwoju, pozyskanie inwestorów i partnerów do realizacji różnych projektów (np. stypendia zagraniczne, wyjazdy integracyjne) oraz promocję Miasta i Gminy za granicą.

ZAGROŻENIA

Przy realizacji współpracy z jednostkami zagranicznymi barierą mającą negatywny wpływ na jej wynik jest przede wszystkim bariera językowa i kulturowa. Odmienny styl komunikacji, zachowań oraz język potrafią doprowadzić do zerwania partnerstwa. Należy więc pokonywać owe bariery i być otwartym na obce zwyczaje.

SPRAWOZDANIE
z przebiegu konsultacji społecznych
dotyczących tworzenia
Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów
na lata 2014–2020

Bierutów, marzec 2014

Podstawowym celem przeprowadzania konsultacji społecznych na terenie Miasta i Gminy Bierutów było stworzenie możliwości udziału w pracach nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy jak najszerszemu kręgowi zainteresowanych podmiotów; możliwie jak najszersze poinformowanie społeczności o budowaniu Strategii Rozwoju; wybór optymalnych, akceptowalnych przez społeczność założeń i kierunków rozwoju do Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów; wsparcie w procesie decyzyjnym związanym z budowaniem Rozwoju Miasta i Gminy. Proces ten stwarza możliwość przedstawienia uwag, opinii i propozycji zapisów do dokumentów strategicznych partnerom społecznym i gospodarczym, a także wszystkim zainteresowanym obywatelom. Niewątpliwie taka partycypacja przyczynia się do budowania pozytywnego wizerunku administracji publicznej i transparentności podejmowanych przez nią działań oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Spotkanie odbyło się w godzinach między 10:00 a 13:00 dn. **14 marca 2014 r. w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Bierutowie** znajdującego się przy ul. Moniuszki 12. Mając na uwadze ustawowy wymóg przeprowadzania konsultacji społecznych, spotkanie miało charakter otwarty, a informacja o jego organizacji była dostępna na stronie internetowej Urzędu oraz na tablicy ogłoszeń na terenie Urzędu⁷.

Spotkanie odbyło się według następującego porządku:

1. Powitanie gości — zastępca Burmistrza p. Andrzej Czechowski.
2. Omówienie problematyki oraz metod pracy podczas konsultacji społecznych.
3. Prezentacja raportu z badań ankietowych (stanowiącego załącznik do niniejszego sprawozdania).
4. **Warsztaty** — wypracowanie założeń strategicznych Miasta i Gminy Bierutów w ramach perspektywy 2014
 - a. identyfikacja celów i kierunków rozwoju w podziale na kluczowe obszary problematyczne w szczególności służba zdrowia, rynek pracy i przedsiębiorcy, opieka społeczna, oświata, policja i OSP
 - b. kluczowe inwestycje w okresie 2014–2020.

⁷ Zob. postanowienia ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.).

KOMUNIKACJA Z UCZESTNIKAMI SPOTKANIA

Mieszkańcy, przedsiębiorcy oraz organizacje pozarządowe miały możliwość udziału w badaniu ankietowym przeprowadzonym w lutym 2014 r. Oprócz pytań zamkniętych, ankieta zawierała pytania otwarte, dzięki czemu zainteresowana jednostka mogła dodatkowo wskazać obszary istotne z jej punktu widzenia. Do ankiet została dołączona karta zadań. Ankiety były przeprowadzane zarówno w formie papierowej (dostępne w Urzędzie, a także w jednostkach administracji samorządowej na terenie Miasta i Gminy), jak i w formie elektronicznej.

WARSZATY

Część pierwsza: wizja Miasta i Gminy Bierutów za 10 lat

- Miasto i Gmina z rozwiniętą turystyką i budownictwem jednorodzinnym,
- Region ze stabilnym zatrudnieniem,
- Rozwój przedsiębiorczości rolno-spożywczej w oparciu o silne rolnictwo; rozwój turystyczno-rekreacyjny z wykorzystaniem walorów terenu,
- Nowe przedszkole na terenie Miasta; bieżnia lekkoatletyczna; zbiornik na Widawie; rewitalizacja parku,
- Stworzenie nowych miejsc pracy poprzez pozyskanie inwestorów; zwiększenie miejsca do rekreacji,
- Kontakt z miastami ościennymi; rozwój turystyczny,
- Nowe przedszkole; budowa zbiornika wodno-rekreacyjnego,
- Doprowadzona instalacja gazowa; wyremontowane budynki, jezdnie, chodniki,
- Budowa przedszkola; rozwój turystyczny,
- Powstanie zalewu; instalacja gazowa w Mieście,
- Budowa przedszkola, rozwój Miasta i Gminy ukierunkowany na rozwój dzieci i młodzieży; poprawa infrastruktury technicznej (w szczególności dróg),
- Aktywizacja działalności gospodarczej; rozbudowa infrastruktury drogowej,
- Powstanie zalewu wraz z towarzyszącą infrastrukturą (gastronomiczną, techniczną).

Podsumowując: podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych mieszkańcy zaprezentowali bogate i różnorodne wyobrażenie Miasta i Gminy za 10 lat. Świadczy to o wysokiej aktywności lokalnej wspólnoty oraz o zaangażowaniu przedstawicieli wspólnoty lokalnej w rozwój Miasta i Gminy. Wśród najczęstszych wymienianych obszarów znalazła się wizja Miasta i Gminy Bierutów jako miejsca:

- Ekologicznego, z szeroko rozwiniętą turystyką.
- Sprzyjającego rozwojowi dzieci i młodzieży.
- Otwartego na potrzeby mieszkańców w zakresie spędzania czasu wolnego.
- Sprzyjającemu rozwojowi przedsiębiorczości z dobrze rozwiniętą infrastrukturą.

Część druga: priorytetowe kierunki rozwoju (zadania strategiczne) na lata 2014–2020.

Zaprezentowano dwie wizje rozwoju Miasta i Gminy Bierutów:

CEL I: ROLNICTWO I TURYSTYKA

Rozwój ciągów komunikacyjnych poprzez:

- Dostęp stałej komunikacji,
- Rozwój sieci dróg lokalnych; ścieżek rowerowych.

Aktywizacja wolnej przestrzeni poprzez:

- Współdziałanie z gminami ościennymi,
- Współpraca z Lasami Państwowymi,
- Wykorzystanie doświadczenia i wiedzy rolników,
- Rozwój bazy i rynków zbytu dla rolnictwa,
- Odpowiednia reklama i monitorowanie,
- Sukcesywne monitorowanie efektów podjętych działań zmierzających do promocji Miasta i Gminy.

Rozwój usług:

- Rozwój małej gastronomii,
- Rozwój agroturystyki,
- Wykorzystanie umiejętności lokalnej ludności,
- Wykorzystanie walorów terenów Natura 2000.

CEL II: ROZWÓJ TURYSTYKI

poprzez:

1. Budowę zbiornika retencyjnego.
2. Rekreację.
3. Wypoczynek.
4. Wędkarstwo.
5. Zabudowę letniskową.
6. Przystań.
7. Budowę krytego kompleksu basenowego (sauny suche i mokre, zjeżdźalnie).

8. Rewitalizację parków:

- nowe nasadzenia,
- ścieżki,
- place zabaw,
- uporządkowanie zaniedbanych parków.

9. Rozwój turystyki konnej, rowerowej oraz agroturystyki:

- wspieranie lokalnych zespołów ludowych i telnetów,
- produkty lokalne,
- promowanie agroturystyki,
- promowanie kultywowania lokalnych tradycji.
- obszary Natura 2000 – wykorzystanie cennych walorów przyrodniczych,

10. Infrastrukturę drogową:

- Doprowadzenie dobrej jakości dróg do terenów aktywizacji gospodarczej,
- Budowa i uzupełnienie oświetlenia ulicznego.

11. Rewitalizację zabytków:

- Odbudowa rynku,
- Uporządkowanie starych podziemnych korytarzy,
- Remont murów,
- Rewitalizacja kamienic.

12. Promocja Miasta i Gminy Bierutów.

13. Stworzenie dobrych połączeń PKS, PKP.

Część trzecia: zadania szczegółowe

Wśród przykładowych zadań, które powinny być ujęte w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów 2014–2020 znalazły się:

Grupa I — zagrożenia dla Miasta i Gminy Bierutów, na które należy położyć nacisk:

1. Wyludnienie: stworzenie nowych miejsc pracy,
2. Bezpieczeństwo drogowe:
 - Modernizacja drogi wojewódzkiej w Bierutowie,
 - Ograniczenie ruchu kołowego (głównie tirów) na drodze powiatowej w Wabienicach,
 - Budowa chodników wzdłuż drogi powiatowej w Zbytowej i Gorzesławiu,

3. Komunikacja: brak połączeń PKS Miasta i Gminy Bierutów; połączenia PKP (szynobus, zbyt mała częstotliwość).
4. Bezpieczeństwo publiczne: niebezpieczne psy lub psy pozostające bez dozoru; mała skuteczność oraz mała liczba interwencji policji,
5. Ochrona środowiska: nielegalne wysypiska przy drogach powiatu i w lasach, spalanie niewłaściwych substancji w piecach; słabe wykorzystanie możliwości podłączenia do zbiorczej kotłowni,
6. Zdrowie: mała dostępność specjalistów na terenie Miasta i Gminy; słaba profilaktyka dzieci i młodzieży,
7. Edukacja: mała ilość zajęć pozalekcyjnych; słaby stan techniczny budynku przedszkola,
8. Rynek pracy: brak rozwoju mikro i makro przedsiębiorstw; brak odpowiedniej infrastruktury technicznej,
9. Rolnictwo: brak rynków zbytu na sezonowe produkty rolne, zanik przetwórstwa.

Grupa II — szanse na rozwój Miasta i Gminy Bierutów:

1. Połączenie drogi 451 z drogą S8; ułatwienie dostępu do terenów aktywizacji gospodarczej na terenie Miasta i Gminy; odciążenie miasta z tirów,
2. Promowanie produktów i tradycji lokalnej,
3. Rewitalizacja zabytków (rynek, ratusz, wieża, zamek, kamienice),
4. Rewitalizacja parków (Bierutów, Wabienice, Karwiniec, Paczków),
5. Organizacja zajęć dodatkowych w Hali Sportowej dla dzieci,
6. Budowa bieżni lekkoatletycznej przy SP,
7. Modernizacja dróg (w szczególności odcinków położonych „za torami”),
8. Budowa zbiornika retencyjnego,
9. Kontynuacja budowy chodników na wsiach,
10. Modernizacja i wyposażenie świetlic wiejskich,
11. Modernizacja infrastruktury kolejowej,
12. Nowoczesne zaplecze techniczne dla przedszkola, SP, gimnazjum, ZSP.

PODSUMOWANIE

Przeprowadzone konsultacje społeczne miały na celu otwarcie dyskusji nt. kierunków rozwoju Miasta i Gminy Bierutów, wytyczenie wizji i celów, a także zaproponowanie konkretnych rozwiązań. Proces ten nie jest zamknięty. W dalszej części prac nad budową Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów na lata 2014–2020 zainteresowane podmioty będą miały możliwość wypowiedzenia się w sprawie, zgłaszania uwag, opinii.

RAPORT Z BADAŃ ANKIETOWYCH

Miasto i Gmina Bierutów w opinii mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych

Bierutów, marzec 2014

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp
 - 1.1. Cel i metoda badań
 - 1.2. Charakterystyka próby badawczej
2. Miasto i Gmina Bierutów w percepcji mieszkańców, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych
 - 2.1. Analiza na podstawie ankiet dla mieszkańców
 - 2.2. Analiza na podstawie ankiet dla przedsiębiorstw
 - 2.3. Analiza na podstawie ankiet dla organizacji pozarządowych
3. Sugerowane kierunki rozwoju Miasta i Gminy Bierutów
4. Wnioski

WSTĘP

Badanie ankietowe zostało zrealizowane na zlecenie Burmistrza Miasta i Gminy Bierutów w ramach opracowywanej Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów. Objęto nim reprezentatywną grupę mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych, pochodzących z obszaru Gminy.

Raport powstał w oparciu o dane z niniejszego badania ankietowego przeprowadzonego na terenie Miasta i Gminy Bierutów w lutym 2014 r., na potrzeby którego przygotowano 3 rodzaje ankiet:

- dla mieszkańców Miasta i Gminy Bierutów,
- dla przedsiębiorstw posiadających siedzibę lub działających na obszarze Miasta i Gminy Bierutów.
- dla organizacji pozarządowych posiadających siedzibę lub działających na obszarze Miasta i Gminy Bierutów.

W tak sformułowanym kształcie badania ankietowego przyjęto możliwość wypełnienia więcej niż jednej ankiety. Dla przykładu, jeśli mieszkaniec jest równocześnie właścicielem firmy oraz członkiem stowarzyszenia, to miał możliwość wypełnienia trzech ankiet. Przyjęto, że inna jest percepcja mieszkańca, przedsiębiorcy oraz organizacji pozarządowej, gdyż podmioty te mają zupełnie inne problemy, cele, zakres działań, potrzeby, oczekiwania, a także relacje z samorządem terytorialnym.

Układ przedstawionych wyników stanowi odzwierciedlenie zrealizowanych ankiet. Opracowanie składa się z uwag metodologicznych, charakterystyki badanej populacji oraz tabel zawierających wyniki udzielonych odpowiedzi na pytania zawarte w arkuszach formularzy.

CEL I METODA BADAŃ

Realizacja niniejszego projektu badawczego stanowi integralną część prac nad „Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów”. Zgodnie z założeniem, dokument ten ma nakreślać najważniejsze cele, do których dążyć będzie Miasto i Gmina Bierutów w perspektywie 2014–2020⁸.

⁸ Termin Miasto i Gmina jest rozumiany w niniejszym raporcie jako obszar terytorialny. Nie należy go mylić z organem wykonawczym administracji publicznej jakim jest Burmistrz oraz Urzędem Miejskim, który jest aparatem pomocniczym Burmistrza.

Kształt kwestionariuszy użytych do badania ankietowego i problematyka zawarta w poszczególnych formularzach wychodzi naprzeciw problemom istotnym z punktu rozwoju Miasta i Gminy Bierutów.

Celem ankiety skierowanej do mieszkańca było przede wszystkim zbadanie poziomu jakości życia w Mieście i Gminie Bierutów. A zatem w szczególności istotne było zebranie informacji o problemach, potrzebach i oczekiwaniach poszczególnych obywateli z Miasta i Gminy. Było to badanie ukierunkowane na zgromadzenie danych o subiektywnych odczuciach mieszkańców jednak nie w znaczeniu indywidualnych potrzeb, a w formie opinii społeczeństwa Miasta i Gminy Bierutów w ogóle. Respondenci odpowiadali także na pytania dotyczące m.in. oceny realizacji zadań i inwestycji na terenie gminy w podziale na kategorie takie, jak edukacja, bezpieczeństwo, rekreacja, kultura. Odpowiadający ponadto mogli wskazać, który obszar rozwoju powinien stanowić ich zdaniem priorytet działań Miasta i Gminy w latach 2014–2020.

Ankieta dedykowana przedsiębiorcom była narzędziem badawczym do zobrazowania oceny prowadzenia działalności gospodarczej pozarolniczej/rolniczej oraz możliwości jej rozwoju na obszarze Miasta i Gminy Bierutów.

Kwestionariusz przeznaczony dla organizacji pozarządowych miał na celu przedstawienie problematyki dotyczącej prowadzenia działalności pożytku publicznego, zebranie informacji o ich sytuacji, możliwościach rozwoju, a także o współpracy z administracją publiczną w Mieście i Gminie Bierutów.

Należy przy tym zaznaczyć, że kategorie wyżej wskazanych ankiet nie dotyczyły tylko zadań realizowanych przez samorząd terytorialny na poziomie Miasta i Gminy, ale także poruszały kwestie, za które odpowiedzialność spoczywa na poziomie Powiatu czy innych jednostek centralnych realizujących zadania kluczowe z punktu widzenia społeczeństwa. Dla przykładu, zadano pytania o edukację na poziomie zarówno podstawowym, gimnazjalnym, jak i ponadgimnazjalnym, mimo, iż ten ostatni leży w gestii odpowiedzialności Powiatu. Takie podejście związane jest z podstawowym założeniem badania, którego celem było kompleksowe spojrzenie na ogół życia mieszkańców – obywateli w danym regionie zawężonym jego granicami administracyjnymi, a nie ocena stopnia wywiązywania się Urzędu Miejskiego z przypisanych Miastu i Gminie zadań własnych.

Każdy wypełniający ankietę, niezależnie od tego czy był to mieszkaniec, przedstawiciel przedsiębiorstwa czy organizacji pozarządowej, mógł zaproponować zadanie jego/jej zdaniem priorytetowe do realizacji na obszarze objętym badaniem. Było to pytanie otwarte, w którym proszono respondenta o podanie zakresu zadania (inwestycji lub projektu miękkiego) wraz z krótkim jego opisem oraz wskazaniem miejsca jego realizacji. Celem tego pytania była możliwość szerszego zaangażowania mieszkańców Miasta i Gminy Bierutów w proces uspołeczniania i wspólnego

budowania jego Strategii Rozwoju. Pytanie to miało również na celu zweryfikowanie potrzeb oraz oczekiwań respondentów w zakresie przyszłości Miasta i Gminy, a także nakreślenie ważnych kierunków rozwojowych z poziomu operacyjnego.

Kwestionariusze do przeprowadzenia badania ankietowego zostały przygotowane zarówno w formacie DOC, PDF, jak i w wersji elektronicznej udostępnionej na portalu www.ebadania.pl. Dokumenty w formacie DOC miały utworzone i włączone makra, celem ułatwienia i zautomatyzowania wyboru preferowanej przez respondenta odpowiedzi.

Kwestionariusze były dystrybuowane wieloma kanałami komunikacyjnymi, w tym:

- Poprzez Urząd Miasta i Gminy w Bierutowie. Ankiety zostały wydrukowane i rozdyskretowane w kilku miejscach w Urzędzie z możliwością ich wypełnienia przez klientów;
- wydrukowane ankiety zostały rozdane pracownikom Urzędu;
- mailing do jednostek organizacyjnych Miasta i Gminy Bierutów;
- osobiście wydruki ankiet zostały przekazane do m.in. Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także do Powiatowego Urzędu Pracy;
- mailing z firmy KS Doradztwo skierowany do przedsiębiorstw, sfery budżetowej, organizacji pozarządowych, softysów, mediów;
- call center na podstawie bazy danych dostępnych w internecie (bazy.ngo.pl, firmy.net)
- informacja pojawiła się na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, regionalnej zakładce ngo.pl.

Do ostatecznej analizy statystycznej zakwalifikowano wszystkie przesłane drogą elektroniczną jak i w wersji papierowej ankiety. **Zebrano 112 wypełnionych kwestionariuszy**, z czego w wersji elektronicznej 60 ankiet dla mieszkańców, 2 ankiety dla organizacji pozarządowych oraz 5 ankiet dla przedsiębiorców, a w wersji papierowej 40 ankiet dla mieszkańców, 2 ankiety dla organizacji pozarządowych oraz 3 ankiety dla przedsiębiorców. Dane z kwestionariuszy zostały poddane analizie statystycznej i merytorycznej. Przy weryfikacji niniejszych ankiet zachowano anonimowość wszystkich respondentów.

Przygotowane ankiety przeznaczone były do samodzielnego wypełnienia. Struktura kwestionariuszy uwzględniała zarówno pytania zamknięte, jak i otwarte, przy czym zdecydowanie przeważał typ pytania zamkniętego. W wybranych pytaniach o charakterze zamkniętym uwzględniono odpowiedź „inne”, z możliwością wyszczególnienia odpowiedzi, która nie znalazła się w zaproponowanym przez autorów badania katalogu. Ponadto, w ankietach pojawiły się pytania ze skalą odpowiedzi od 1 do 5 (gdzie „1” oznaczało bardzo źle, a „5” — bardzo dobrze).

Sposób pozyskiwania respondentów warunkował strukturę próby badawczej. Wyłożenie ankiet w Urzędzie, mailing, call center, bezpośrednie dostarczenie wersji papierowych ankiet czy zamieszczenie ich w internecie, spowodowało, że wypełniały je w głównej mierze osoby zainteresowane Miastem i Gminą Bierutów, aktywne i dobrze zorientowane w sprawach swojego regionu.

W niżej przedstawionej analizie wypełnionych ankiet w części pytań odpowiedzi mogą nie sumować się do 100%. Spowodowane jest to występowaniem pytań, w których respondenci mogli nie udzielić odpowiedzi. W przedstawionych tabelach są również takie, w których wynik może przekroczyć wartość 100%, co wiąże się z możliwością udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi na pytanie.

Niniejsze opracowanie stanowi raport z przeprowadzonych badań. Przy jego opracowaniu kierowano się zasadą precyzyjnego przedstawienia wyników i unikania ich krzyżowej, głębszej interpretacji statystycznej. Dzięki temu potencjalnie zainteresowany tą problematyką czytelnik będzie miał możliwość dokonania samodzielnej analizy w oparciu o przedstawione dane ilościowe i jakościowe.

MIASTO I GMINA BERUTÓW W PERCEPCJI MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORSTW I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W niniejszym rozdziale zaprezentowane zostaną dane ilościowe i jakościowe pozyskane w badaniu ankietowym. Pierwsza część dotyczy ankiet skierowanych do mieszkańców Miasta i Gminy Bierutów, druga koncentruje się na przedsiębiorstwach, a ostatnia na organizacjach pozarządowych funkcjonujących w granicach Miasta i Gminy Bierutów.

ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA MIESZKAŃCÓW

Ankieta dla mieszkańca zawierała 8 pytań oraz metryczkę, tj. dane o grupie poddanej badaniu. Autorzy ankiety sformułowali 6 pytań zamkniętych oraz 2 pytania otwarte.

Zakres badania ankietowego obejmował następujące zagadnienia:

1. Ocena potrzeby posiadania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów.
2. Ogólna ocena życia w Mieście i Gminie Bierutów.
3. Ocena sytuacji w Mieście i Gminie.
4. Ocena poczucia przynależności do Miasta i Gminy.

5. Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie Miasta i Gminy⁹.
6. Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stanowić priorytet działań na terenie Miasta i Gminy w latach 2014–2020.
7. Propozycja zadania do realizacji na terenie Miasta i Gminy w okresie 2014–2020 z punktu widzenia respondenta.
8. Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie maksymalnie do 7 lat.

METRYCZKA — INFORMACJE O RESPONDENTACH

Istotne jest, aby scharakteryzować grupę docelową, która wzięła udział w badaniu ankietowym skierowanym do mieszkańców. W tym celu każda z przygotowanych ankiet zawierała metryczkę, w której należało odpowiedzieć na pytania o to, jaka jest struktura płci, wieku, wykształcenia oraz zatrudnienia respondenta.

TABELA 1 STRUKTURA PŁCI RESPONDENTÓW

PŁEĆ RESPONDENTÓW	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
Kobieta	47
Mężczyzna	53
Brak danych	0
Razem	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość respondentów, która wzięła udział w badaniu to mężczyźni (53 ankiety). Z tym, że należy zaznaczyć, iż proporcje osób, które wzięły udział w badaniu ankietowym są stosunkowo wyrównane. Udział kobiet w badaniu to 47%, a mężczyzn: 53%. Nie ma tutaj znacznej dominacji jednej grupy płci nad drugą, co jest istotne z perspektywy spojrzenia na zaangażowanie, aktywność obywatelską w skali całego regionu.

TABELA 2 STRUKTURA WIEKOWA RESPONDENTÓW

WIEK	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
15–20	4
21–30	24
31–40	37

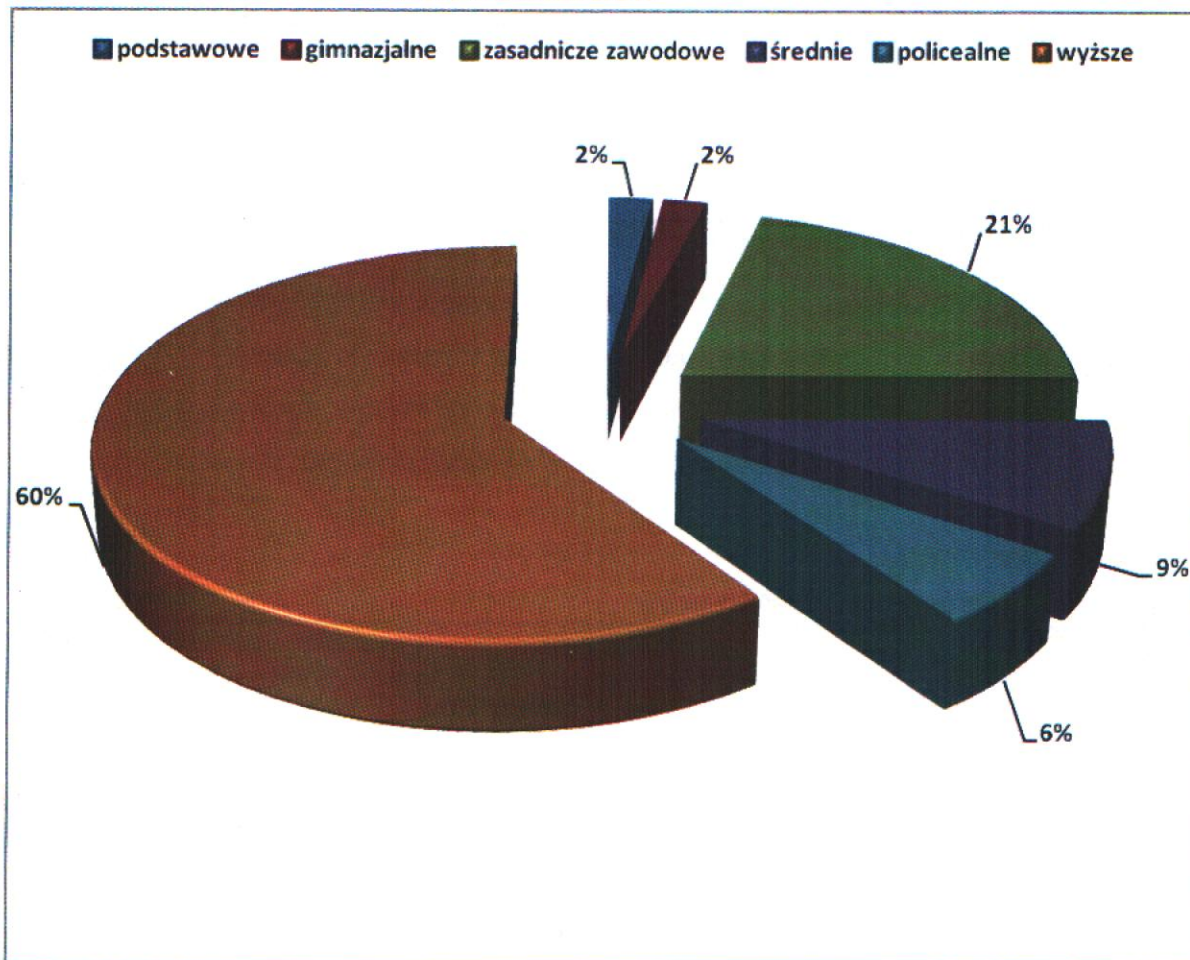
⁹ Termin Miasto i Gmina rozumiane są przez autorów niniejszego Raportu w kontekście terytorialnym. Przywołanego terminu Miasto i Gmina nie należy odnosić do pojęcia prawnego, w tym w szczególności do przypisanych kompetencji w ustawach samorządowych. Z wyjątkiem pytania 4 w ankiecie dla mieszkańca, w którym gmina rozumiana jest jako organ administracji publicznej o przypisanych kompetencjach i obowiązkach, pozostałe terminy odnoszą się do gminy w kontekście geograficznych, wspólnoty celów.

41–50	15
51–60	14
Powyżej 60	6
Razem	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród zrealizowanych ankiet najczęściej należało do osób w wieku między 31 a 40 rokiem życia — 37 ankiet. Znaczący jest także udział osób w wieku 21–30 lat, tj. 24 ankiety oraz w wieku 41–50 — 15 ankiet, 51–60 lat — 14 ankiet. Poniżej 10 sztuk ankiet wypełniły osoby w przedziale wiekowym 15–20 (4 ankiety). Najmniej liczni są reprezentanci z grupy wiekowej powyżej 60 roku życia. Jest to ważna informacja z perspektywy aktywizowania osób w wieku 15–20 oraz powyżej 60 lat, do zaangażowania w życie społeczne Miasta i Gminy. Należałoby się zastanowić przy okazji tej informacji nad poszukiwaniem innych kanałów informacyjnych dla tych grup wiekowych, a także nad diagnozą problemów w zakresie kapitału społecznego Miasta i Gminy Bierutów.

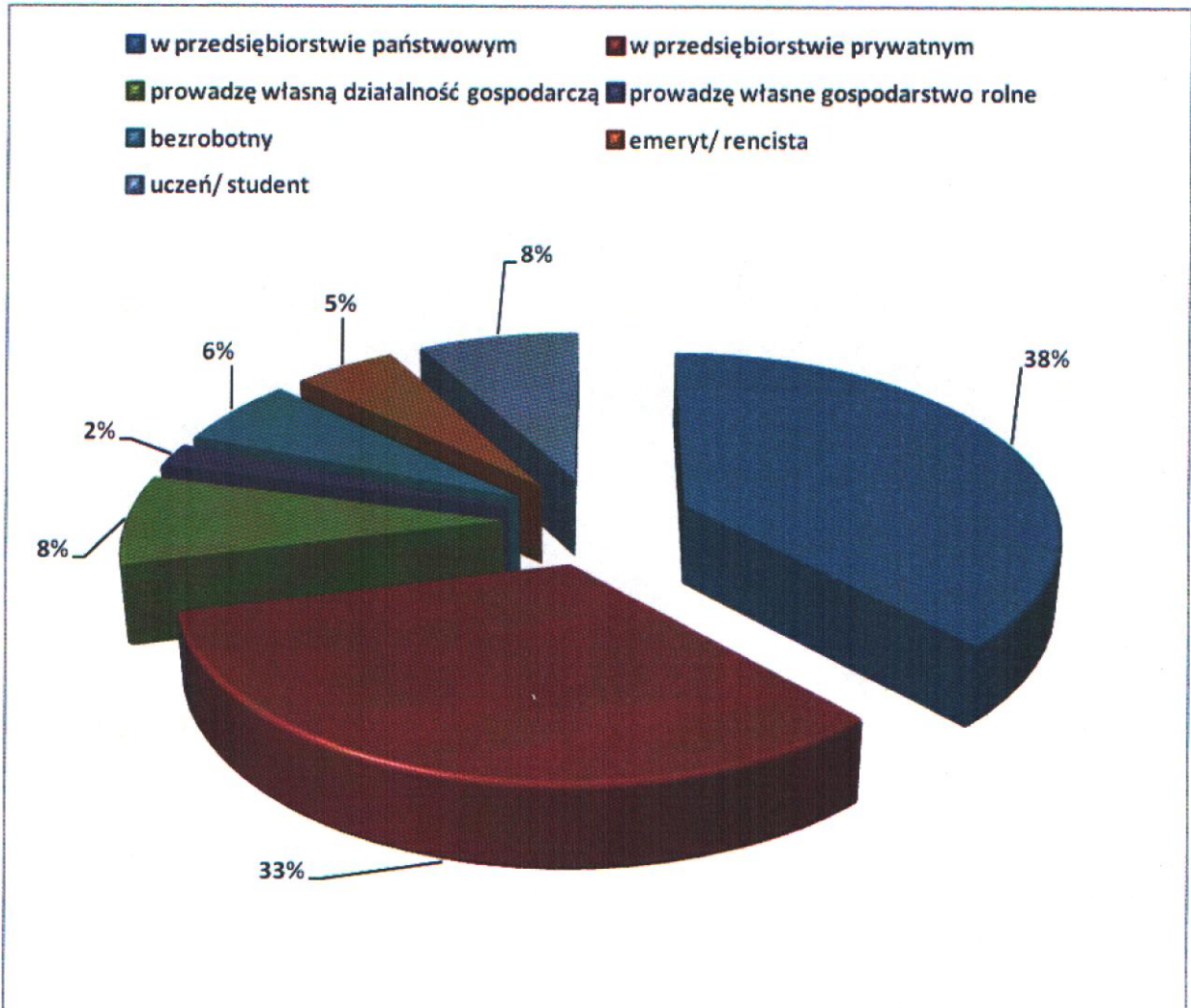
WYKRES 1 STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA RESPONDENTÓW

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej wśród osób ankietowanych deklarowało posiadanie wykształcenia wyższego (60 osób). Reprezentatywna była także grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (21 osób). Wyraźna dominacja osób z wyższym wykształceniem jest bezpośrednio skorelowana z potrzebą zaangażowania w życie Miasta i Gminy. Ta tendencja jest wyraźna także w skali ogólnopolskiej.

WYKRES 2 STRUKTURA ZATRUDNIENIA

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

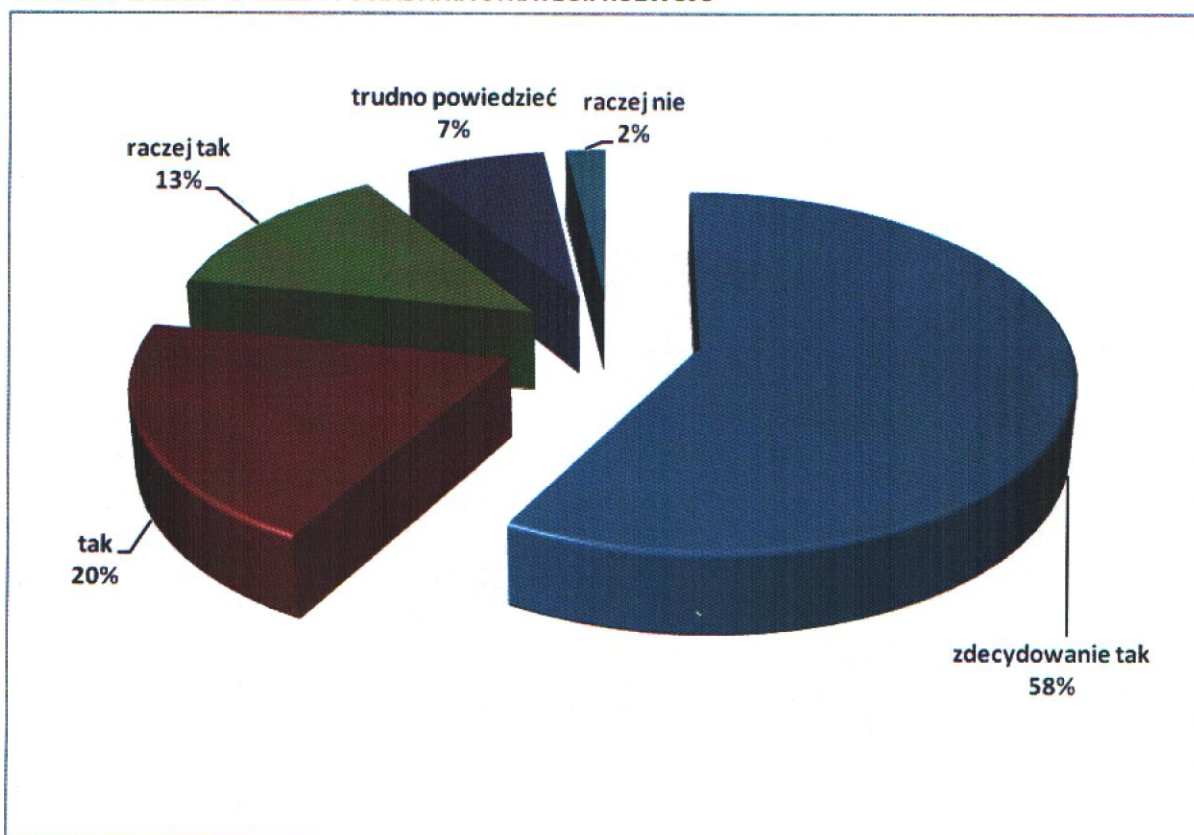
Najwięcej wśród osób ankietowanych deklarowało zatrudnienie w prywatnych przedsiębiorstwach (38 osób). Reprezentatywna była także grupa osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach państwowych (33%). Udział pozostałych grup w zakresie zatrudnienia jest stosunkowo niski. Liczba osób prowadzących własną działalność gospodarczą, własne gospodarstwo rolne, emerytów/rencistów, bezrobotnych, uczniów/studentów kształtuje się pomiędzy ilością 2 a 8 ankiet.

Należy także zauważyć, że kwestionariusz został wypełniony przez wszystkie grupy wymienione w strukturze zatrudnienia.

OCENA POTRZEBY POSIADANIA STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY BIERUTÓW

Autorzy badania uznali za zasadne zapytanie respondentów indywidualnie o subiektywne odczucie, czy uważają za potrzebne zbudowanie Strategii Rozwoju. Celem pytania było zaprezentowanie podejścia mieszkańców do tworzenia dokumentu strategicznego, a także pośrednio ich angażowania w wytyczanie kierunków rozwoju Miasta i Gminy Bierutów.

WYKRES 3 OCENA POTRZEBY POSIADANIA STRATEGII ROZWOJU

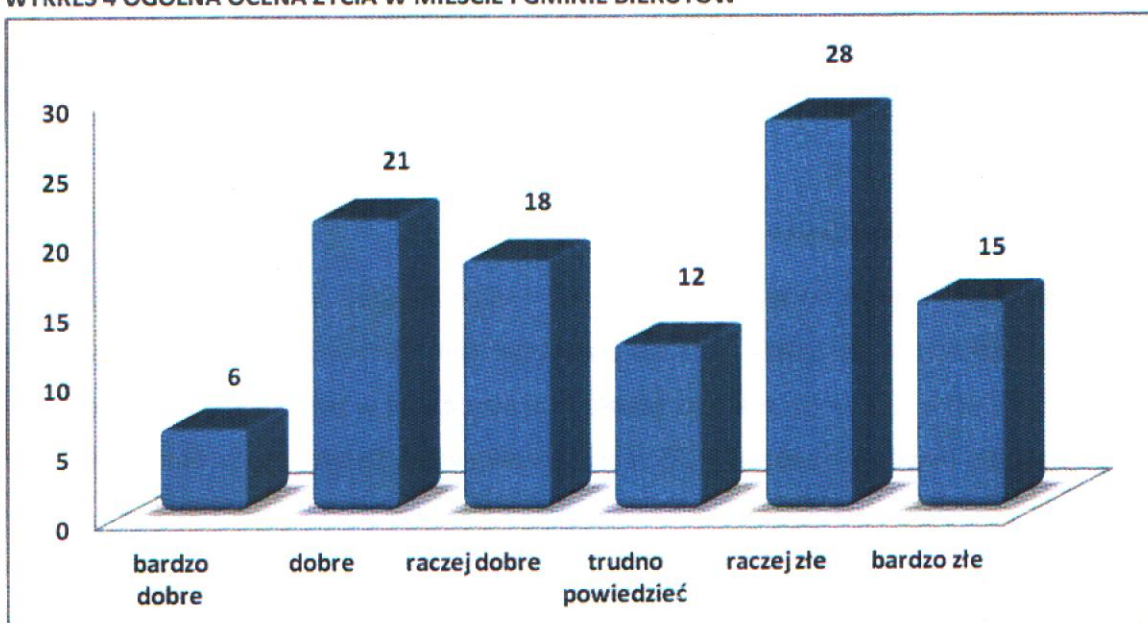
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość respondentów – 91 osób – uznała proces budowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów za potrzebny. Spośród 100 ankietowanych jedynie 2 osoby odpowiedziały, że raczej nie widzi potrzeby budowania Strategii Rozwoju. Z ogółu badanych 58 wskazuje, że taki dokument jest zdecydowanie potrzebny, a 13 twierdzi, że raczej jest zapotrzebowanie na taki dokument strategiczny.

OGÓLNA OCENA ŻYCIA W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW

Celem pytania była próba zaprezentowania ogólnego poziomu zadowolenia z życia w Mieście i Gminie Bierutów. Jest to ważna informacja w szczególności przy diagnozowaniu problemów, celów oraz kierunków rozwoju Miasta i Gminy, które mają na celu podwyższenie poziomu jakości życia mieszkańców w Mieście i Gminie Bierutów.

WYKRES 4 OGÓLNA OCENA ŻYCIA W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW

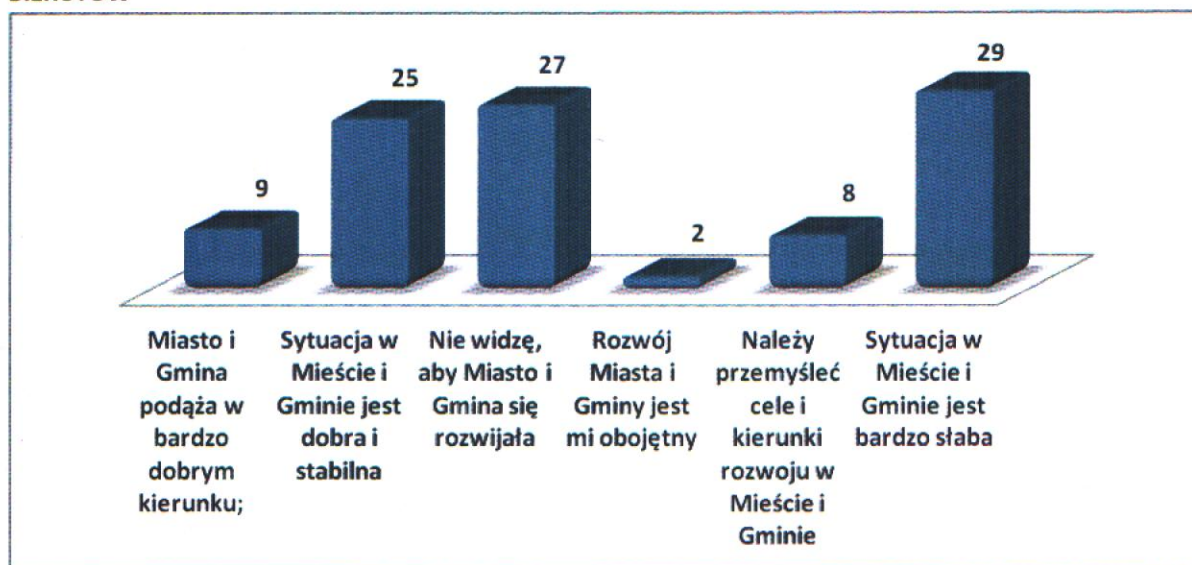

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Należy zwrócić uwagę na odpowiedź respondentów w pytaniu o ogólną ocenę poziomu życia w Mieście i Gminie Bierutów. Większość osób deklaruje, że jakość życia jest raczej zła (28 osób) oraz bardzo zła (15 ankietowanych). Liczną grupę stanowią osoby, które uważają, że ich poziom życia nie jest dobry (21 ankietowanych) oraz jest raczej dobry (18 osób). Poniżej 10 osób wskazuje na bardzo dobry poziom życia w Mieście i Gminie Bierutów.

OCENA SYTUACJI W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW

WYKRES 5 OCENA SYTUACJI W MIEŚCIE I GMINIE BIERUTÓW

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

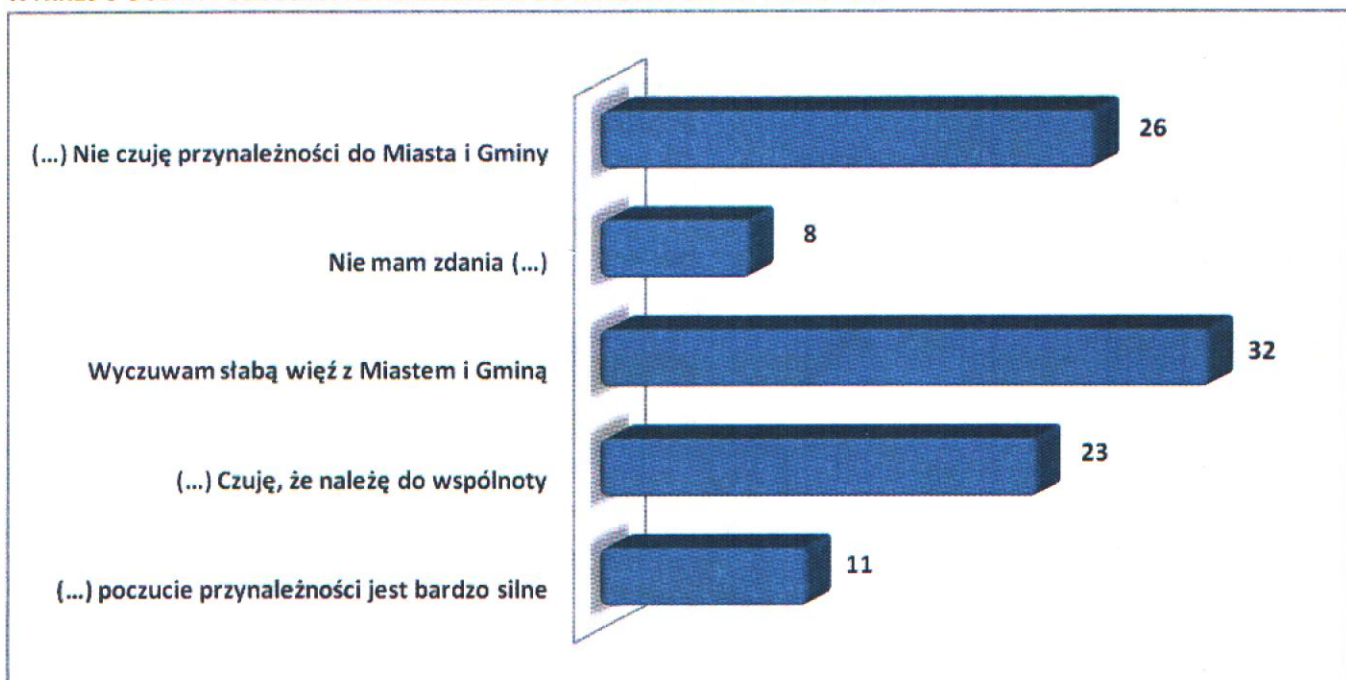
Większość badanych twierdzi, że sytuacja w Mieście i Gminie Bierutów jest bardzo słaba (29 osób), a 8 ankietowanych uznało, że należy na nowo przemyśleć cele i kierunki rozwoju regionu. Z ogółu badanych 9 osób deklaruje, że ich zdaniem Miasto i Gmina podąża w bardzo dobrym kierunku oraz wyróżnia się na tle innych regionów. Zaś 25 mieszkańców uważa, że sytuacja w Gminie jest dobra i stabilna.

Obraz sytuacji w Mieście i Gminie Bierutów jest podzielony pomiędzy porównywalną wielkość grupy osób zadowolonych ze status quo oraz osób proponujących głębsze zmiany na terenie Miasta i Gminy Bierutów.

OCENA POCZUCIA PRZYNALEŻNOŚCI DO MIASTA I GMINY BIERUTÓW

Pytanie zawiera dwa zagadnienia. Pierwsze to: opinia o współpracy, relacjach Miasta i Gminy z mieszkańcami. Drugie to poczucie przynależności do Miasta i Gminy. Intencją tak sformułowanego pytania było badanie krzyżowe, z jednej strony poczucia współpracy, komunikacji samorządu terytorialnego z mieszkańcami, a z drugiej poczucia przynależności do wspólnoty Miasta i Gminy Bierutów. Należy to pytanie potraktować jako otwierające dyskusję, a nie jako podsumowanie problematyki dotyczących interakcji mieszkańców – samorząd terytorialny/ władza.

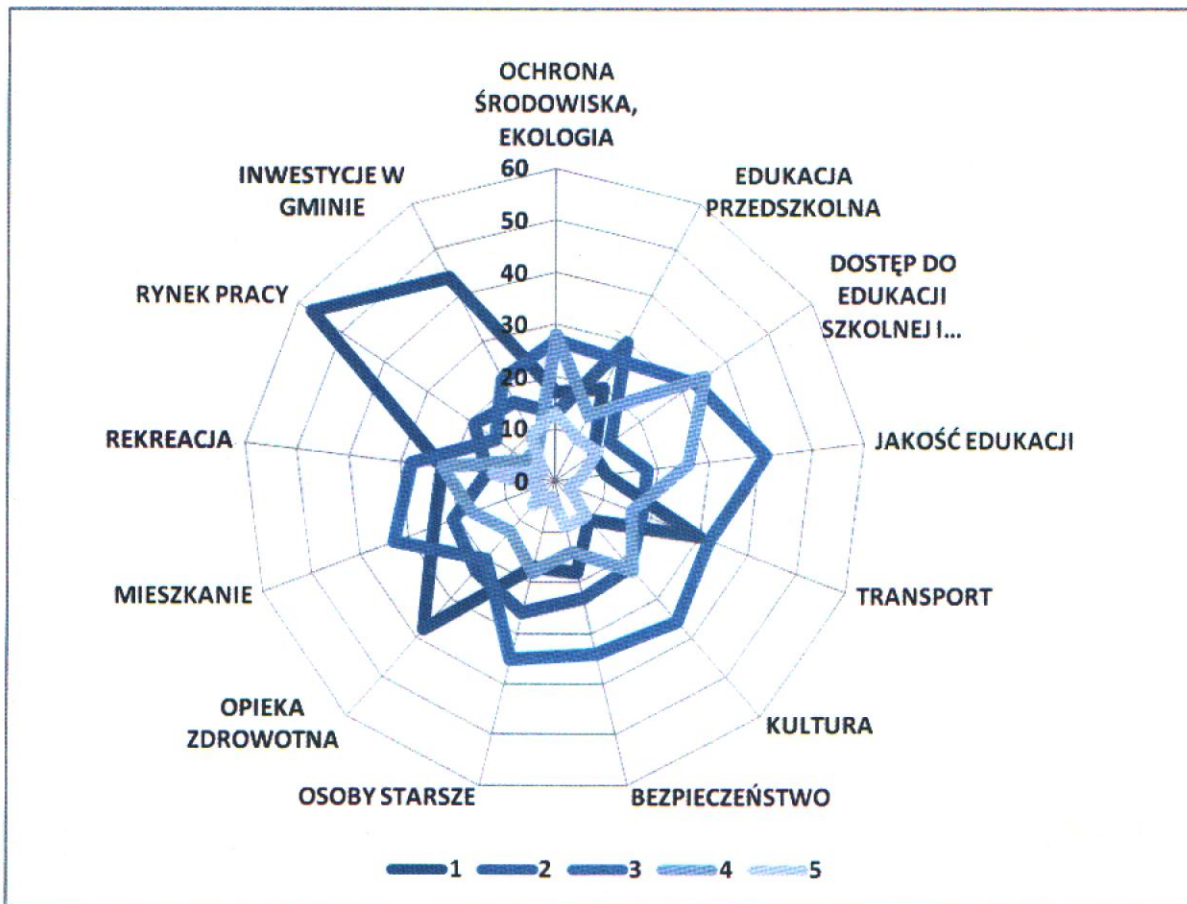
WYKRES 6 OCENA POCZUCIA PRZYNALEŻNOŚCI DO MIASTA I GMINY BIERUTÓW

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej respondentów zakreśliło odpowiedź: Wyczuwam słabą więź z Miastem i Gminą (32 respondentów). Duża grupa (26 osób) odpowiedziała, że jest niezadowolona ze współpracy Miasta i Gminy w Bierutowie z mieszkańcami; nie czuje przynależności do wspólnoty. Z kolei 23 osoby zakreśliły odpowiedź: Czasami wspieram działania podejmowane przez Miasto i Gminę; czuję, że należę do wspólnoty. Mniejsza grupa zadeklarowała swój lokalny patriotyzm i bardzo silne poczucie przynależności do Miasta i Gminy Bierutów (9 osób).

WYKRES 7 OCENA REALIZACJI ZADAŃ I INWESTYCJI NA TERENIE MIASTA I GMINY BIERUTÓW

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres radarowy przedstawia linię, która odzwierciedla skalę oceny od 1 do 5 (1 — bardzo źle, 5 — bardzo dobrze) poszczególnych kategorii. Liczby 0, 5... aż do 60 oznaczają liczbę ocen wyrażonych przez mieszkańców w danej kategorii. Kategorie zakwalifikowane przez największą część respondentów jako **przeciętne (3) lub dobre (4)** to:

- ochrona środowiska (27 — przeciętnie, 28 — dobrze),
- edukacja — dostępność (33 osoby — przeciętnie; 35 — dobrze),
- edukacja — jakość (41 osób — przeciętnie; 21 — dobrze),
- rekreacja (28 — przeciętnie, 22 — dobrze).

Z kolei ankietowani gorsze noty — głównie między 2 a 4 — otrzymali kategorie:

- edukacja przedszkolna (30 — źle, 26 — przeciętnie, 14 — dobrze),
- kultura (22 — źle, 36 — przeciętnie, 23 — dobrze),
- bezpieczeństwo (23 — źle, 34 — przeciętnie),
- osoby starsze (26 — źle, 35 — przeciętnie),
- mieszkanie (21 — źle, 33 — przeciętnie, 17 — dobrze),

Spośród kategorii **najsłabiej** zostały ocenione:

- transport (30 — bardzo źle, 32 — przeciętnie),
- opieka zdrowotna (38 — źle, 23 — przeciętnie, 20 — dobrze),
- rynek pracy (57 — bardzo źle),
- inwestycje w gminie (44 — bardzo źle).

Jest to bardzo znaczący sygnał, że muszą to być kluczowe obszary w diagnozowaniu problematyki, celów, kierunków rozwojowych, a także zadań operacyjnych Miasta i Gminy Bierutów.

PRIORYTETOWE OBSZARY ROZWOJU NA TERENIE GMINY

Kolejne pytanie bezpośrednio wynika z poprzedniego, tj. oceny zadań oraz inwestycji na terenie Miasta i Gminy Bierutów. Respondenci mieli tutaj za zadanie przedstawić, które obszary są według nich kluczowymi obszarami do rozwoju w okresie 2014–2020.

TABELA 3 PROPOZYCJA 3 OBSZARÓW ROZWOJU, KTÓRE POWINNY STANOWIĆ PRIORYTET DZIAŁAŃ NA TERENIE GMINY W LATACH 2014–2020

NAZWA OBSZARU ROZWOJU	LICZBA WSKAZAŃ W ANKIETACH
Ochrona środowiska,	
Ekologia	6
Edukacja przedszkolna	16
Dostępność do edukacji szkolnej i przedszkolnej	0
Jakość edukacji	24
Transport	16
Kultura	6
Bezpieczeństwo	11
Osoby starsze	5
Opieka zdrowotna	24
Mieszkanie	15
Rekreacja	6
Rynek pracy	69
Inwestycje w gminie	41

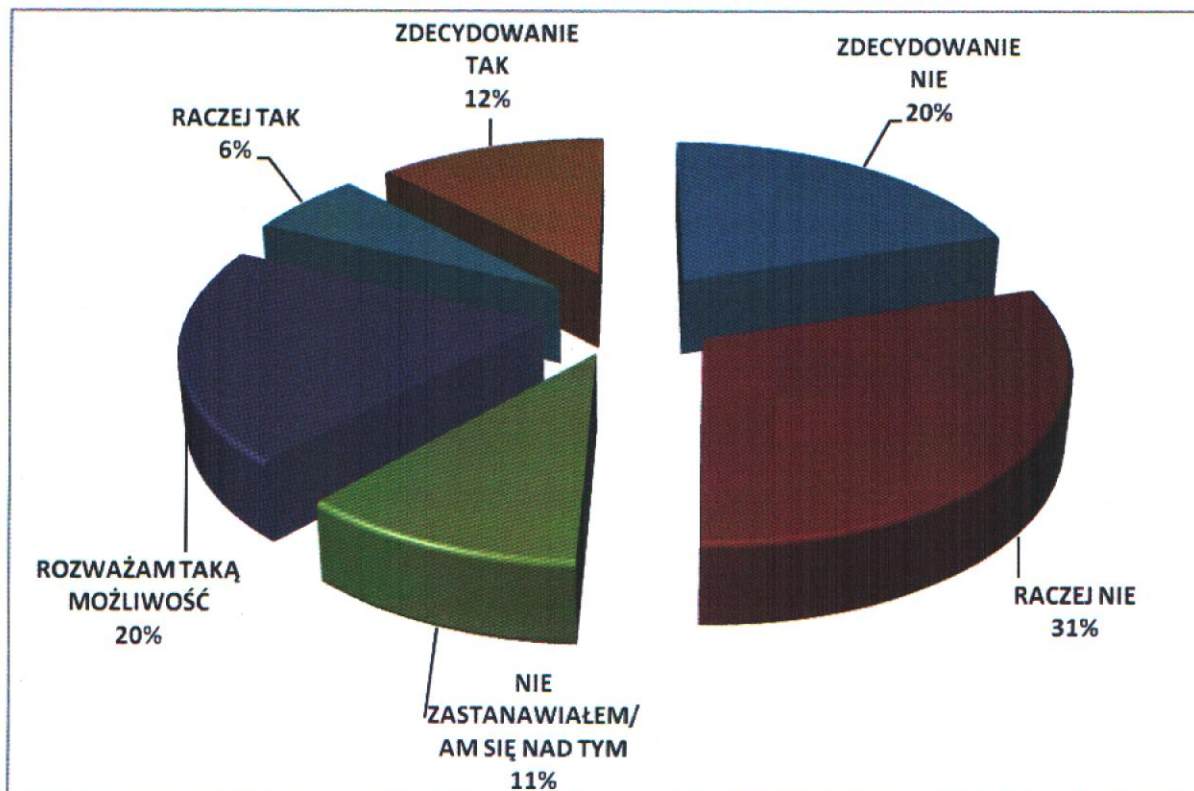
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wyróżnione zostały obszary, które według mieszkańców stanowią priorytet do rozwoju w okresie 2014–2020. Spośród wszystkich ankietowanych 69 osób stwierdziło, że istotne jest skoncentrowanie się na szukaniu rozwiązań w obszarze rynku pracy. Kolejnym problematycznym obszarem są: inwestycje w gminie, jakość edukacji oraz opieka zdrowotna.

PLANY RELOKACYJNE MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY BIERUTÓW

Badani odpowiadali na pytania dotyczące planów związanych ze zmianą miejsca zamieszkania poza obszar Miasta i Gminy Bierutów. Jest to istotne pytanie w kontekście odczuć, opinii społeczeństwa o ogólnym poziomie życia, warunków, możliwości rozwoju na terenie Miasta i Gminy Bierutów.

WYKRES 8 PLANY ZMIANY MIEJSCA ZAMIESZKANIA W OKRESIE NAJBLIŻSZYCH 5–7 LAT

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość ankietowanych (51 osób) nie zamierza zmienić swojego miejsca zamieszkania poza obszar Miasta i Gminy Bierutów. Spośród wszystkich ankietowanych 18 respondentów zadeklarowało chęć relokacji. Stosunkowo duża grupa badanych (20 % ogółu) rozważa możliwość przeprowadzenia się. Należy także zauważyć, że niewielki jest udział osób w wieku 15–20 lat, co może wpływać bezpośrednio na stosunkowo pozytywny wynik pytania o relokację poza obszar Miasta i Gminy Bierutów.

ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA PRZEDSIĘBIORSTW

Kolejną grupą docelową badania ankietowego byli przedstawiciele przedsiębiorstw. Badane były nie tylko firmy, które mają swoje siedziby na terenie Miasta i Gminy Bierutów, ale także te, które

prowadzą działalność w jej granicach. Ważne było wydzielenie tematu rynek pracy, prowadzenie działalności gospodarczej, gdyż już na etapie diagnozy społeczno-gospodarczej ten obszar pojawił się jako problematyczny. Ponadto przedstawiciele przedsiębiorstw mają inną perspektywę oceny Miasta i Gminy niż pozostałe grupy interesariuszy.

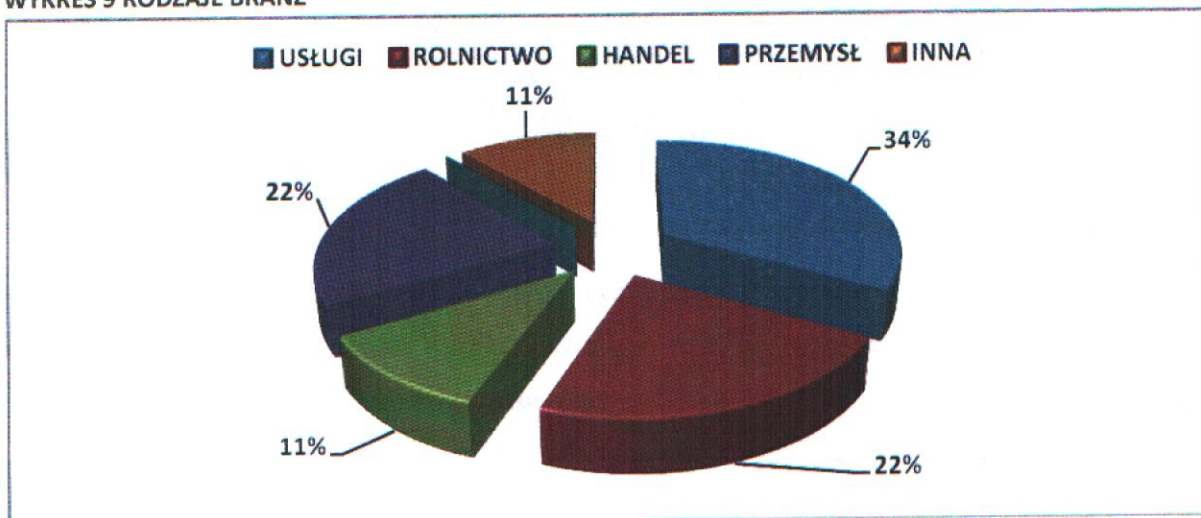
Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

1. Ocena rozwoju prowadzonej działalności;
2. Ocena bieżącej sytuacji finansowej;
3. Korzystanie z zewnętrznych form wsparcia finansowego;
4. Warunki prowadzenia działalności;
5. Wsparcie lokalnej działalności;
6. Propozycja zadania do realizacji na terenie Miasta i Gminy Bierutów;
7. Relacje przedstawicieli samorządu terytorialnego w stosunku do przedsiębiorstw.

DANE O FIRMIE

Na początku ankiety należało scharakteryzować grupę przedstawicieli przedsiębiorstw, które wzięły udział w badaniu.

WYKRES 9 RODZAJE BRANŻ

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość przedstawicieli przedsiębiorstw, która wzięła udział w badaniu ankietowym reprezentuje branże usługowe (34% ankietowanych). Stosunkowo dużą swoją reprezentację mają branże związane z rolnictwem (22% ogółu) oraz przemysł (22%). Podobną skalę udziału w badaniu prezentują branże związane z handlem oraz określone jako „inne”.

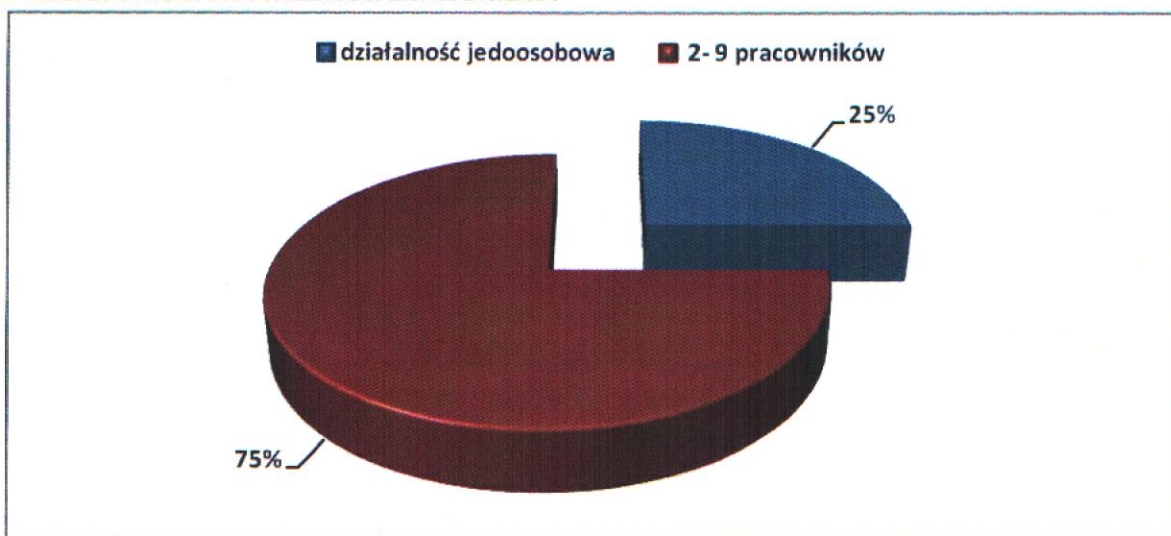
TABELA 4 ROK ROZPOCZĘCIA DZIAŁALNOŚCI

ROK ROZPOCZĘCIA DZIAŁALNOŚCI	LICZBA WYPEŁNIONYCH ANKIET
Do 1989 r.	1
1990–2004	2
2005–2013	5
2014	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość firm (5 ankietowanych), która wzięła udział w badaniu ankietowym, powstała lub też prowadzi działalność na terenie Miasta i Gminy Bierutów w okresie między 2005–2013. Z kolei 2 ankietowanych reprezentuje firmy powstałe w okresie między 1990–2004. Ankiety wypełniła także 1 osoba reprezentująca firmy powstałe w roku przed 1989 r.

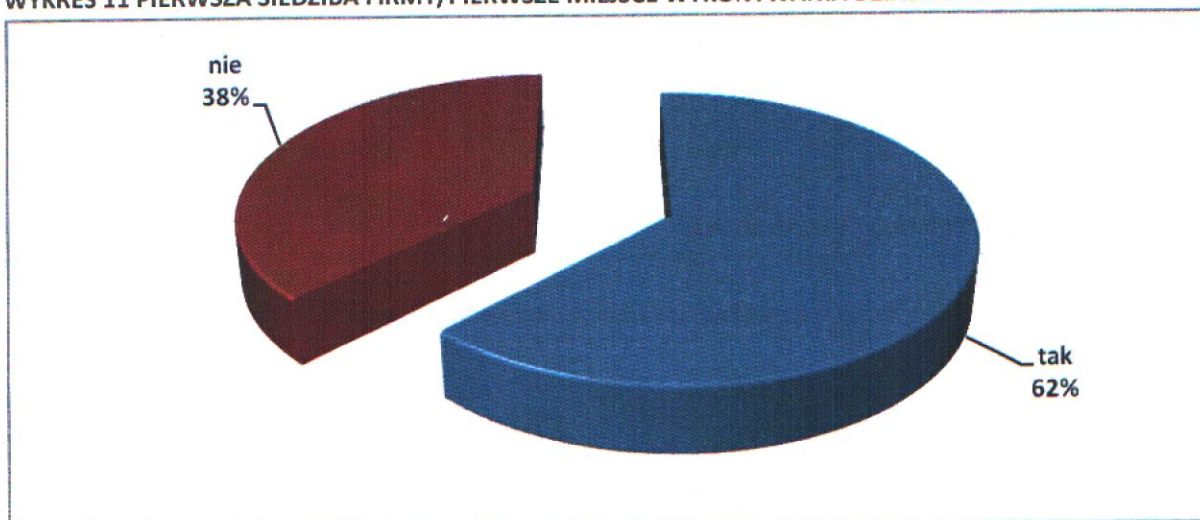
WYKRES10 STRUKTURA WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Spośród wszystkich przedstawicieli firm, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, 6 osób reprezentuje firmy zatrudniające od 2 do 9 pracowników. A zatem 75% ankietowanych pracuje w mikroprzedsiębiorstwach. Z kolei 2 osoby prowadzą jednoosobowe działalności gospodarcze zarejestrowane w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej.

WYKRES 11 PIERWSZA SIEDZIBA FIRMY/PIERWSZE MIEJSCE WYKONYWANIA DZIAŁALNOŚCI

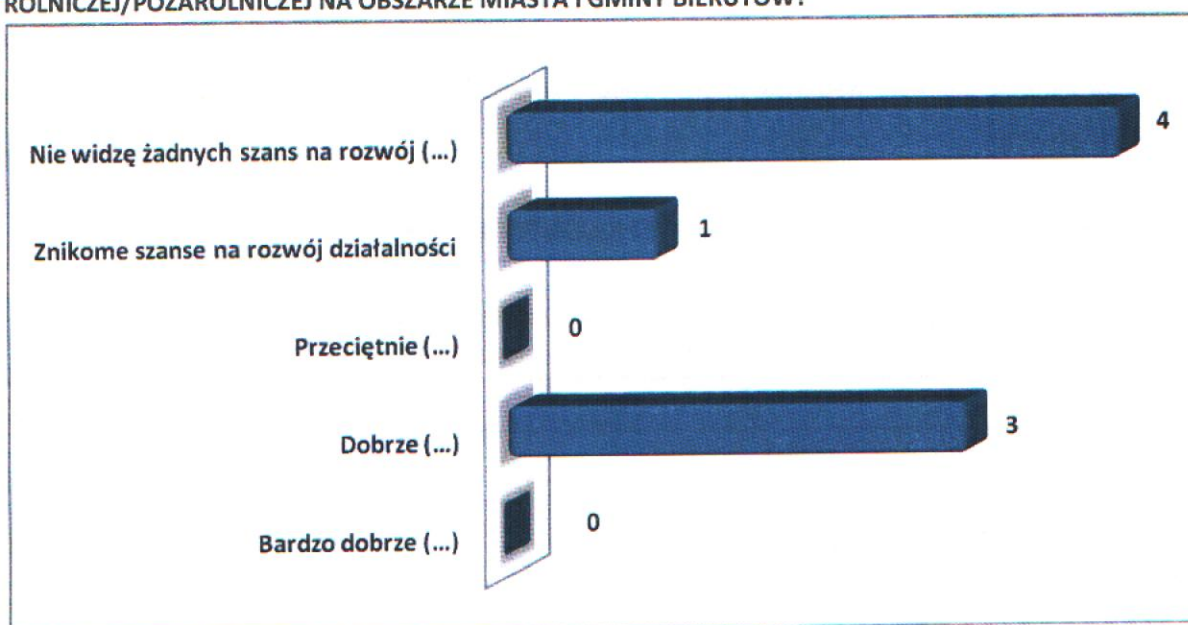
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Z danych wynika, że większość przedstawicieli firm (5 ankietowanych), którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, reprezentuje firmy, które działają lub posiadają siedzibę od początku na terenie Miasta i Gminy Bierutów. Istotne jest także to, że ankietę wypełniły 3 osoby, które pierwotnie nie działały na terenie Miasta i Gminy lub też nie posiadały tutaj siedziby.

OCENA ROZWOJU PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Pytanie dotyczyło zarówno możliwości rozwoju samej działalności gospodarczej na terenie Miasta i Gminy Bierutów jak i elementu współpracy, relacji przedsiębiorca – samorząd terytorialny.

WYKRES 12 JAK OCENIA PAN/PANI MOŻLIWOŚĆ ROZWOJU PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ/POZAROLNICZEJ NA OBSZARZE MIASTA I GMINY BIERUTÓW?

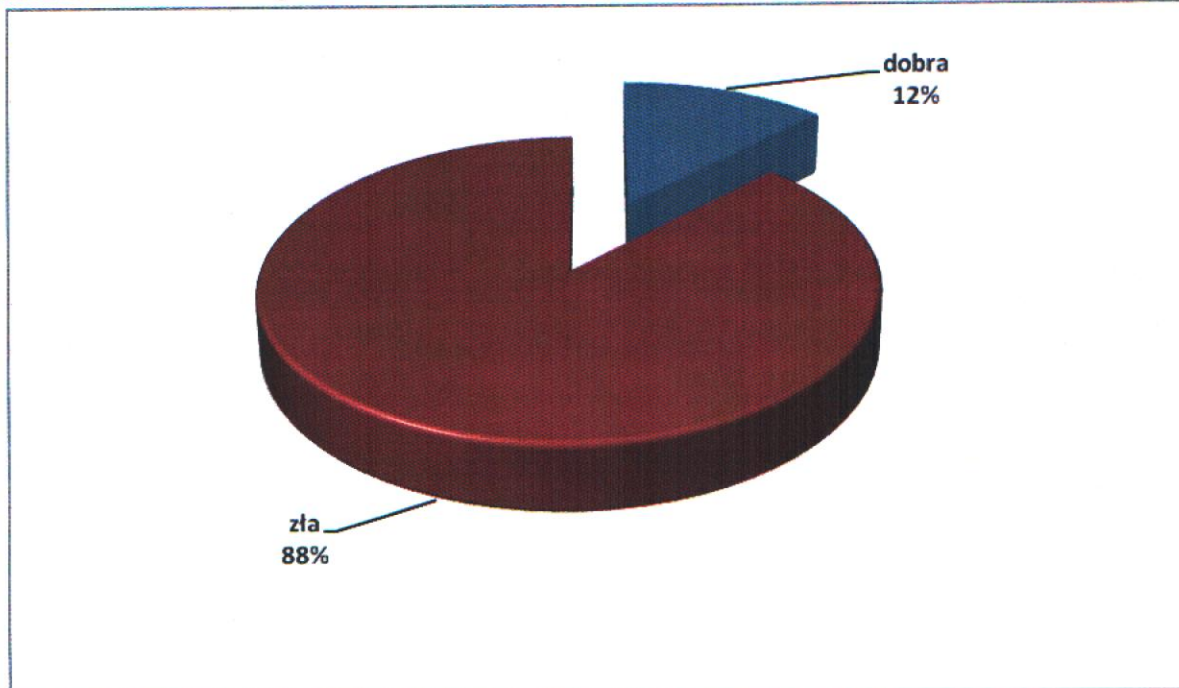

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Połowa respondentów (4 osoby) uznały, że nie widzi żadnych szans na rozwój działalności gospodarczej lub rolniczej na terenie Miasta i Gminy Bierutów, a 1 osoba uznaje, że są niewielkie możliwości na rozwój. Z kolei 3 osoby deklarują, że obecne możliwości na rozwój działalności są dobre.

OCENA BIEŻĄCEJ SYTUACJI FINANSOWEJ

WYKRES 13 JAK OCENIAJĄ PAŃSTWO BIEŻĄCĄ SYTUACJĘ FINANSOWĄ GOSPODARSTWA/ FIRMY?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość respondentów deklaruje, że ich sytuacja finansowa jest zła (7 osób). Z kolei 1 osoba uznaje, że ten obraz finansów przedsiębiorstwa jest dobry. Należałoby się zastanowić nad rozwiązaniami w zakresie wsparcia finansowego i doradztwa w zakresie możliwości pozyskiwania środków dla firm.

KORZYSTANIE Z ZEWNĘTRZNYCH FORM WSPARCIA FINANSOWEGO

TABELA 5 CZY KORZYSTALI PAŃSTWO W RAMACH PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ/POZAROLNICZEJ Z ZEWNĘTRZNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA?

KATEGORIA	TAK	NIE
Instrumenty finansowe o charakterze komercyjnym (pożyczki, kredyty, inne)	2	5
Finansowanie ze środków europejskich (np. POKL, PO IG, pożyczki Jeremie)	2	5

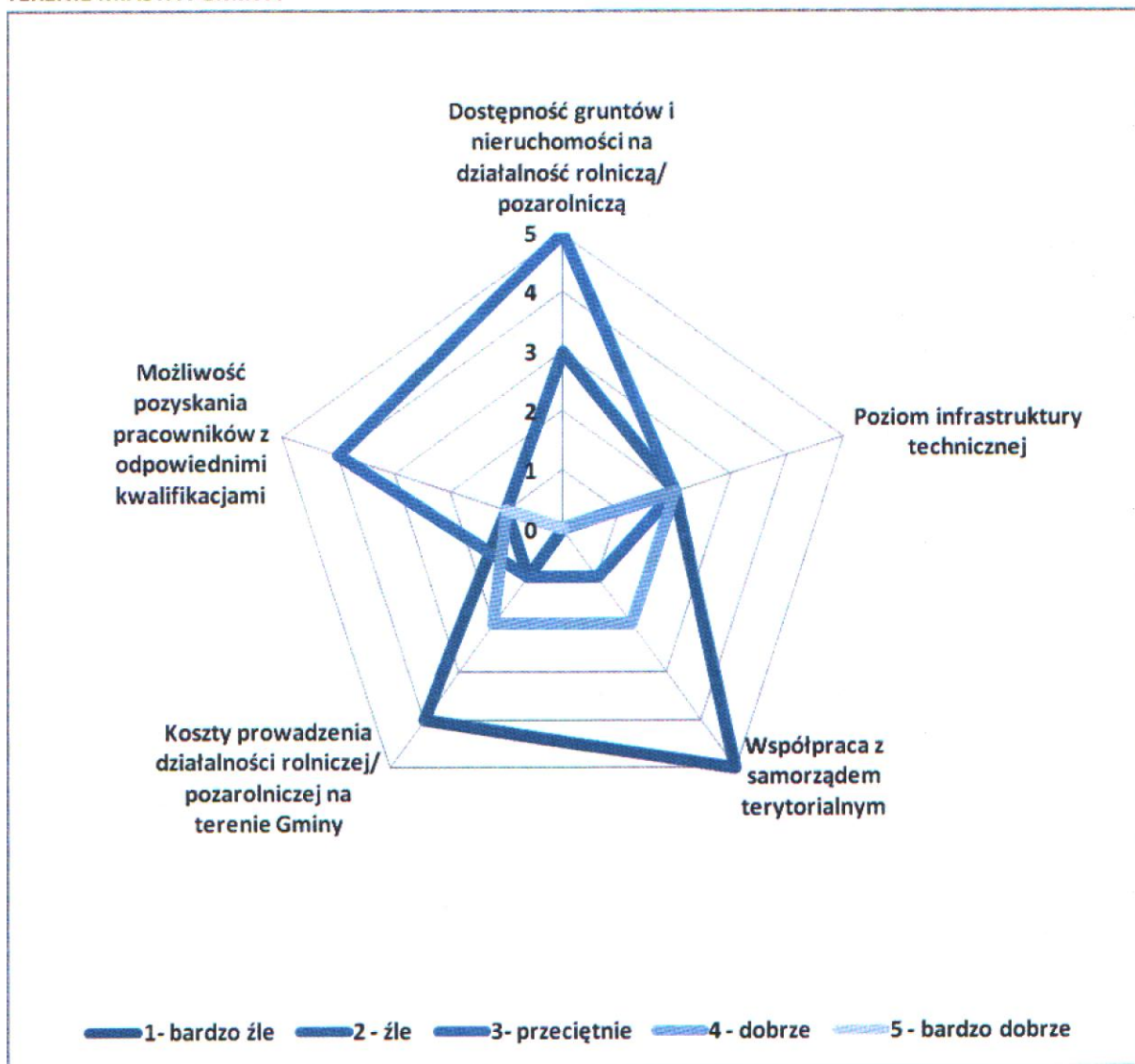
Dotacje z budżetu Skarbu Państwa (np. FunduszuPracy, PFRON, inne)	2	5
Inne – jakie, wymień	1	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej respondentów deklaruje, że nie korzystało z żadnych instrumentów finansowych o charakterze komercyjnym (pożyczek, kredytów), ani ze środków Unii Europejskiej oraz dotacji ze Skarbu Państwa. W dalszym etapie uspołeczniania Strategii Rozwoju należałoby poruszyć kwestie dotyczące możliwości pozyskiwania środków finansowych dla firm.

WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI

WYKRES 14 JAK OCENIA PAN/PANI WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ/POZAROLNICZEJ NA TERENIE MIASTA I GMINY?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci oceniają, że jest problem związany ze współpracą przedsiębiorców z samorządem terytorialnym (średnia ocen: 1,4). Słabo także są oceniane koszty prowadzenia działalności rolniczej/pozarolniczej na terenie Miasta i Gminy Bierutów (średnia ocen: 1,6). Zdaniem respondentów możliwość pozyskania pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami, dostępność gruntów i nieruchomości oraz poziom infrastruktury technicznej są postrzegane jako przeciętne (średnia ocen od 3,2 do 3,5).

WSPARCIE LOKALNEJ DZIAŁALNOŚCI

TABELA 6 KTÓRE Z NIŻEJ PRZEDSTAWIONYCH PROPOZYCJI WSPARCIA LOKALNEJ DZIAŁALNOŚCI SĄ REALIZOWANE NA TERENIE GMINY?

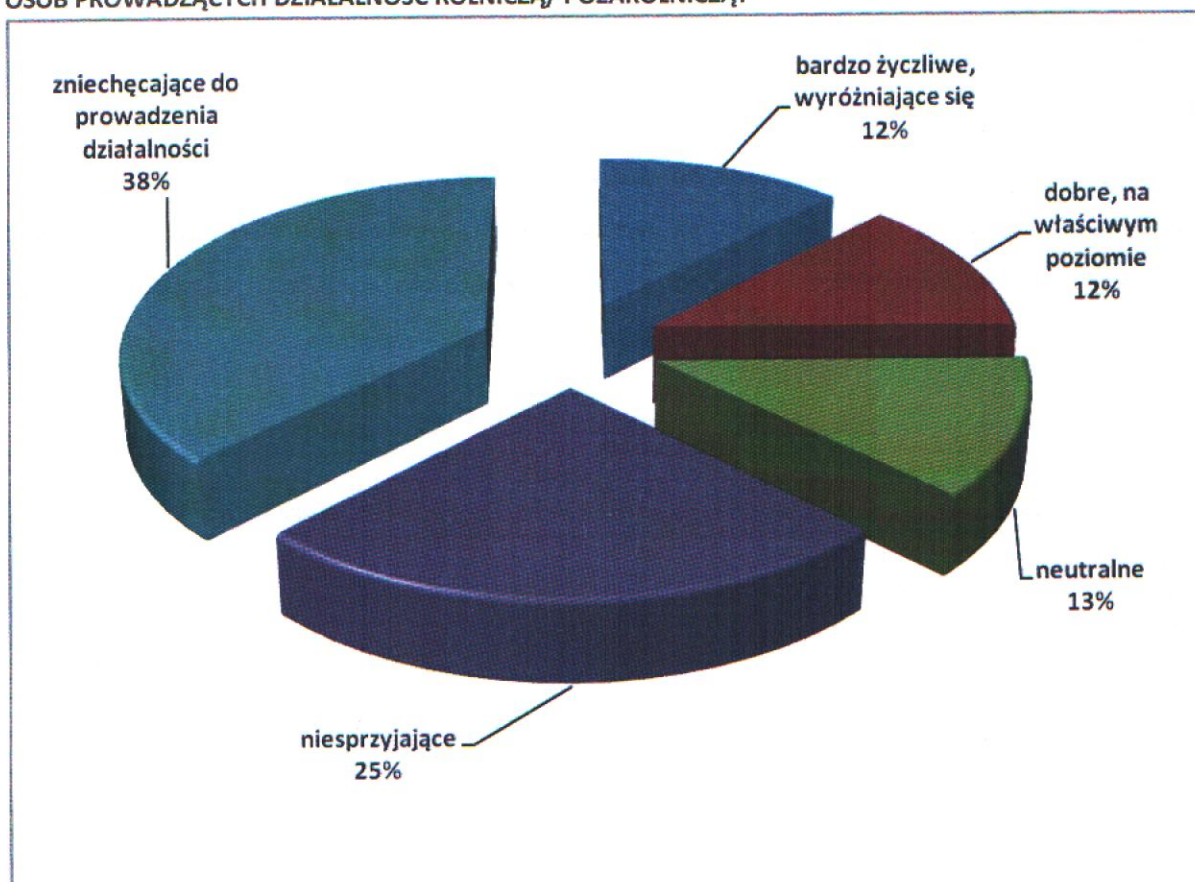
KATEGORIA	TAK	NIE
Tworzenie stref ekonomicznych	4	3
Zrzeszanie przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	3	4
Wsparcie finansowe przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	4	2
Poziom infrastruktury technicznej	3	4
Poziom infrastruktury logistycznej	2	5
Pomoc formalna przy zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej	3	4
Promocja przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	3	4
Pomoc w znalezieniu lub wyszkoleniu kadry	2	5
Wsparcie w zatrudnianiu pracowników, doposażeniu stanowisk pracy	3	4
Pomoc w znalezieniu odpowiednich nieruchomości	2	5
Brak danych		1

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci stwierdzili, że brakuje pomocy w znalezieniu odpowiednich nieruchomości, a także wykwalifikowanej kadry. Ponadto ankietowani nie są zadowoleni z poziomu infrastruktury do prowadzenia działalności. Głosy ankietowanych są podzielone m.in. w zakresie tworzenia stref ekonomicznych, zrzeszania przedsiębiorstw, wsparcia w zatrudnianiu i doposażeniu stanowisk pracy, pomocy formalnej w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej.

PODEJŚCIE PRZEDSTAWICIELI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO DO PRZEDSIĘBIORSTWA

WYKRES 15 JAK OCENIAJĄ PAŃSTWO PODEJŚCIE PRZEDSTAWICIELI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO DO OSÓB PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ ROLNICZĄ/ POZAROLNICZĄ?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość respondentów deklaruje, że podejście przedstawicieli samorządu terytorialnego z perspektywy przedsiębiorców jest negatywna; 38% uważa, że stosunek jest zniechęcający do prowadzenia działalności; z kolei 25% deklaruje, że jest on niesprzyjający.

ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Ostatnia grupa docelowa, która poddana została badaniom ankietowym to przedstawiciele organizacji pozarządowych. Środowiska organizacji pozarządowych są ważnym źródłem informacji o funkcjonowaniu społeczeństwa obywatelskiego, zrzeszania mieszkańców, poziomu rozwoju kapitału społecznego w Mieście i Gminie.

Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

1. Obszar działalności organizacji pozarządowej
2. Ocena kondycji organizacji pozarządowej
3. Mocne strony organizacji pozarządowej

4. Słabe strony organizacji pozarządowej
5. Rozwój region, a fundusze pozyskiwane przez organizacje pozarządowe
6. Współpraca z samorządem terytorialnym
7. Formy współpracy organizacji pozarządowej z samorządem terytorialnym
8. Rada działalności organizacji pozarządowej
9. Potrzeby organizacji pozarządowych

Na początku należy określić do jakich organizacji pozarządowych należą respondenci niniejszego badania ankietowego oraz jaki jest ogólny obraz środowiska NGO w Mieście i Gminie Bierutów. A zatem należy odpowiedzieć na pytania dotyczące obszaru działań (tutaj można wskazać więcej niż jeden), kondycji trzeciego sektora, jego słabych i mocnych stron.

OBSZAR DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

TABELA 7 PROSZĘ ZAZNACZYĆ WŁAŚCIWY OBSZAR DZIAŁALNOŚCI PAŃSTWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ.

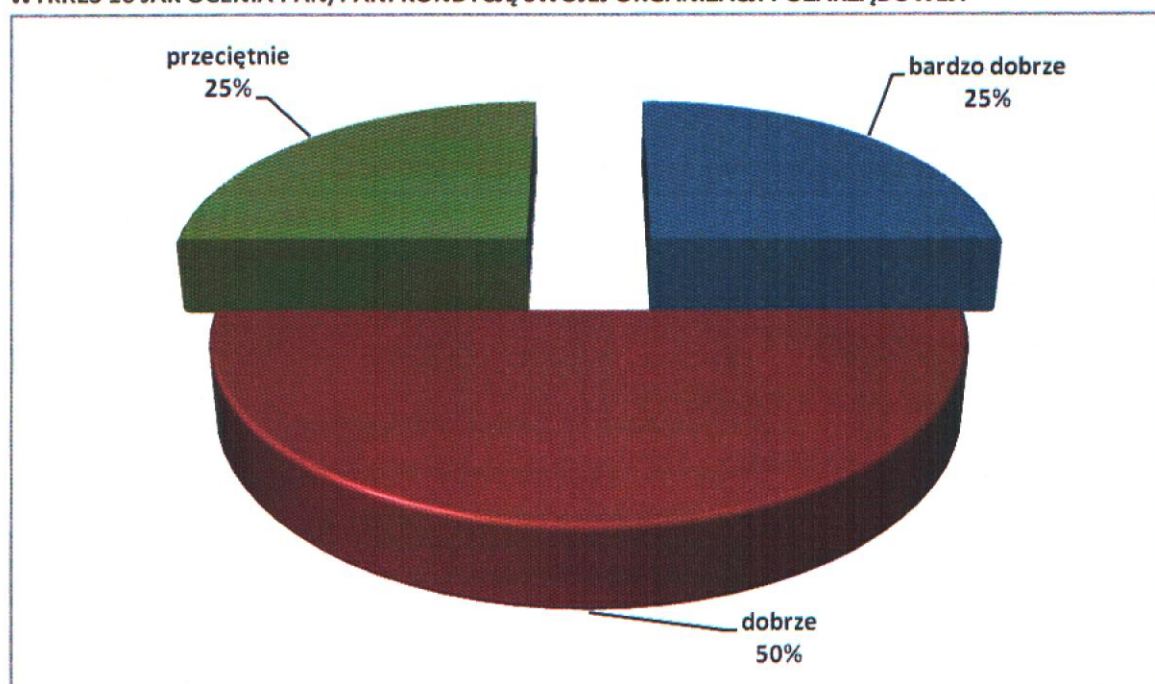
KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ
Pomoc społeczna	1
Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	1
Upowszechnienie kultury fizycznej i sportu	2
Edukacja i wychowanie	2
Ekologia i ochrona zwierząt, ochrona dziedzictwa przyrodniczego	0
Ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich	1
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji	1
Ochrona i promocja zdrowia	1
Profilaktyka uzależnień	1
Wspomaganie i/lub zrzeszanie organizacji	0
Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Przedstawiciele organizacji pozarządowych deklarują, że głównym ich obszarem pracy społecznej jest upowszechnianie kultury fizycznej i sportu oraz edukacja i wychowanie. Pojedyncze głosy z kolei deklarują zadania w obszarze pomocy społecznej, profilaktyki uzależnień, ochrony i promocji zdrowia, kultury i sztuki, ochrony wolności i praw człowieka, działania na rzecz osób niepełnosprawnych.

OCENA KONDYCJI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

WYKRES 16 JAK OCENIA PAN/PANI KONDYCJĘ SWOJEJ ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Połowa przedstawicieli organizacji pozarządowych deklaruje, że ich kondycja jest dobra. Z kolei ¼ badanych uważa, że jest ona przeciętna. Tyle samo postrzega kondycję swojej organizacji bardzo optymistycznie.

MOCNE STRONY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

TABELA 8 JAKIE SĄ MOCNE STRONY PAŃSTWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ?

KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ W ANKIETACH
Wysokie przychody	1
Duża liczba członków/pracowników	2
Rozpoznawalność organizacji w otoczeniu	2
Owocna współpraca ze społecznością lokalną	3
Wysokie kwalifikacje pracowników	3
Zaangażowanie członków/pracowników	3
Realizacja ciekawych projektów	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Większość respondentów wskazało, że ich silnymi stronami są: zaangażowanie członków organizacji,

wysokie kwalifikacje pracowników/członków, owocna współpraca ze społecznością lokalną. Głównymi zaletami środowiska NGO jest zatem społeczność lokalna, jej kapitał społeczny, chęć do angażowania się w sprawy społeczne, kulturalne.

SŁABE STRONY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

TABELA 9 JAKIE SĄ SŁABE STRONY PAŃSTWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ?

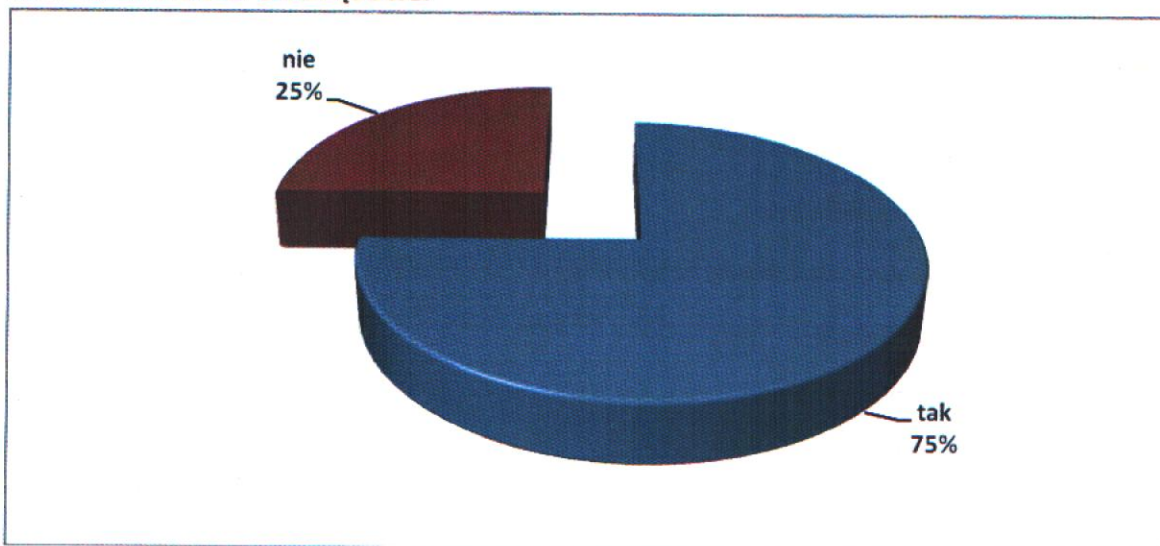
KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ W ANKIETACH
Niskie dochody	3
Mała liczba członków/pracowników	0
Niska rozpoznawalność organizacji w otoczeniu	0
Słaba współpraca ze społecznością lokalną	1
Niskie kwalifikacje pracowników	0
Niskie zaangażowanie członków/pracowników	0
Brak realizacji ciekawych projektów	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ankietowani podają, że główną słabą stroną organizacji pozarządowych są niskie dochody. Niewielkie środki finansowe, pozyskiwane albo z grantów albo ze składek członkowskich, funduszy prywatnych, mogą wpływać bezpośrednio także na możliwości realizowania ciekawych projektów.

ROZWÓJ REGIONU, A FUNDUSZE POZYSKIWANE PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

WYKRES 17 CZY WIDZĄ PAŃSTWO SZANSĘ NA ROZWÓJ REGIONU DZIĘKI FUNDUSZOM POZYSKIWANYM PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE?

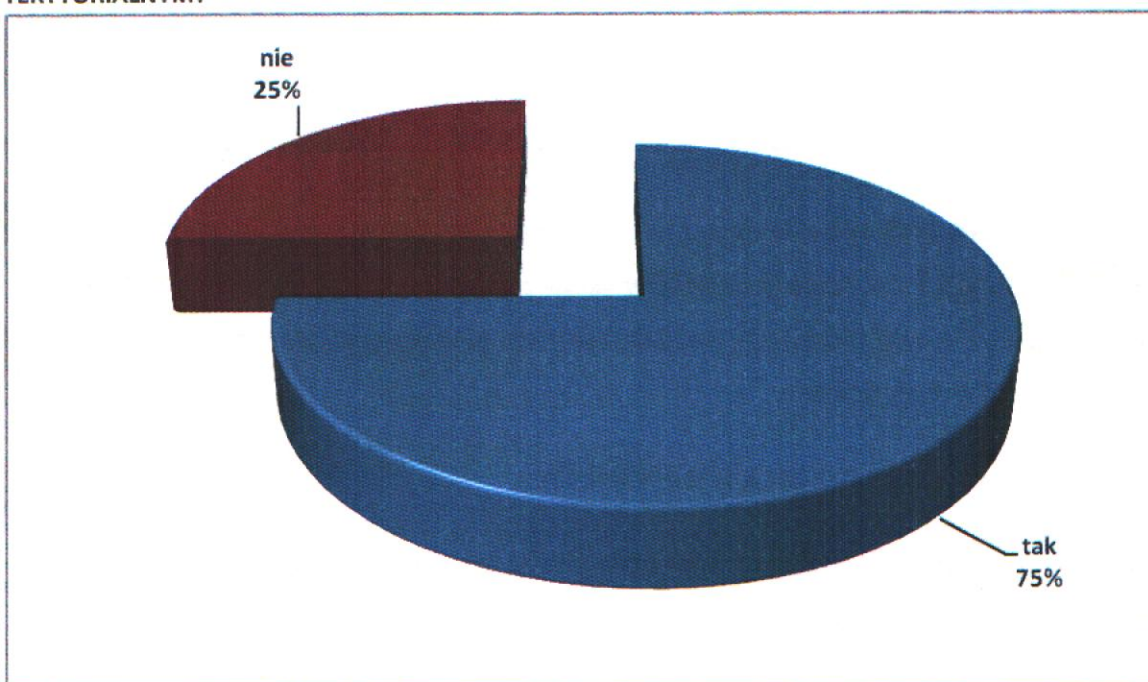

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci w większości zadeklarowali, że fundusze pozyskiwane przez organizacje pozarządowe są szansą na rozwój regionu. Jest to istotne w kontekście także silnych i słabych stron organizacji pozarządowych. Ocena, że fundusze mają ważny wpływ na rozwój regionu, świadczy o tym, że należy ten proces wspierać w ramach współpracy samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych. Środki nie są postrzegane jako pozyskiwane na własne cele organizacji, ale dla dobra ogółu społeczności lokalnej, która będzie korzystała z produktów realizowanych działań.

WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

WYKRES 18 CZY PAŃSTWA ORGANIZACJA POZARZĄDOWA DAŻY DO WSPÓŁPRACY Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Pytanie dotyczy postrzegania samorządu terytorialnego jako partnera w realizowanych działaniach. Respondenci w większości deklarują chęć współpracy z samorządem, nawiązanie lub też kontynuowanie współpracy. Warto by przemyśleć w jaki sposób do tej pory była prowadzona współpraca jednostek samorządu gminnego ze środowiskiem NGO i na odwrót, a także jak poprawić te relacje, jak rozwinąć działania partnerskie.

FORMY WSPÓŁPRACY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

TABELA 10 ZAZNACZ FORMY WSPÓŁPRACY DOTYCZĄCE PAŃSTWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM, KTÓRE SĄ STOSOWANE NA TERENIE MIASTA I GMINY BIERUTÓW.

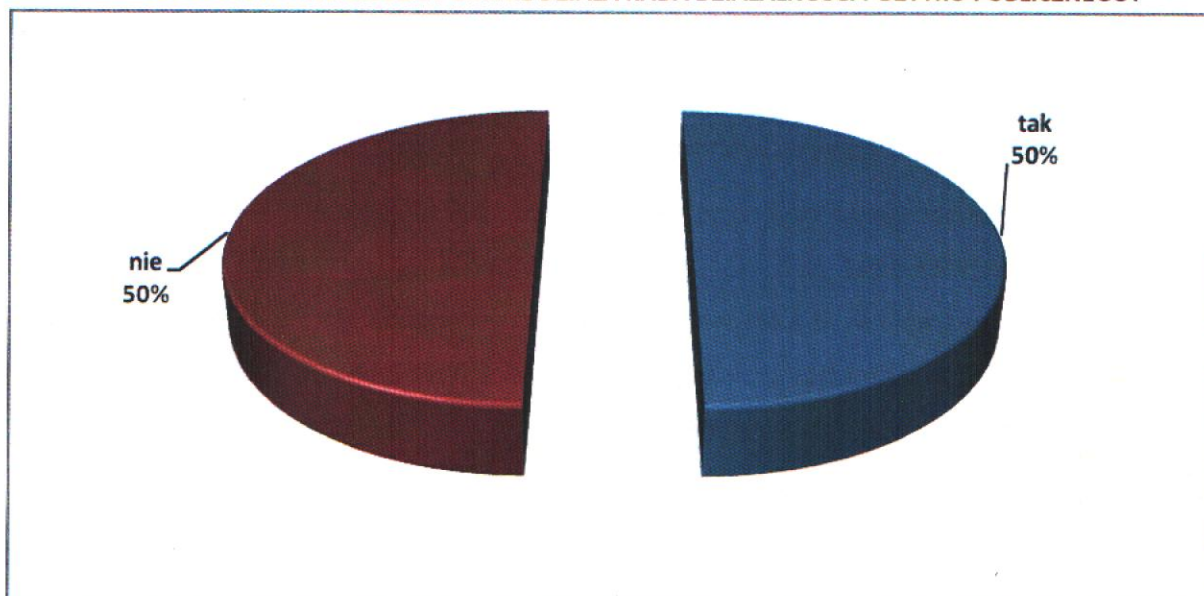
KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ
Konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych	1
Tworzenie wspólnych zespołów — doradczych, opiniujących, inicjatywnych	0
Doradztwo i udzielanie organizacjom pomocy merytorycznej w przygotowywaniu projektów i pisaniu wniosków	1
Wspieranie akcji promującej przekazywanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego	1
Prowadzenie i udostępnianie bazy danych o organizacjach pozarządowych	1
Popularyzacja działalności organizacji pozarządowych	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Otrzymano pojedyncze głosy wskazujące, że na terenie Miasta i Gminy Bierutów są realizowane formy współpracy takie jak: konsultowanie projektów aktów prawnych, doradztwo w zakresie pozyskiwania środków, wspieranie akcji promującej przekazywanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego.

RADA DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

WYKRES 19 CZY W PAŃSTWA MIEŚCIE I GMINIE DZIAŁA RADA DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Połowa respondentów odpowiedziała, że na terenie Miasta i Gminy nie działa rada pożytku publicznego. Odpowiedź taka może wskazywać także na brak danych o działaniach rady oraz słaby przepływ informacji między radą a członkami organizacji pozarządowych.

POTRZEBY ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

TABELA 11 JAKIE SĄ ZGŁASZANE POTRZEBY ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Z PAŃSTWA MIASTA I GMINY?

KATEGORIE	LICZBA WSKAZAŃ
Brak odpowiedniej liczby członków/pracowników/wolontariuszy lub niedostateczne ich kwalifikacje	0
Trudności we współpracy, angażowaniu społeczności lokalnej, w nawiązywaniu do partnerstwa z innymi podmiotami z gminy/spoza gminy	0
Trudności we współpracy z samorządem terytorialnym	0
Brak środków finansowych na działalność statutową	2
Trudności w sprostaniu wszystkim obowiązkom formalnym	0
Niewystarczająca liczba szkoleń, doradztwa dla organizacji pozarządowych	0
Braki lokalowe lub w wyposażeniu	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najczęściej zgłaszane potrzeby przez organizacje pozarządowe, które deklarują respondenci, to: brak środków finansowych na działalność statutową oraz braki lokalowe lub w zakresie wyposażenia.

SUGEROWANE KIERUNKI ROZWOJU MIASTA I GMINY BIERUTÓW

Każda ankietę, zarówno skierowaną do mieszkańców, przedsiębiorstw jak i organizacji pozarządowych, zawierała tzw. kartę zadania, w której poproszono respondentów o zaproponowanie priorytetowego zadania do realizacji na terenie Miasta i Gminy Bierutów w okresie programowania na lata 2014–2020. Respondenci zostali poproszeni o wskazanie nazwy zadania, krótkiego opisu oraz miejsca jego realizacji.

Zamieszczenie pytania w każdej ankiecie, do wszystkich grup docelowych badania ankietowego, miało na celu zbadanie potrzeb w zakresie zadań o charakterze inwestycyjnym lub nieinwestycyjnym (miękkim). Dzięki uwzględnieniu tzw. karty zadania w każdej z ankiet, w badaniu tym uwzględniono indywidualną perspektywę spojrzenia na potrzeby na terenie Miasta i Gminy Bierutów. Ponadto dzięki takiemu podejściu uwzględniono zróżnicowanie potrzeb u różnych grup docelowych, gdyż inne potrzeby ma przedsiębiorstwo, które działa na terenie Miasta i Gminy

Bierutów, inne zaś mieszkańców, a jeszcze inne organizacja pozarządowa. Jest to także ważna informacja dla władz lokalnych, powiatowych oraz wojewódzkich odnośnie potrzeb Miasta i Gminy.

Celem karty zadań jest także wytyczenie przykładowych kierunków rozwoju Miasta i Gminy Bierutów.

Z pewnością propozycje zawarte w karcie zadania należy traktować jako pewną próbę wskazania kierunku rozwoju dla Miasta i Gminy Bierutów. Elementem uzupełniającym będą m.in. konsultacje społeczne, na które zaproszeni zostaną wszyscy zainteresowani. Sam sposób dotarcia do respondentów sprawia, że katalog zadań na lata 2014–2020 należy potraktować jako otwarty. Informację podawały osoby, które są aktywne, zainteresowane sprawami regionu, uczestniczą w sprawach swojego regionu, mają kontakt ze administracją publiczną.

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA I GMINY BIERUTÓW — PROPOZYCJA Z ANKIET DLA MIESZKAŃCÓW

INWESTYCJE

- Budowa chodników lub ich modernizacja na terenie całego Miasta i Gminy Bierutów.
- Modernizacja oświetlenia na terenie Miasta i Gminy Bierutów.
- Wycięcie drzew — Zbytowa, Zawidowice.
- Modernizacja połączenia na trasie Wrocław — Bierutów.
- Budowa ścieżek rowerowych na terenie całej Gminy.
- Renowacja elewacji kamienic w Centrum Bierutowa.
- Remont dróg na terenie Miasta i Gminy Bierutów.
- Budowa przedszkola w Bierutowie
- Budowa kanalizacji — Zbytowa, Zawidowice.
- Budowa wałów przeciwpowodziowych na terenie Miasta i Gminy Bierutów, w tym w Zbytowej.
- Budowa przystanków autobusowych m.in. w Sątoku, Posadowicach.
- Budowa dróg na Osiedlu Wiśniowa.
- Budowa zbiornika — zalewu na Widawie.
- Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych na terenie Miasta i Gminy Bierutów.
- Posadzenie kwiatów i krzewów w Rynku Bierutowa. Zadbanie o estetykę przestrzeni miejskiej.

ZADANIA NIEINWESTYCYJNE

- Zadbanie o czystą przestrzeń m.in. poprzez zbieranie psich odchodów; egzekwowanie prawa miejskiego — karanie.

- Organizacja szkoleń komputerowych dla emerytów m.in. w Bierutowie.
- Organizacja zajęć z zakresu języka angielskiego w Zbytowej.
- Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży np. baletu w sali gimnastycznej w Bierutowie.
- Organizacja Klubu Seniora na terenie Miasta i Gminy Bierutów.
- Zwiększenie dostępu do lekarzy — specjalistów w ośrodkach zdrowia.
- Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie Miasta i Gminy Bierutów.

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA I GMINY BIERUTÓW — PROPOZYCJA Z ANKIET DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

INWESTYCJE

- Budowa ścieżek rowerowych,
- Modernizacja świetlicy oraz budowa nowych miejsc spotkań.

ZADANIA NIEINWESTYCYJNE

- Respektowanie prawa m.in. w zakresie zamówień publicznych. Stosowanie zasad równego dostępu do przetargów.
- Organizacja zajęć tanecznych w świetlicach środowiskowych na terenie Miasta i Gminy Bierutów.

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA I GMINY BIERUTÓW — PROPOZYCJA Z ANKIET DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

INWESTYCJE

- Wsparcie w zakresie finansowania działalności społecznej organizacji pożytku publicznego.
- Renowacja elewacji siedziby Urzędu Miasta i Gminy w Bierutowie.
- Renowacja elewacji budynków w okolicach rynku w Bierutowie.

WNIOSKI

Struktura wiekowa, płci, wykształcenia, zatrudnienia, respondentów, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym dotyczącym budowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów, jest zróżnicowana. Jest to istotne z perspektywy spojrzenia na zaangażowanie, aktywność obywatelską w skali całego Miasta i Gminy. Niedostateczna liczba respondentów z określonej grupy wskazuje zarówno na konieczność poszukiwania rozwiązań związanych z ich aktywizacją poprzez dobranie innych kanałów komunikacyjnych oraz wprowadzenie zmian w zakresie organizacji przeprowadzania badań ilościowych. Należałoby się zastanowić nad diagnozą problemów w zakresie kapitału społecznego Miasta i Gminy Bierutów. Badania realizowane w skali ogólnopolskiej przez Instytut Spraw Publicznych dotyczące społeczeństwa obywatelskiego oraz kapitału społecznego w Polsce pokazują, że udział osób w wieku 15–20 oraz powyżej 60 roku w miejscowościach poza aglomeracjami miejskimi ma tendencje do utrzymywania się na stosunkowo niskim poziomie¹⁰.

MIESZKAŃCY

Większość respondentów, która wzięła udział w badaniu to mężczyźni (53 ankiety). Przy czym proporcje osób, które wzięły udział w badaniu ankietowym są stosunkowo wyrównane. Udział kobiet w badaniu to 47%, a mężczyzn — 53%. Nie ma tutaj znacznej dominacji jednej grupy płci nad drugą.

Wśród zrealizowanych ankiet najczęściej należało do osób w wieku między 31 a 40 rokiem życia — 37 ankiet. Poniżej 10 sztuk ankiet wypełniły osoby w przedziale wiekowym 15–20 (4 ankiety) oraz powyżej 60 roku życia.

Najwięcej wśród osób ankietowanych deklarowało posiadanie wykształcenia wyższego (60 osób). Reprezentatywna była także grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (21 osób). Wyraźna dominacja osób z wyższym wykształceniem jest bezpośrednio skorelowana z potrzebą zaangażowania w życie Miasta i Gminy. Ta tendencja jest wyraźna także w skali ogólnopolskiej.

Najwięcej wśród osób ankietowanych deklarowało zatrudnienie w prywatnych przedsiębiorstwach (38 osób). Reprezentatywna była także grupa osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach państwowych (33%). Udział pozostałych grup w zakresie zatrudnienia stosunkowo niski.

Zdecydowana większość respondentów (91 osób) uznała proces budowania Strategii Rozwoju

¹⁰ Zob. szerzej, *Partycypacja publiczna w praktyce*, red. Anna Olech, Warszawa 2013; *Przepis na uczestnictwo. Diagnoza partycypacji publicznej w Polsce*, red. Anna Olech, Warszawa 2013. Raporty dostępne są: <http://www.isp.org.pl/publikacje,25.html>

Miasta i Gminy Bierutów za potrzebny. Spośród 100 ankietowanych jedynie 2 osoby odpowiedziały, że raczej nie widzi potrzeby budowania Strategii Rozwoju.

Ankietowani zapytani o poziom jakości życia na terenie Miasta i Gminy Bierutów, deklarują w większości, że ogólny poziom życia jest raczej zły (28 osób) oraz bardzo zły (15 ankietowanych). Należy przyjrzeć się przyczynom tego niezadowolenia w procesie uspołeczniania Strategii Rozwoju. Największa grupa badanych określa swoją więź z Miastem i Gminą jako słabą (32 osoby), a 28 mieszkańców wskazuje, że jest niezadowolona z relacji samorządu terytorialnego, a także, że nie czuje przynależności do wspólnoty lokalnej. Stosunkowo niewielka grupa respondentów zadeklarowała silne poczucie przynależności do Miasta i Gminy Bierutów (9 osób).

Pomimo stosunkowo słabej oceny przynależności do Miasta i Gminy Bierutów, większość ankietowanych (51 osób) nie zamierza zmienić swojego miejsca zamieszkania poza obszar regionu. Spośród wszystkich ankietowanych 18 respondentów zadeklarowało chęć relokacji. Stosunkowo duża grupa badanych (20% ogółu) rozważa możliwość przeprowadzenia się. Należy także zauważyć, że niewielki jest udział osób w wieku 15–20 lat, co może wpływać bezpośrednio na stosunkowo pozytywny wynik pytania o relokację poza obszar Miasta i Gminy Bierutów.

Negatywne oceny jakości życia mają swoje odzwierciedlenie także w subiektywnej percepcji sytuacji w Mieście i Gminie Bierutów. Duża grupa badanych deklaruje, że obecne status quo na terenie Miasta i Gminy Bierutów jest bardzo słabe (29 osób), a 8 osób uznało, że należy na nowo przemyśleć cele i kierunki rozwoju regionu. Podczas procesu uspołecznienia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bierutów należy zdecydowanie pogłębić problematykę celów i kierunków rozwoju regionu o badanie jakościowe na wybranej grupie mieszkańców.

Badani oceniają najslabiej transport, opiekę zdrowotną, rynek pracy oraz inwestycje w gminie. Wskazują, że priorytetem do rozwoju w okresie 2014–2020 jest poszukiwanie rozwiązań dotyczących rynku pracy (69 wskazań). Ponadto mieszkańcy wytypowali dalsze kluczowe obszary rozwoju w zakresie jakości edukacji, inwestycji w gminie, a także opieki zdrowotnej.

PRZEDSIĘBIORSTWA

Zdecydowana większość przedstawicieli przedsiębiorstw, która wzięła udział w badaniu ankietowym reprezentuje branże usługowe (34% ankietowanych). Stosunkowo dużą swoją reprezentację mają branże związane z rolnictwem (22% ogółu) oraz przemysł (22%). Są to przede wszystkim firmy powstałe na terenie Miasta i Gminy Bierutów w okresie między 2005–2013. Ponadto ankietowani to głównie reprezentanci mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających od 2 do 9 pracowników. Istotne jest także to, że ankietę wypełniły 3 osoby, które pierwotnie nie działały na terenie Gminy lub też nie posiadały tutaj siedziby. Należałoby w dalszym procesie uspołeczniania zastanowić się nad tym

co przyciąga firmy, a co je zniechęca do działania na terenie Miasta i Gminy Bierutów.

Ważnym aspektem jest ocena warunków prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Miasta i Gminy Bierutów. Połowa respondentów nie widzi szans na rozwój przedsiębiorstwa. Respondenci stwierdzili, że brakuje pomocy w znalezieniu odpowiednich nieruchomości, a także wykwalifikowanej kadry. Ponadto ankietowani nie są zadowoleni z poziomu infrastruktury do prowadzenia działalności.

Najwięcej respondentów deklaruje także, że nie korzystało z żadnych instrumentów finansowych o charakterze komercyjnym (pożyczek, kredytów) ani ze środków Unii Europejskiej oraz dotacji ze Skarbu Państwa. W dalszym etapie uspołeczniania Strategii Rozwoju należałoby poruszyć kwestie dotyczące wspierania zarówno formalnego jak i finansowego działalności gospodarczej i rolniczej.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Połowa przedstawicieli organizacji pozarządowych deklaruje, że ich kondycja jest dobra. Z kolei ¼ badanych uważa, że jest ona przeciętna. Tyle samo postrzega kondycję swojej organizacji bardzo optymistycznie.

Ankietowani podają, że kluczową silną stroną trzeciego sektora działającego na terenie Miasta i Gminy Bierutów jest ich kapitał społeczny, zarówno pod względem zaangażowania członków jak i posiadanych kompetencji. Z kolei główną słabą stroną organizacji pozarządowych są niskie dochody. Niewielkie środki finansowe, pozyskiwane albo z grantów albo ze składek członkowskich, funduszy prywatnych, mogą wpływać bezpośrednio także na możliwości realizowania ciekawych projektów. Respondenci w większości zadeklarowali, że fundusze pozyskiwane przez organizacje pozarządowe są szansą na rozwój regionu. Ocena, że fundusze mają ważny wpływ na rozwój regionu, świadczy o tym, że należy ten proces wspierać w ramach współpracy samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych. Środki nie są postrzegane jako pozyskiwane na własne cele organizacji, ale dla dobra ogółu społeczności lokalnej, która będzie korzystała z produktów realizowanych działań.

SPIS TABEL

Tabela 1 Struktura płci respondentów

Tabela 2 Struktura wiekowa respondentów

Tabela 3 Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stanowić priorytet działań na terenie Miasta i Gminy Bierutów w latach 2014-2020

Tabela 4 Rok rozpoczęcia działalności

Tabela 5 Czy korzystali Państwo w ramach prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej z zewnętrznych źródeł finansowania?

Tabela 6 Które z niżej przedstawionych propozycji wsparcia lokalnej działalności są realizowane na terenie Miasta i Gminy Bierutów?

Tabela 7 Proszę zaznaczyć właściwy obszar działalności Państwa organizacji pozarządowej

Tabela 8 Jakie są mocne strony Państwa organizacji pozarządowej?

Tabela 9 Jakie są słabe strony Państwa organizacji pozarządowej?

Tabela 10 Zaznacz formy współpracy dotyczące Państwa organizacji pozarządowej z samorządem terytorialnym, które są stosowane na terenie Miasta i Gminy Bierutów.

Tabela 11 Jakie są zgłaszane potrzeby organizacji pozarządowych z Miasta i Gminy Bierutów?

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Struktura wykształcenia respondentów

Wykres 2 Struktura zatrudnienia

Wykres 3 Ocena potrzeby posiadania Strategii Rozwoju

Wykres 4 Ogólna ocena życia w Mieście i Gminie Bierutów

Wykres 5 Ocena sytuacji w Mieście i Gminie Bierutów

Wykres 6 Ocena poczucia przynależności do Miasta i Gminy Bierutów

Wykres 7 Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie Miasta i Gminy Bierutów Wykres 8 Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie do najbliższych 5-7 lat

Wykres 9 Rodzaje branż

Wykres 10 Struktura wielkości zatrudnienia

Wykres 11 Pierwsza siedziba firmy/ pierwsze miejsce wykonywania działalności

Wykres 12 Jak ocenia Pan/ Pani możliwość rozwoju prowadzonej działalności rolniczej/pozarolniczej na obszarze Miasta i Gminy Bierutów?

Wykres 13 Jak oceniają Państwo bieżącą sytuację finansową gospodarstwa/firmy?

Wykres 14 Jak ocenia Pan/ Pani warunki prowadzenia działalności rolniczej/pozarolniczej na terenie Miasta i Gminy Bierutów?

Wykres 15 Jak oceniają Państwo podejście przedstawicieli samorządu terytorialnego do osób prowadzących działalność rolniczą/pozarolniczą?

Wykres 16 Jak ocenia Pan/ Pani kondycję swojej organizacji pozarządowej?

Wykres 17 Czy widzą Państwo szansę na rozwój regionu dzięki funduszom pozyskiwanym przez organizacje pozarządowe?

Wykres 18 Czy Państwa organizacja pozarządowa dąży do współpracy z samorządem terytorialnym?

Wykres 19 Czy w Mieście i Gminie Bierutów działa rada działalności pożytku publicznego?